

**PEKAO BANK HIPOTECZNY S.A.
WARSZAWA, UL. WOŁOSKA 18**

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY 2016**

**WRAZ
Z OPINIĄ BIEGŁEGO REWIDENTA
I
RAPORTEM Z BADANIA**

SPIS TREŚCI

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA.....	3
RAPORT Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO PEKAO BANKU HIPOTECZNEGO S.A. ZA ROK OBROTOWY 2016	6
I. INFORMACJE OGÓLNE	6
1. Dane identyfikujące Bank.....	6
2. Informacje o sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy.....	7
3. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie.....	7
4. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Banku	7
II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA BANKU	8
III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE.....	10
1. Ocena systemu rachunkowości.....	10
2. Informacje identyfikujące badane sprawozdanie finansowe.....	10
3. Informacje o wybranych istotnych pozycjach sprawozdania finansowego.....	10
4. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Banku	11
IV. UWAGI KOŃCOWE	12

SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU ZA ROK OBROTOWY 2016

1. Rachunek zysków i strat
2. Sprawozdanie z całkowitych dochodów
3. Sprawozdanie z sytuacji finansowej
4. Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym
5. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych
6. Noty do sprawozdania finansowego

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BANKU ZA ROK OBROTOWY 2016

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S.A.

Sprawozdanie z badania sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Pekao Banku Hipotecznego S.A. z siedzibą w Warszawie przy ulicy Wołoskiej 18 (dalej „Bank”), na które składają się: rachunek zysków i strat, sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku, sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz noty do sprawozdania finansowego obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające.

Odpowiedzialność kierownika Banku i osób sprawujących nadzór za sprawozdanie finansowe

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Zarząd Banku jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego nie zawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 z późniejszymi zmianami), zwaną dalej „Ustawą o rachunkowości” Zarząd Banku oraz członkowie jego Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Jesteśmy odpowiedzialni za wyrażenie opinii o tym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień rozdziału 7 Ustawy o rachunkowości oraz zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 roku z późniejszymi zmianami. Standardy te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka, biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej, w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez Bank sprawozdania finansowego, w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii o skuteczności kontroli wewnętrznej Banku. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd Banku wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia opinii z badania.

Opinia o sprawozdaniu finansowym

Naszym zdaniem zbadane sprawozdanie finansowe:

- przekazuje rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2016 roku, jak też jego wynik finansowy i przepływy pieniężne za rok obrotowy od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Bank przepisami prawa oraz postanowieniami statutu.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia z badania sprawozdania finansowego nie obejmuje sprawozdania z działalności.

Za sporządzenie sprawozdania z działalności zgodnie z Ustawą o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa jest odpowiedzialny Zarząd Banku. Ponadto Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej jednostki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Naszym obowiązkiem było, w związku z przeprowadzonym badaniem sprawozdania finansowego, zapoznanie się z treścią sprawozdania z działalności i wskazanie czy informacje w nim zawarte uwzględniają postanowienia art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami) i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Ponadto zgodnie z wymogami art. 111a ust. 3 ustawy Prawo bankowe naszym obowiązkiem było zbadanie informacji finansowych zawartych w punkcie 4 sprawozdania z działalności Banku. Badanie to przeprowadziliśmy zgodnie z zakresem opisanym w paragrafie „Odpowiedzialność biegłego rewidenta” powyżej. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Banku i jego otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia.

Naszym zdaniem informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają postanowienia art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami) i są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Ponadto, w świetle wiedzy o Banku i jego otoczeniu uzyskanej podczas badania, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń. Ponadto informacje finansowe zawarte w punkcie 4 sprawozdania z działalności Banku zostały sporządzone zgodnie z wymogami art. 111a ust.1 i 2 Prawa bankowego.

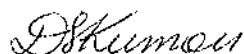
Oświadczenie jednostki o stosowaniu ładu korporacyjnego

W związku z przeprowadzonym badaniem sprawozdania finansowego, naszym obowiązkiem było również zapoznanie się z oświadczeniem Banku o stosowaniu ładu korporacyjnego stanowiącym wyodrębnioną część sprawozdania z działalności Banku. Naszym zdaniem w oświadczeniu tym Bank zawarł informacje wymagane zgodnie z zakresem określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz spółkach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1639 z późniejszymi zmianami) lub regulaminach wydanych na podstawie art. 61 tej ustawy. Informacje te są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Dorota Snarska-Kuman
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewidencyjny 9667

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Dorota Snarska-Kuman – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 2 lutego 2017 roku

**RAPORT Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
PEKAO BANKU HIPOTECZNEGO S.A.
ZA ROK OBROTOWY 2016**

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Dane identyfikujące Bank

Bank działa pod firmą Pekao Bank Hipoteczny S.A. (dalej „Bank”). Siedzibą Banku jest Warszawa, ul. Wołoska 18.

Bank prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej. Bank jest wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000027441.

Bank działa na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych i Prawa bankowego.

Kapitał zakładowy Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił 223.000 tys. zł i dzielił się na 2.230 akcji o wartości nominalnej 100 tys. zł każda.

W badanym okresie Bank prowadził działalność zgodnie ze statutem w zakresie:

1. udzielania kredytów zabezpieczonych hipoteką,
2. udzielania kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w art. 3 ust. 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2016 r. poz. 1771) zwanej dalej „ustawą o listach zastawnych i bankach hipotecznych”,
3. nabywania wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów zabezpieczonych hipoteką oraz wierzytelności z tytułu kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w punkcie 2,
4. emitowania hipotecznych listów zastawnych, których podstawę stanowią:
 - a) wierzytelności Banku z tytułu udzielonych kredytów zabezpieczonych hipoteką, oraz
 - b) nabyte wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów zabezpieczonych hipoteką,
5. emitowania publicznych listów zastawnych, których podstawę stanowią:
 - a) wierzytelności Banku z tytułu udzielonych kredytów nie zabezpieczonych hipoteką, o których mowa w punkcie 2,
 - b) nabyte przez Bank wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w punkcie 2.

W skład Zarządu Banku na dzień wydania opinii wchodził:

- Tomasz Mozer	- Prezes Zarządu,
- Agata Kwaśniak	- Członek Zarządu,
- Krzysztof Puchalski	- Członek Zarządu.

W badanym okresie oraz do dnia wydania opinii nie wystąpiły zmiany w składzie Zarządu Banku.

2. Informacje o sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy

Działalność Banku w 2015 roku zamknęła się zyskiem netto w wysokości 5.045 tys. zł. Sprawozdanie finansowe Banku za rok obrotowy 2015 podlegało badaniu przez biegłego rewidenta. Badanie zostało przeprowadzone przez podmiot uprawniony Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. Biegły rewident wydał o tym sprawozdaniu opinię bez zastrzeżeń.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zatwierdzające sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2015 odbyło się w dniu 4 kwietnia 2016 roku. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy postanowiło o przeznaczeniu całości zysku netto Banku za rok obrotowy 2015 w kwocie 5.044.988,97 zł na powiększenie kapitału zapasowego.

Sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2015 zostało złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 14 kwietnia 2016 roku.

3. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie

Wyboru podmiotu uprawnionego dokonała Rada Nadzorcza. Badanie sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone na podstawie umowy z dnia 17 czerwca 2013 roku, zawartej pomiędzy Bankiem a firmą Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie, al. Jana Pawła II 22, wpisaną na prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 73. W imieniu podmiotu uprawnionego badanie sprawozdania finansowego Banku zostało przeprowadzone pod nadzorem kluczowego biegłego rewidenta Doroty Snarskiej-Kuman (nr ewidencyjny 9667) w siedzibie Banku w dniach od 24 października do 18 listopada 2016 roku (badanie wstępne) oraz od 16 stycznia 2017 roku do dnia wydania niniejszej opinii (badanie końcowe).

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie potwierdzają, iż są uprawnieni do badania sprawozdań finansowych oraz spełniają warunki określone w art. 56 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1000 z późniejszymi zmianami) do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o sprawozdaniu finansowym Banku.

4. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Banku

Nie wystąpiły ograniczenia zakresu naszego badania.

Podmiotowi uprawnionemu i kluczowemu biegłemu rewidentowi w trakcie badania udostępniono żądane dokumenty i dane, jak również udzielono wyczerpujących informacji i wyjaśnień, co między innymi zostało potwierdzone pisemnym oświadczeniem Zarządu Banku z dnia 2 lutego 2017 roku.

II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA BANKU

Poniżej zaprezentowane są podstawowe wielkości z rachunku zysków i strat oraz wskaźniki finansowe opisujące wynik finansowy Banku, jego sytuację finansową i majątkową w porównaniu do analogicznych wielkości za rok ubiegły.

<u>Podstawowe wielkości sprawozdania z sytuacji finansowej</u> <u>(w tys. zł)</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Suma bilansowa	2.193.500	2.187.896
Należności od banków	29.109	24.975
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	604	1.177
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2.024.230	2.063.525
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	118.763	88.940
Zobowiązania wobec banków	529.229	514.336
Pochodne instrumenty zabezpieczające	42.292	47.010
Zobowiązania wobec klientów	10.285	10.574
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1.282.719	1.293.036
 <u>Podstawowe wielkości rachunku zysków i strat oraz</u> <u>sprawozdania z całkowitych dochodów (w tys. zł)</u>		
Przychody z tytułu odsetek	70.773	70.127
Koszty z tytułu odsetek	-36.092	-36.424
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1.701	1.479
Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	2.280	3.331
Ogólne koszty administracyjne	-19.967	-24.013
Odpisy z tytułu utraty wartości	-7.704	-7.249
Zysk za okres	8.721	5.045
Całkowite dochody razem	11.399	5.165
 <u>Analiza wskaźnikowa</u>		
	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Wskaźnik rentowności kapitału własnego (ROE)	2,75%	1,63%
Wskaźnik rentowności aktywów (ROA)	0,40%	0,25%
Wskaźnik kosztów do dochodów	51,99%	62,30%
Współczynnik wypłacalności	16,86%	15,50%
Całkowity wymóg kapitałowy	147.399	157.797

Analiza powyższych wielkości i wskaźników wskazuje na wystąpienie w roku 2016 następujących tendencji:

- wskaźnik rentowności kapitału własnego (ROE) liczony jako stosunek zysku netto za okres do kapitału własnego wyrażonego jako średnia ze stanów bilansowych na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2016 roku zwiększył się na koniec 2016 roku osiągając wartość 2,75% w porównaniu do 1,63% na koniec 2015 roku,
- wskaźnik rentowności aktywów (ROA) liczony jako stosunek zysku netto za okres do aktywów ogółem wyrażonych jako średnia ze stanów bilansowych na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2016 roku zwiększył się na koniec 2016 roku osiągając wartość 0,40% w porównaniu do 0,25% na koniec 2015 roku,
- wskaźnik kosztów do dochodów liczony jako stosunek kosztów operacyjnych do dochodów wyrażonych jako suma wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na pozostałych instrumentach finansowych oraz pozostałych przychodów operacyjnych spadł z poziomu 62,30% za 2015 rok do 51,99% za 2016 rok,
- współczynnik wypłacalności zanotował wzrost w 2016 roku osiągając wartość 16,86% w porównaniu do 15,50% na koniec 2015 roku,

- całkowity wymóg kapitałowy zanotował spadek, osiągając poziom 147.399 tys. zł na koniec 2016 roku, wobec 157.797 tys. zł na koniec 2015 roku.

Stosowanie zasad ostrożności

W 2016 roku nie wystąpiły w Banku przekroczenia limitów ustawowych wynikających z Ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz norm płynnościowych określonych w Uchwale KNF 386/2008 z 17 grudnia 2008 r. Podczas przeprowadzania badania nie stwierdziliśmy istotnych faktów, wskazujących na niestosowanie się przez Bank na dzień 31 grudnia 2016 roku do obowiązujących zasad ostrożności określonych przepisami Prawa bankowego, Ustawą o listach zastawnych i bankach hipotecznych, uchwałami Zarządu Narodowego Banku Polskiego oraz uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego.

Współczynnik wypłacalności

Podczas przeprowadzania badania nie stwierdziliśmy istotnych nieprawidłowości w zakresie ustalenia współczynnika wypłacalności na dzień 31 grudnia 2016 roku wyznaczonego zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

1. Ocena systemu rachunkowości

Bank posiada dokumentację opisującą przyjęte zasady rachunkowości, zgodną we wszystkich istotnych aspektach z wymaganiami art. 10 Ustawy o rachunkowości. Zasady te były stosowane w sposób ciągły i nie uległy one zmianie w stosunku do zasad stosowanych w roku poprzednim. Bilans otwarcia wynika z zatwierdzonego sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy i został on prawidłowo wprowadzony do ksiąg rachunkowych badanego okresu.

Na bazie testów przeprowadzonych w ramach procedur badania sprawozdania finansowego dokonaliśmy weryfikacji stosowanego systemu rachunkowości i nie stwierdziliśmy nieprawidłowości, które miałyby wpływ na sporządzone sprawozdanie finansowe. Stosowany przez Bank system rachunkowości nie był jednak całościowo przedmiotem naszego badania.

Bank przeprowadził inwentaryzację aktywów, kapitałów własnych i zobowiązań w zakresie niezbędnym do potwierdzenia istnienia prezentowanych aktywów, kapitałów własnych i zobowiązań.

2. Informacje identyfikujące badane sprawozdanie finansowe

Badane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku i obejmuje:

- rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wykazujący zysk netto w kwocie 8.721 tys. zł,
- sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wykazujące całkowity dochód ogółem w kwocie 11.399 tys. zł,
- sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 roku, które po stronie aktywów oraz po stronie kapitałów własnych i zobowiązań wykazuje sumę 2.193.500 tys. zł,
- sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 11.399 tys. zł,
- sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku wykazujące zwiększenie stanu środków pieniężnych o kwotę 15.697 tys. zł,
- noty do sprawozdania finansowego, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające.

3. Informacje o wybranych istotnych pozycjach sprawozdania finansowego

Aktywa i zobowiązania finansowe

Bank klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- kredyty i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- inne zobowiązania finansowe.

Struktura czasowa i rodzajowa aktywów i zobowiązań finansowych została przedstawiona w notach objaśniających do sprawozdania z sytuacji finansowej.

Struktura należności od banków i od klientów

Struktura czasowa i rodzajowa należności od banków i należności od klientów została przedstawiona w notach objaśniających do poszczególnych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej.

W Pekao Banku Hipotecznym S.A. odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności kredytowych tworzone są według zasad Międzynarodowych Standardów Rachunkowości /Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSR/MSSF). Odzwierciedlają one utratę wartości aktywów kredytowych, która zostaje uznana w przypadku, gdy Bank posiada obiektywny dowód na to, że nie będzie w stanie odzyskać należności zgodnie z zawartą umową kredytową. Obiektywne przesłanki utraty wartości zostały zdefiniowane zgodnie z rekomendacjami Komitetu Bazylejskiego oraz według Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR 39).

Utrata wartości mierzona jest na podstawie szacunkowej, możliwej do odzyskania kwoty. Analizując możliwą utratę wartości należności kredytowych, Bank stosuje podejście indywidualne (dla ekspozycji indywidualnie istotnych, dla których rozpoznane zostały obiektywne dowody utraty wartości).

Bank dokonuje regularnie każdego roku porównania założeń i parametrów wykorzystywanych do kalkulacji utraty wartości ze stanem faktycznym, uwzględniając przy tym wpływ zmiany warunków ekonomicznych, zmiany w politykach kredytowych banku i strategiach odzyskiwania należności, zapewniając tym samym adekwatność tworzonych odpisów. Za realizację polityki w zakresie utrzymywania adekwatnego poziomu odpisów odpowiedzialny jest Komitet Kredytowy Banku.

Przyjęte przez Bank zasady zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ekspozycja na ryzyko kredytowe zostały przedstawione w notach objaśniających do sprawozdania finansowego.

Struktura zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych, zobowiązań wobec banków oraz klientów

Struktura czasowa i rodzajowa zobowiązań według okresu spłaty została przedstawiona w notach objaśniających do poszczególnych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej.

Rozliczenia międzyokresowe i rezerwy na zobowiązania

Informacje objaśniające czynne i bierne rozliczenia międzyokresowe oraz rezerwy na zobowiązania w sposób szczegółowy opisują ich strukturę.

Istotne koszty i przychody rozliczane w czasie zakwalifikowano prawidłowo w stosunku do badanego okresu obrotowego.

Istotne rezerwy na zobowiązania ustalono w wiarygodnie oszacowanych kwotach. Pozycje ujęto kompletnie i prawidłowo w istotnych aspektach w odniesieniu do całości sprawozdania finansowego.

4. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Banku

Bank potwierdził zasadność zastosowania zasady kontynuacji działalności przy sporządzaniu sprawozdania finansowego. Zasady wyceny aktywów i zobowiązań, pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego zostały prawidłowo i kompletnie opisane w dodatkowych informacjach i objaśnieniach do sprawozdania finansowego.

Noty do sprawozdania finansowego w sposób prawidłowy i kompletny opisują istotne pozycje sprawozdawcze oraz jasno prezentują pozostałe istotne informacje wymagane przez MSSF.

Zarząd sporządził i załączył do sprawozdania finansowego sprawozdanie z działalności Banku w roku obrotowym 2016. Sprawozdanie z działalności zawiera informacje wymagane art. 49 ust. 2 Ustawy o rachunkowości, art. 111a ust. 1 pkt 1 i 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1988, z późniejszymi zmianami, dalej „Prawo Bankowe”) oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami). Dokonaliśmy sprawdzenia tego sprawozdania w zakresie ujawnionych w nim informacji, których bezpośrednim źródłem jest zbadane sprawozdanie finansowe, a w zakresie informacji finansowych wymaganych art. 111a ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa bankowego dokonaliśmy ich zbadania w zakresie ich prawidłowości i zgodności z w/w przepisami.

IV. UWAGI KOŃCOWE

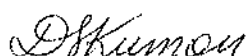
Oświadczenia Zarządu

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident otrzymali od Zarządu Banku pisemne oświadczenie, w którym Zarząd stwierdził, iż w badanym okresie Bank przestrzegał przepisów prawa.

Dorota Snarska-Kuman
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewidencyjny 9667

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Dorota Snarska-Kuman – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 2 lutego 2017 roku

**Szanowni Państwo,
Akcjonariusze, Nabywcy listów zastawnych i Klienci
Pekao Banku Hipotecznego S.A.**

W 2016 roku Pekao Bank Hipoteczny S.A. koncentrował się na umacnianiu pozycji Banku w sektorze bankowym. Bank wypracował zysk netto w wysokości 8,7 mln złotych wobec 5 mln złotych w roku poprzednim. Współczynnik wypłacalności na poziomie 16,9 % odzwierciedla bezpieczną i stabilną strukturę kapitałową Banku.

Na przestrzeni ubiegłego roku Bank udzielił kredytów o łącznym wolumenie 233,3 mln złotych. Rok 2016 był kolejnym rokiem intensyfikacji współpracy z Bankiem Pekao. W segmencie komercyjnym Bank koncentrował się na finansowaniu konsorcjalnym we współpracy z Bankiem Pekao, natomiast w segmencie kredytów mieszkaniowych Bank poszerzył sieć dystrybucji nawiązując współpracę z kolejnymi partnerami sprzedaży. Podobnie jak w latach wcześniejszych w ubiegłym roku Bank skupiał się na udzielaniu kredytów hipotecznych spełniających wysokie kryteria w zakresie zdolności kredytowej i jakości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie spłaty kredytu.

Sytuacja finansowa Banku jest niezmiennie stabilna. Wysoki poziom bezpieczeństwa naszego Banku został po raz kolejny potwierdzony przez agencję Fitch Ratings. Agencja utrzymała rating Banku na poziomie „A-” oraz rating nadany listom zastawnym emitowanym przez Bank na poziomie „A”. W 2016 roku w ramach Drugiego Programu Hipotecznych Listów Zastawnych na Okaziciela nasz Bank przeprowadził publiczną emisję listów zastawnych o wartości 50 mln złotych.

W minionym roku Pekao Bank Hipoteczny S.A. kontynuował realizację strategii rozwoju na lata 2015-2018. Bank pełni w Grupie Pekao rolę specjalisty w pozyskiwaniu długoterminowego finansowania poprzez emisję listów zastawnych. Celami strategicznymi Banku są: maksymalne wykorzystanie możliwości emisyjnych Banku wynikających z wielkości portfela kredytowego zbudowanego w oparciu o współpracę z Bankiem Pekao SA, utrzymanie bezpiecznego poziomu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego oraz pozostałych rodzajów ryzyk identyfikowanych w działalności Banku oraz utrzymanie ratingu programu emisji listów zastawnych na poziomie inwestycyjnym.

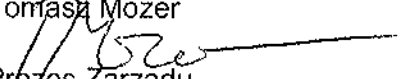
W roku 2017 Bank będzie kontynuował dotychczasowe działania, których celem jest dalsze wzmacnianie pozycji jako specjalistycznego banku rynku nieruchomości. Naszym celem jest niezmiennie oferowanie Klientom wysokiej jakości produktów kredytowych, a nabywcom emitowanych przez nas listów zastawnych odpowiedniego poziomu zysków z bezpiecznej, długoterminowej inwestycji.

W imieniu Zarządu Banku przekazuję wszystkim Pracownikom i Współpracownikom podziękowania za zaangażowanie w pracy.

Dziękując Państwu za okazane zaufanie i wspieranie naszych działań, zapraszam do lektury Raportu Rocznego za rok 2016, który zawiera szczegółowe informacje o naszej działalności.

Z wyrazami szacunku,

Tomasa Mozer

Prezes Zarządu

Wybrane dane finansowe dotyczące rocznego sprawozdania finansowego

	w tys. zł		w tys. EUR	
	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Rachunek zysków i strat				
Wynik z tytułu odsetek	34 681	33 703	7 926	8 054
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 701	1 479	389	353
Wynik na działalności operacyjnej	10 951	7 296	2 503	1 743
Zysk przed opodatkowaniem	10 951	7 296	2 503	1 743
Zysk za okres	8 721	5 045	1 993	1 206
Zysk na jedną akcję*	3,91	2,26	0,89	0,54
Przepływy pieniężne				
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	74 197	-140 810	16 957	-33 648
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-171	411	-39	98
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-58 329	149 208	-13 330	35 655
Przepływy pieniężne netto, razem	15 697	8 809	3 588	2 105
Sprawozdanie z sytuacji finansowej				
Aktywa razem	2 193 500	2 187 896	495 818	513 410
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 024 230	2 063 525	457 557	484 225
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 282 719	1 293 036	289 946	303 423
Zobowiązania wobec banków	529 229	514 336	119 627	120 694
Kapitał własny	323 124	311 725	73 039	73 149
Kapitał zakładowy	223 000	223 000	50 407	52 329
Liczba akcji (w szt.)	2 230	2 230	2 230	2 230
Wartość księgową na jedną akcję	145	140	33	33
Adekwatność kapitałowa				
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	16,86%	15,50%	16,86%	15,50%
Ekspozycje wazone ryzykiem	1 776 542	1 906 002	401 569	447 261
Fundusze podstawowe (Tier I)	310 619	305 708	70 212	71 737
Fundusze uzupełniające (Tier II)	0	0	0	0

* Zysk na jedną akcję wyliczony na podstawie średniej ważonej liczby akcji

Do przeliczenia wybranych pozycji ze złotych na EUR zastosowano następujące kursy:

- do przeliczenia pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej - średni kurs ogłoszony przez NBP na 31 grudnia 2016 r. - 1 EUR = 4,4240 oraz na 31 grudnia 2015 r. - 1 EUR = 4,2615,
- do przeliczenia pozycji rachunku zysków i strat - średnie arytmetyczne średnich kursów ogłoszonych przez NBP na ostatni dzień miesiąca odpowiednio za 2016 r. oraz za 2015 r. - 1 EUR = 4,3757 oraz 1 EUR = 4,1848,
- do przeliczenia pozycji przepływów pieniężnych - kursy zastosowane do przeliczenia pozycji rachunku zysków i strat,
- do przeliczenia pozycji adekwatności kapitałowej - kursy zastosowane do przeliczenia pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej.

***Sprawozdanie finansowe
Pekao Bank Hipoteczny S.A. w Warszawie
za rok obrotowy kończący się
dnia 31 grudnia 2016 r.***

*sporządzone wg Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonych przez
Unię Europejską*

2 lutego 2017 roku

Quintas

SPIS TREŚCI

Rachunek zysków i strat.....	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów.....	5
Sprawozdanie z sytuacji finansowej.....	6
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	7
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	8
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
Wprowadzenie do sprawozdania finansowego.....	9
Zatwierdzenie sprawozdania finansowego.....	10
Istotne zasady rachunkowości.....	10
a) Oświadczenie o zgodności.....	10
b) Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego.....	10
c) Waluty obce.....	12
d) Finansowe instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń.....	12
e) Aktywa i zobowiązania finansowe.....	13
f) Kompensowanie finansowych instrumentów.....	15
g) Utrata wartości.....	15
h) Rzeczowe aktywa trwałe.....	18
i) Wartości niematerialne.....	18
j) Aktywa będące przedmiotem umów leasingu.....	19
k) Pozostałe składniki sprawozdania z sytuacji finansowej.....	19
l) Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów innych niż aktywa finansowe.....	20
m) Kapitały własne.....	20
n) Rezerwy.....	20
o) Wynik z tytułu odsetek.....	21
p) Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat.....	22
q) Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu.....	22
r) Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	23
s) Podatek dochodowy.....	23
t) Sprawozdawczość dotycząca operacyjnych segmentów działalności.....	23
u) Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana.....	23
v) Zmiany do istniejących standardów zastosowane po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym za 2016 rok.....	24
w) Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale jeszcze nie weszły w życie.....	26
x) Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską.....	28
y) Zmiany prezentacyjne w danych finansowych za 2015 rok.....	31
Noty do rachunku zysków i strat.....	32
1) Wynik z tytułu odsetek.....	32
2) Wynik z tytułu prowizji i opłat.....	32
3) Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu.....	33
4) Pozostałe przychody operacyjne.....	33
5) Ogólne koszty administracyjne.....	33
6) Odpisy z tytułu utraty wartości.....	34
7) Pozostałe koszty operacyjne.....	34
8) Podatek dochodowy.....	34
9) Zysk przypadający na jedną akcję.....	35
Noty do sprawozdania z sytuacji finansowej.....	36
10) Kasa i środki w Banku Centralnym.....	36
11) Należności od banków.....	36
12) Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu).....	37
13) Kredyty i pożyczki udzielone klientom.....	38
14) Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek.....	39

15) Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	40
16) Rzeczowe aktywa trwałe.....	41
17) Wartości niematerialne.....	42
18) Inne aktywa.....	42
19) Zobowiązania wobec banków	44
20) Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu).....	45
21) Zobowiązania wobec klientów.....	45
22) Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych.....	46
23) Rezerwy.....	48
24) Inne zobowiązania	48
25) Kapitał własny.....	49
26) Rachunkowość zabezpieczeń	51
<i>Pozostałe noty</i>	<i>54</i>
27) Wartość godziwa.....	54
28) Płatności z tytułu umowy najmu.....	56
29) Leasing finansowy	57
30) Zobowiązania warunkowe	57
31) Aktywa stanowiące zabezpieczenie.....	58
32) Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	59
33) Jednostki powiązane	59
34) Wynagrodzenia oraz informacje dotyczące systemu zmiennego wynagradzania.....	61
35) Umowy znaczące dla Banku, umowy współpracy, kooperacji.....	63
36) Zdarzenia po dacie bilansowej.....	64
37) Główne wartości szacunkowe stosowane w polityce księgowej.....	65
<i>Cele i zasady zarządzania ryzykiem</i>	<i>66</i>
38) Ryzyko kredytowe	66
39) Ryzyko operacyjne.....	77
40) Ryzyko rynkowe.....	77
41) Ryzyko stopy procentowej.....	78
42) Ryzyko płynności.....	81
<i>Adekwatność kapitałowa</i>	<i>86</i>
43) Fundusze własne.....	87
44) Wymogi kapitałowe	88
45) Kapitał wewnętrzny	90
46) Dźwignia finansowa.....	90

Rachunek zysków i strat

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2016 r.

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Przychody z tytułu odsetek	1	70 773	70 127
Koszty z tytułu odsetek	1	<u>-36 092</u>	<u>-36 424</u>
Wynik z tytułu odsetek	1	34 681	33 703
Przychody z tytułu prowizji i opłat	2	2 200	1 913
Koszty z tytułu prowizji i opłat	2	<u>-499</u>	<u>-434</u>
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2	1 701	1 479
Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	3	2 280	3 331
Pozostałe przychody operacyjne	4	<u>195</u>	<u>66</u>
		2 475	3 397
Ogólne koszty administracyjne	5	-19 967	-24 013
Odpisy z tytułu utraty wartości	6	-7 704	-7 249
Pozostałe koszty operacyjne	7	<u>-235</u>	<u>-21</u>
		-27 906	-31 283
Wynik na działalności operacyjnej		10 951	7 296
Zysk przed opodatkowaniem		10 951	7 296
Podatek dochodowy	8	<u>-2 230</u>	<u>-2 251</u>
Zysk za okres		8 721	5 045
Zysk na jedną akcję	9	3,91	2,26

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2016 r.

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Zysk za okres		8 721	5 045
Pozostałe całkowite dochody			
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		-239	158
Podatek odroczony z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	8	45	-30
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto	25	-194	128
Wycena instrumentów zabezpieczających, brutto		3 546	-10
Podatek odroczony z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających przepływów pieniężnych	8	-674	2
Wycena instrumentów zabezpieczających, netto	25	2 872	-8
Całkowite dochody razem, netto		11 399	5 165

Noty przedstawione na stronach od 9 do 91 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Na dzień 31 grudnia 2016 r.

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	31.12.2016	31.12.2015
Aktywa			
Kasa i środki w Banku Centralnym	10	11 564	1
Należności od banków	11	29 109	24 975
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	12	604	1 177
Pochodne instrumenty zabezpieczające	26	6 375	4 255
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	13	2 024 230	2 063 525
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	15	118 763	88 940
Rzeczowe aktywa trwałe	16	989	492
Wartości niematerialne	17	34	30
Inne aktywa, w tym:	18	1 832	4 501
- należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	18	0	605
- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18a	346	2 134
Aktywa razem		2 193 500	2 187 896
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec banków	19	529 229	514 336
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	12,20	58	362
Pochodne instrumenty zabezpieczające	26	42 292	47 010
Zobowiązania wobec klientów	21	10 285	10 574
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	22	1 282 719	1 293 036
Rezerwy	23	683	571
Inne zobowiązania, w tym:	24	5 110	10 282
- zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	24	479	0
Zobowiązania razem		1 870 376	1 876 171
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	25	223 000	223 000
Pozostałe kapitały	25	91 403	83 680
Zysk z lat ubiegłych i roku bieżącego		8 721	5 045
Kapitał własny razem		323 124	311 725
Zobowiązania i kapitał własny razem		2 193 500	2 187 896

Noty przedstawione na stronach od 9 do 91 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2016 r.

W tysiącach zł

	Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały		Zysk z lat ubiegłych i roku bieżącego
				Kapitał rezerwowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	
Kapitał własny razem na 31 grudnia 2015						311 725
Saldo na 31 grudnia 2015		223 000	59 313	23 322	1 045	5 045
Saldo na 1 stycznia 2016	25	223 000	59 313	23 322	1 045	5 045
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, po opodatkowaniu	25	0	0	0	-194	0
Wycena instrumentów zabezpieczających, po opodatkowaniu	25	0	0	0	2 872	0
Dywidenda dla akcjonariuszy za rok 2015		0	0	0	0	0
Podział wyniku finansowego	25	0	5 045	0	0	-5 045
Zysk za okres		0	0	0	0	8 721
Saldo na 31 grudnia 2016	25	223 000	64 358	23 322	3 723	8 721
Kapitał własny razem						323 124

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2015 r.

W tysiącach zł

	Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały		Zysk z lat ubiegłych i roku bieżącego
				Kapitał rezerwowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	
Kapitał własny razem na 31 grudnia 2014						306 560
Saldo na 31 grudnia 2014		223 000	49 266	23 322	925	10 047
Saldo na 1 stycznia 2015	25	223 000	49 266	23 322	925	10 047
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, po opodatkowaniu	25	0	0	0	128	0
Wycena instrumentów zabezpieczających, po opodatkowaniu	25	0	0	0	-8	0
Dywidenda dla akcjonariuszy za rok 2014		0	0	0	0	0
Podział wyniku finansowego	25	0	10 047	0	0	-10 047
Zysk za okres		0	0	0	0	5 045
Saldo na 31 grudnia 2015	25	223 000	59 313	23 322	1 045	5 045
Kapitał własny razem						311 725

Noty przedstawione na stronach od 9 do 91 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2016 r.

W tysiącach zł	Nota	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Zysk za okres		8 721	5 045
Korekty razem		65 476	-145 855
Amortyzacja		269	185
Odsetki i dywidendy	32	33 895	34 624
Zapłacony podatek dochodowy		-591	-1 357
Zyski /straty ze sprzedaży/likwidacji rzeczowych aktywów trwałych		86	0
Zmiana stanu odpisów na utratę wartości		-14 195	3 602
Zmiana stanu aktywów dostępnych do sprzedaży		-30 509	-35 899
Zmiana stanu należności od klientów		53 491	-319 930
Zmiana stanu pozostałych aktywów		-675	-1 193
Zmiana stanu zobowiązań od banków i klientów		14 605	130 617
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu własnej emisji		14 116	7 146
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań		-5 016	36 350
Przeptywy netto z działalności operacyjnej		74 197	-140 810
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		-934	-211
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		77	0
Inne wpływy związane z działalnością inwestycyjną		686	622
Przeptywy netto z działalności inwestycyjnej		-171	411
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Splata długoterminowych kredytów i pożyczek		0	0
Emisja papierów wartościowych		50 000	184 588
Wykup papierów wartościowych własnej emisji		-75 000	0
Zapłacone odsetki z tytułu finansowania banku		-33 329	-35 380
Przeptywy netto z działalności finansowej		-58 329	149 208
PRZEPLYWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM		15 697	8 809
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA POCZĄTEK OKRESU	32	24 976	16 167
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA KONIEC OKRESU	32	40 673	24 976
BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I ICH EKWIWALENTÓW		15 697	8 809
w tym z tytułu różnic kursowych wynikających ze zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		1 018	446

Noty przedstawione na stronach od 9 do 91 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Niniejsze Noty stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego

Pekao Bank Hipoteczny S.A. ma siedzibę w Warszawie, ul. Wołoska 18, 02-675 Warszawa. Bank jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS:0000027441.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

Jednostką dominującą dla Banku jest Bank Pekao S.A.

Bank stanowi część Grupy Kapitałowej Banku Pekao S.A. i jego sprawozdania finansowe na potrzeby nadzoru są konsolidowane z Bankiem Pekao S.A.

Sprawozdania Grupy Kapitałowej Banku Pekao S.A. podlegają konsolidacji bezpośrednio ze sprawozdaniami finansowymi większościowego akcjonariusza Banku Pekao S.A. Grupa Kapitałowa Banku Pekao S.A. stanowi część Grupy Kapitałowej UniCredit (UCG).

Pekao Bank Hipoteczny S.A. działa jako bank specjalistyczny i wykonuje wyłącznie czynności określone w Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 roku, poz. 1771 z późn.zm.).

Do podstawowych czynności Banku należy:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipoteką,
- 2) udzielanie kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w art. 3 ust. 2 Ustawy,
- 3) nabywanie wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów zabezpieczonych hipoteką oraz wierzytelności z tytułu kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w pkt 2,
- 4) emitowanie hipotecznych listów zastawnych, których podstawę stanowią wierzytelności Banku z tytułu:
 - udzielonych kredytów zabezpieczonych hipoteką,
 - nabytych wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów zabezpieczonych hipoteką,
- 5) emitowanie publicznych listów zastawnych, których podstawę stanowią:
 - wierzytelności Banku z tytułu udzielonych kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w pkt 2,
 - nabyte przez Bank wierzytelności innych banków z tytułu udzielonych przez nie kredytów niezabezpieczonych hipoteką, o których mowa w pkt 2.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 31 grudnia 2016 r. był następujący:

Pan Tomasz Mozer – Prezes Zarządu,
Pani Agata Kwaśniak – Członek Zarządu,
Pan Krzysztof Puchalski – Członek Zarządu.

Pomiędzy dniem bilansowym, a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu Banku nie uległ zmianie.

Skład Rady Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S. A. na dzień 31 grudnia 2016 r. był następujący:

Pan Grzegorz Piwowar – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Pan Diego Biondo – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Pan Luigi Lovaglio – Członek Rady Nadzorczej,
Pani Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska – Członek Rady Nadzorczej,
Pani Elżbieta Żuchaj – Członek Rady Nadzorczej,
Pani Janina Harasim – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Pani Zofia Barbara Liberda – Niezależny Członek Rady Nadzorczej.

Pomiędzy dniem bilansowym, a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej Banku nie uległ zmianie.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Pekao Banku Hipotecznego S.A. dnia 2 lutego 2017 r.

Istotne zasady rachunkowości

a) Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 1047 z późn.zm.) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

b) Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone za rok kończący się dnia 31 grudnia 2016 r. i zawiera dane jednostkowe Banku. Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w niezmnieszonej istotnie zakresie, w okresie przynajmniej 12 miesięcy od końca okresu sprawozdawczego. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania niniejszego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank, w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności.

Sprawozdanie finansowe przygotowane zostało w oparciu o koncepcję kosztu historycznego, za wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań finansowych (w tym kredyty) wykazywane są wg wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF UE wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości aktywów i zobowiązań, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

Zasady rachunkowości przedstawione poniżej zostały zastosowane dla wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w sprawozdaniu finansowym.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Bank nie dokonał istotnych zmian zasad rachunkowości w stosunku do zasad przyjętych w poprzednim okresie. Zmiany wynikające z nowelizacji MSR nie miały istotnego wpływu na wycenę aktywów i zobowiązań Banku.

Polityka rachunkowości Banku uwzględnia wymogi zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji. Zmiany standardów, które miały zastosowanie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym za 2016 roku nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku (zob. punkt v).

W ocenie Banku wdrożenie standardów, interpretacji i poprawek do opublikowanych standardów, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i zostały zatwierdzone przez UE ale jeszcze nie weszły w życie (zob. punkt w) lub oczekują na zatwierdzenie przez UE (zob. punkt x) nie będą mieć istotnego wpływu na jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku, za wyjątkiem standardu MSSF 9 „Instrumenty finansowe”.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) wydała nowy standard, MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, który został zatwierdzony przez Komisję Europejską Rozporządzeniem nr 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016 roku. Stosowanie MSSF 9 obowiązuje w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

Nowy standard wprowadzi zmieniony model klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych, model utraty wartości instrumentów finansowych oparty na koncepcji „straty oczekiwanej” oraz nowe podejście do rachunkowości zabezpieczeń.

Klasyfikacja i wycena aktywów finansowych, według wymogów MSSF 9, zależy od:

- modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz
- charakterystyki umownych przepływów pieniężnych, tj. od tego, czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek (ang. *solely payments of principal and interest*, w skrócie: „SPPI”).

W zależności od modelu biznesowego jednostki aktywa finansowe mogą zostać zaklasyfikowane jako:

- utrzymywane w celu pobierania umownych przepływów pieniężnych (ang. *Held to Collect*, w skrócie: „HTC”) (w przypadku pozytywnego testu SPPI wyceniane

- według zamortyzowanego kosztu i podlegające odpisom z tytułu utraty wartości zgodnie z modelem oczekiwanej straty),
- utrzymywane w celu pobierania umownych przepływów pieniężnych lub w celu sprzedaży (ang. *Both Held to Collect and for Sale*, w skrócie: „HTC and for sale”) (w przypadku pozytywnego testu SPPI wyceniane w wartości godziwej przez kapitał z aktualizacji wyceny i podlegające odpisom z tytułu utraty wartości zgodnie z modelem oczekiwanej straty),
- przeznaczone do sprzedaży (wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat).

W modelu impairmentowym wysokość stosownego odpisu z tytułu utraty wartości będzie określana na jeden z trzech sposobów w zależności od zmiany poziomu ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia a sama wysokość odpisu odnosić się będzie nie do poniesionej a do oczekiwanej straty kredytowej, przy czym dla ekspozycji w przypadku których nie zidentyfikowano istotnego wzrostu poziomu ryzyka od początkowego ujęcia oczekiwane straty określone będą w 12-sto miesięcznym horyzoncie czasowym a dla ekspozycji dla których zidentyfikowano istotny wzrost poziomu początkowego ujęcia w horyzoncie czasowym wyznaczonym przez oczekiwaną długość trwania ekspozycji. W chwili obecnej nie oczekuje się istotnej zmiany zasad szacowania odpisów dla ekspozycji w przypadku których już zidentyfikowano przesłankę utraty wartości.

Zarząd Banku powołał zespół projektowy dedykowany wdrożeniu standardu MSSF 9, angażujący głównie Obszar Operacji i Finansów i Obszar Ryzyka, jednocześnie angażując również departamenty biznesowe, informatyczne oraz organizacjami. Prace projektowe Banku wspierane są – na mocy stosownej umowy – przez firmę zewnętrzną.

W odniesieniu do klasyfikacji i wyceny, Bank przeprowadza szczegółową ocenę charakterystyki przepływów pieniężnych dotyczących aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zgodnie z MSR 39, w celu zidentyfikowania aktywów, które w przypadku niespełnienia testu SPPI, będą potencjalnie musiały być wyceniane w wartości godziwej zgodnie z MSSF 9.

Jednocześnie Bank pracuje obecnie nad założeniami i poszczególnymi elementami składowymi i parametrami modelu impermentowego.

Ocena wpływu zmian na sprawozdanie finansowe w momencie zastosowania standardu nie jest jeszcze dostępna z uwagi na status wyżej opisanych działań. W ocenie Banku wdrożenie nowego standardu wpłynie przede wszystkim na wzrost wartości odpisów dla ekspozycji obecnie podlegających ocenie IBNR. Wszelkie zmiany wartości bilansowej instrumentów finansowych w związku z zastosowaniem MSSF 9 zostaną odniesione na kapitały własne Banku na dzień 1 stycznia 2018 r.

c) Waluty obce

Transakcje w walutach obcych

Transakcje w walutach obcych Bank przelicza po kursie obowiązującym w dniu transakcji. Wynikające z tych transakcji aktywa i zobowiązania pieniężne oraz aktywa i zobowiązania pozabilansowe wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych, przeliczane są po kursie średnim obowiązującym w danym dniu. Różnice kursowe powstające z przeliczenia rozpoznawane są w rachunku zysków i strat.

d) Finansowe instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń

Bank zgodnie z przepisami ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym i ryzykiem stóp procentowych. Instrumenty pochodne spełniające wymogi rachunkowości zabezpieczeń są

rozliczane zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń. Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Podstawę do wyznaczenia wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu stanowi cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty). Po początkowym ujęciu instrumenty pochodne są wyceniane w wartości godziwej bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży. Wartość godziwa ustalana jest na podstawie cen rynkowych lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne zawierają wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń jeśli spełnione są poniższe warunki:

- (i) w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji oraz charakter zabezpieczanego ryzyka. Bank określa, w jaki sposób będzie oceniał skuteczność instrumentu zabezpieczającego w równoważeniu zmian przepływów środków pieniężnych z tytułu zabezpieczanej transakcji w zakresie ograniczenia ryzyka, przed którym się zabezpiecza,
- (ii) efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione,
- (iii) Bank przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- (iv) zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane, i stwierdza się jego skuteczność we wszystkich okresach sprawozdawczych na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Zabezpieczenie takie jest osiągnięte poprzez zestawienie i dopasowanie przyszłych zmiennych przepływów odsetkowych wygenerowanych z pozycji zabezpieczanej i instrumentów pochodnych zabezpieczających.

e) Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Bank klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- (a) *Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy*

Kategoria obejmuje aktywa lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, do której Bank kwalifikuje instrumenty pochodne, które nie są instrumentami pochodnymi sklasyfikowanymi jako instrumenty zabezpieczające.

- (b) *Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności*

Są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Bank ma stanowczy zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności. W przypadku sprzedaży lub przekwalifikowania inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności o wartości większej niż nieznaczną w stosunku do całkowitej kwoty inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności przed terminem wymagalności, cała kategoria inwestycji podlega przeklasyfikowaniu do kategorii aktywów dostępnych do sprzedaży. W takim przypadku przez okres 2 lat Bank nie może kwalifikować do kategorii inwestycji

utrzymywanych do terminu wymagalności żadnych aktywów finansowych.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Bank nie klasyfikował instrumentów finansowych do kategorii inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności.

(c) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku. Pożyczki i należności powstają w sytuacji, gdy Bank udziela finansowania klientowi w celu innym niż wygenerowanie krótkoterminowych zysków. Do kategorii pożyczek i należności należą kredyty i pożyczki udzielone klientom włączając skupione wierzytelności.

(d) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące (a) pożyczkami i należnościami, (b) inwestycjami utrzymywanych do terminu wymagalności, ani (c) aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Ujmowanie

Bank ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowaną transakcję kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozliczenia transakcji. Metoda ta jest stosowana w sposób jednolity w stosunku do wszystkich transakcji kupna i sprzedaży aktywów finansowych. Kredyty są rozpoznawane w momencie wypłaty środków na rachunek kredytobiorcy.

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Bank przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych.

Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązań finansowych niesklasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu, Bank wycenia aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów, za wyjątkiem:

- a) pożyczek i należności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej;
- b) inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Wycena wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych przeprowadzana jest w oparciu o dyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich krzywych stóp procentowych oraz marż rynkowych.

Wartość godziwa instrumentów finansowych jest oparta na kwotowanych cenach rynkowych bez pomniejszenia o koszty transakcji. Jeżeli cena rynkowa nie jest dostępna wartość godziwa instrumentu jest szacowana z wykorzystaniem modeli wyceny lub technik dyskontowania przepływów pieniężnych.

Po początkowym ujęciu zobowiązania finansowe są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Takie zobowiązania, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się w wartości godziwej.

Zyski i straty wynikające z wyceny w terminie późniejszym

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, niestanowiących części powiązania zabezpieczającego, ujmuje się w następujący sposób:

- a) zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, kwalifikowanego jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w wyniku na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu;
- b) zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym, poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym, z wyjątkiem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości do momentu wyłączenia składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w kapitale własnym ujmuje się w wyniku z inwestycji finansowych. Odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej ujmuje się w przychodach z tytułu odsetek.

f) Kompensowanie finansowych instrumentów

Składnik aktywów finansowych i zobowiązań finansowych kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz w przypadku, gdy rozliczenie ma zostać dokonane w kwocie netto albo realizacja składnika aktywów i wykonanie zobowiązania następuje jednocześnie.

g) Utrata wartości

Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składników aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Utrata wartości składnika lub grupy aktywów występuje wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzeń, które nastąpiły po początkowym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”) oraz gdy zdarzenia te mają wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne dotyczące tych aktywów, a przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Identyfikacja przesłanek utraty wartości

Identyfikacja przesłanek utraty wartości dokonywana jest na bieżąco w oparciu o obiektywne przesłanki ilościowe i jakościowe z uwzględnieniem oceny sytuacji finansowej klienta, jakości współpracy z Bankiem oraz jego otoczenia biznesowo-prawnego. Identyfikacja występowania przesłanek utraty wartości dokonywana jest w oparciu o wewnętrzne zasady oceny ryzyka nie wywiązania się kredytobiorcy ze zobowiązań wobec Banku.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości aktywów finansowych Bank zalicza między innymi informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- wystąpienie istotnego opóźnienia w spłacie odsetek lub części kapitału,
- pogorszenie się sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy,
- przyznanie pożyczkobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym przypadku Bank by nie udzielił,
- niewywiązywanie się kredytobiorcy z innych zobowiązań niż zobowiązania wobec Banku,
- przekazanie nieprawdziwych informacji lub popełnienie innego czynu karalnego,
- egzekucja z wniosku innego wierzyciela/wpis hipoteki przymusowej,
- zakwestionowanie wiarygodności Banku w drodze sądowej,
- złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika lub o wszczęcie postępowania naprawczego.

W przypadku wystąpienia opóźnienia w spłacie odsetek lub części kapitału, przesłanką utraty wartości, w ocenie Banku, jest ponad 90-cio dniowe opóźnienie spłaty bez względu na kwotę opóźnionej należności.

W przypadku zidentyfikowania przesłanek utraty wartości łączne zaangażowanie kredytobiorcy podlega wycenie pod kątem utraty wartości.

Bank dokonuje podziału należności kredytowych ze względu na wystąpienie zdarzeń powodujących stratę na:

- Portfel default obejmujący wszystkie kredyty, w przypadku których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości (tzw. kredyty default),
- Portfel non-default obejmujący wszystkie kredyty, w przypadku których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości (tzw. kredyty non-default).

Ustalenie odpisów z tytułu utraty wartości

W portfelu default Bank szacuje utratę wartości kredytów przez porównanie wartości bilansowej kredytu z wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Szacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dokonywane jest w Banku poprzez określenie dwóch scenariuszy rozwoju sytuacji tj.:

- scenariusz-windykacja: zakładający iż ekspozycja zostanie objęta procesem windykacji a oczekiwane przepływy będą bazowały na odzyskach z zabezpieczeń,
- scenariusz-splata: zakładający, iż cała ekspozycja zostanie spłacona zgodnie z postanowieniami umowy, przy czym w przypadku kredytów poddanych procesom restrukturyzacji scenariusz ten odnosi się do postanowień umowy restrukturyzacyjnej lub innego dokumentu określającego warunki tej restrukturyzacji oraz prawdopodobieństwa ich realizacji.

Określając powyższe elementy Bank opiera swoje szacunki na planach i prognozach finansowych dostarczonych przez klientów, bieżącej wartości rynkowej zabezpieczenia, założeniach procesów restrukturyzacji kredytów uzgodnionych z klientami, ocenie realności wysokości i terminów kwot uzyskanych w procesie windykacji zabezpieczeń oraz innych informacjach uzyskanych w trakcie monitorowania kredytu.

W przypadku kiedy po dokonaniu szacunków, Bank nie stwierdzi na kredycie z portfela default utraty wartości, na kredyt ten tworzony jest odpis na poniesione lecz niezidentyfikowane straty (IBNR), którego wielkość jest uzależniona od wartości bilansowej ekspozycji oraz charakterystyki homogenicznego koszyka kredytowego, do którego kredyt ten jest klasyfikowany. W przypadku, gdy w ocenie Banku kredytu nie można zaklasyfikować do żadnego z homogenicznych koszyków kredytowych decyzję o typie i wielkości odpisu

aktualizacyjnego podejmuje Komitet Kredytowy Banku.

Niezależnie od powyższego, realizując zapisy znowelizowanej Rekomendacji R, Bank określił minimalny okres, który musi upłynąć, aby kredyt dla którego w okresach przeszłych stwierdzano utratę wartości mógł zostać ponownie zaklasyfikowany jako kredyt bez stwierdzonej utraty wartości. Zgodnie z przyjętymi zasadami kredyt wykazywany jako ekspozycja z utratą wartości przez pierwszy miesiąc po wystąpieniu sytuacji, w której oszacowana bieżąca wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych jest co najmniej równa wartości bilansowej ekspozycji jest wciąż wykazywany jako ekspozycja ze stwierdzoną utratą wartości. Dopiero w kolejnym miesiącu ekspozycja jest wykazywana jako ekspozycja bez stwierdzonej utraty wartości.

Na portfel non-default, obejmujący kredyty, w przypadku których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości Bank tworzy odpis na straty poniesione, lecz niezidentyfikowane (IBNR). Odpis z tytułu IBNR odzwierciedla poziom straty kredytowej, który wystąpił na skutek zaistnienia zdarzeń utraty wartości, które nie zostały zidentyfikowane przez Bank do dnia bilansowego, ustalonej na podstawie historii strat dla kredytów o podobnych charakterystykach ryzyka.

Kalkulacja odpisów IBNR opiera się na oszacowaniu wartości bieżącej oczekiwanych przepływów pieniężnych poszczególnych ekspozycji z danego koszyka kredytowego oraz porównaniu jej z wartościami bilansowymi tych ekspozycji. Szacując wysokość oczekiwanych przepływów Bank bierze pod uwagę wartość rynkową zabezpieczeń poszczególnych ekspozycji oraz stosuje następujące parametry charakteryzujące koszyki kredytowe, do których zaliczane są poszczególne ekspozycje:

- prawdopodobieństwo wystąpienia w danym koszyku ekspozycji zagrożonych utratą wartości,
- stopa „uzdrowień” ekspozycji z danego koszyka kredytowego,
- stopa odzysku z tytułu spłat dokonywanych przez klientów z danego koszyka kredytowego,
- stopa odzysku z tytułu realizacji zabezpieczeń ekspozycji kredytowych z danego koszyka kredytowego,
- minimalna wartość stopy straty dla koszyka kredytowego w przypadku niewypłacalności,
- szacowany okres windykacji zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.

W procesie szacowania odpisów IBNR Bank wyodrębnia ekspozycje kredytowe wobec klientów podwyższonego ryzyka („lista WATCH”), w przypadku których nie nastąpiło rozpoznanie przesłanki utraty wartości lecz identyfikuje się podwyższone ryzyko kredytowe będące wynikiem pogorszenia zdolności kredytowej klienta/projektu w kolejnych okresach sprawozdawczych. Dla klientów z w/w listy szacowanie odpisów IBNR odbywa się na podstawie parametrów określonych indywidualnie dla każdego z klientów:

- PD – prawdopodobieństwo default,
- RR – wskaźnik odzysku.

W przypadku ekspozycji jednostek samorządu terytorialnego – ze względu na całkowity brak historycznych przypadków identyfikacji sytuacji default, a tym samym brak możliwości oszacowania w/w parametrów – Bank tworzy odpisy IBNR na podstawie ekspercko wyznaczonego parametru.

Większość z wyżej wymienionych parametrów ustalana jest przez Bank empirycznie w oparciu o dane historyczne, które są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji, tak, aby uwzględnić oddziaływanie bieżących warunków oraz wyłączyć czynniki mające wpływ w okresie historycznym, które nie występują obecnie.

Ze względu na brak wystarczających danych historycznych, niektóre z powyższych parametrów

są ustalane (lub korygowane) ekspercko w oparciu o wiedzę i doświadczenie pracowników Banku.

W szacunkach odpisów, Bank nie ujmuje strat oczekiwanych na skutek przyszłych zdarzeń, bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia.

Należności prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartościach netto tj. wartości brutto (obejmującej: kapitał kredytu, odsetki, nierozliczone prowizje) pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Kwota odpisu obciąża rachunek zysków i strat bieżącego okresu. Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujęty odpis z tego tytułu odwraca się poprzez zmniejszenie odpisów z tytułu utraty wartości. Odwrócenie nie może spowodować zwiększenia wartości bilansowej składnika aktywów finansowych ponad kwotę, która stanowiłaby zamortyzowany koszt tego składnika na dzień odwrócenia w sytuacji, gdyby ujęcie utraty wartości w ogóle nie miało miejsca. Kwotę odwróconego odpisu ujmuje się w pozycji odpisów z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Nieściągalne ekspozycje kredytowe są spisywane w ciężar odpisu na utratę wartości kredytów.

Bank tworzy odpisy z tytułu utraty wartości na zobowiązania pozabilansowe (niewypłacone kredyty) o charakterze bezwarunkowym, nie tworzy natomiast odpisów na zobowiązania pozabilansowe (niewypłacone kredyty) o charakterze warunkowym (na dzień 31 grudnia 2016 r. Bank nie posiadał zobowiązań o charakterze bezwarunkowym). Szacowaniem odpisów z tytułu utraty wartości objęte są wszystkie ekspozycje klasyfikowane przez Bank do kategorii forbearance. Szczegółowe informacje dotyczące praktyki forbearance zostały opisane w nocie 38.

h) Rzeczowe aktywa trwałe

Składniki rzeczowych aktywów trwałych

Składniki rzeczowych aktywów trwałych wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszone o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne dokonywane są według metody liniowej przez okres użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych i wykazywane w rachunku zysków i strat. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników majątku trwałego. Bank stosuje następujące stawki amortyzacji dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych:

• inwestycja w obcym środku trwałym	10% – 20%
• maszyny i urządzenia	10% – 30%
• środki transportu	20% – 33%

Dla środków trwałych o znacznej wartości Bank może stosować odmienne, ustalone indywidualnie stawki amortyzacji.

i) Wartości niematerialne

Oprogramowanie komputerowe

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są ujmowane w aktywach w wysokości

poniesionych kosztów nabycia i jego zaimplementowania.
Nakłady związane z utrzymaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

Amortyzacja

Wartości niematerialne amortyzowane są metodą liniową i prezentowane według kosztu nabycia pomniejszonego o umorzenie. Stawki amortyzacji uwzględniają szacunkowy okres ekonomicznej użyteczności składników wartości niematerialnych. Bank stosuje następujące stawki amortyzacji dla podstawowych grup wartości niematerialnych.

- oprogramowanie komputerów i prawa autorskie licencje 50%

Dla wartości niematerialnych o znacznej wartości Bank może stosować odmiennie, ustalone indywidualnie stawki amortyzacji.

j) Aktywa będące przedmiotem umów leasingu

Bank jest stroną umów leasingowych na podstawie, których przyjmuje do odpłatnego używania obce środki trwale przez określony okres.

Leasing finansowy

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo na Bank całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały i jednocześnie ujmowane jest zobowiązanie w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Koszty z tytułu leasingu finansowego ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat w pozycji Koszty z tytułu odsetek.

Aktywa trwale będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas aktywa trwale używane na podstawie umów leasingu finansowego są amortyzowane przez okres krótszy z dwóch okresów tj. przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu.

k) Pozostałe składniki sprawozdania z sytuacji finansowej

Należności

Należności, inne niż należności finansowe są ujmowane w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zobowiązania

Zobowiązania, inne niż zobowiązania finansowe są ujmowane w kwocie wymagającej zapłaty.

l) Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

Wartości aktywów Banku innych niż aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, są przeglądane na koniec okresu sprawozdawczego w celu określenia, czy zaistniały przesłanki utraty wartości.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgową aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałe koszty operacyjne.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgową aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

m) Kapitały własne

Bank nie posiada uprzywilejowanego kapitału zakładowego jak również Bank nie nabywał akcji własnych i nie emitował obligacji zamiennych.

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującymi przepisami tj. właściwymi ustawami oraz statutem Banku. Do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski z lat ubiegłych. Kapitały wykazywane są według wartości nominalnej.

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej.

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji z przeznaczeniem na pokrycie strat, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z zysku z przeznaczeniem na pokrycie szczególnych strat i wydatków Banku.

Kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się do różnic z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży z uwzględnieniem podatku dochodowego oraz z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających z uwzględnieniem podatku dochodowego. Kapitał ten nie podlega dystrybucji. Na dzień wyłączenia z ksiąg składników wyżej wymienionych aktywów finansowych koszty i przychody ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Dywidendy są ujmowane jako zobowiązanie w okresie, w którym zostały zadeklarowane.

Wynik finansowy roku obrotowego stanowi zysk za okres wynikający z rachunku zysków i strat.

n) Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie

korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Wszystkie rezerwy tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Długoterminowe świadczenia pracownicze Banku obejmują odprawy emerytalne.

Rezerwę na odprawy emerytalne Bank ustala w oparciu o kwotę należnej odprawy, okresu zatrudnienia i nabycia praw emerytalnych.

Rezerwa na odprawy emerytalne ujmowana jest w pozycji Rezerwy.

Ze względu na niską wartość wyceny aktuarialnej, Bank nie dokonuje prezentacji zysków/strat aktuarialnych do składników innych całkowitych dochodów wynikającej z MSR 19.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze obejmują rezerwę z tytułu niewykorzystanych dni urlopu przysługujących pracownikom na podstawie Kodeksu Pracy. Wysokość rezerwy jest szacowana w oparciu o stan pozostających do wykorzystania dni urlopu.

Rezerwa na niewykorzystane urlopy ujmowana jest w bilansie w pozycji Inne zobowiązania.

Rezerwa na koszty administracyjne

Składnikami rezerwy na koszty administracyjne są rezerwy na koszty wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach oraz rezerwy z tytułu świadczeń na rzecz pracowników (tj. zmienne składniki wynagrodzeń).

Rezerwa na koszty administracyjne ujmowana jest w bilansie w pozycji Inne zobowiązania.

Bank w celu prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem, w tym zniechęcenia do podejmowania ryzyka wykraczającego poza poziom akceptowany przez Bank, realizacji strategicznego prowadzenia działalności oraz wspierania zapobiegania konfliktów interesów stosuje politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku. Otrzymały składnik zmiennego wynagrodzenia jest wypłacany w formie pieniężnej i akcji fantomowych, przy czym akcje fantomowe stanowią co najmniej 50 % łącznej wartości składnika zmiennego. Co najmniej 40 % składnika zmiennego wynagrodzenia jest rozliczane i wypłacane w okresie od trzech do sześciu lat. Okres odroczenia uwzględnia cykl koniunkturalny, charakter i ryzyko prowadzonej działalności, a także cele wynikające z pełnionej funkcji pracownika. Rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji koszty pracownicze ogólnych kosztów administracyjnych.

o) Wynik z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek dla wszystkich instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat w wysokości zamortyzowanych kosztów przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego (albo grupy aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych) oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniądze

wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Bank dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje i punkty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek zawierają kwotę odsetek naliczonych od aktywów, w tym od kredytów i pożyczek dla których została stwierdzona utrata wartości.

p) Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Bank.

Prowizje i opłaty bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych lub zobowiązań (zarówno przychody jak i koszty) są ujmowane w rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej w przychodach i kosztach z tytułu odsetek.

Prowizje i opłaty zaliczane na bieżąco do rachunku zysków i strat obejmują głównie przychody z prowizji za wcześniejszą spłatę kredytu, opłaty za inspekcje, opłaty za monity, opłaty za zaświadczenia, zwroty z tytułu poniesionych opłat sądowych czy opłat za ubezpieczenie kredytu, jak również refundacja opłaty BFG przez klientów Banku.

Koszty prowizji i opłat zaliczane do rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia dotyczą opłat za inspekcję, opłat sądowych, opłat za ubezpieczenie kredytu, prowizji od gwarancji otrzymanych i innych.

Bank nie pobiera wynagrodzenia do Zakładu ubezpieczeń. Przychody i koszty związane z otrzymaniem składki lub opłaty od klienta i zapłaceniem jej do Zakładu ubezpieczeń ujmowane są w przychodach i kosztach prowizyjnych w momencie otrzymania składki lub opłaty od klienta lub zapłaceniu jej do Zakładu ubezpieczeń. W pozostałych przypadkach koszty związane z zapłaceniem składki do Zakładu ubezpieczeń ujmowane są w kosztach prowizyjnych liniowo przez okres obowiązywania umowy ubezpieczeniowej.

q) Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu

Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu obejmuje:

– *Wynik z pozycji wymiany (różnice kursowe)*

Wynik z pozycji wymiany obejmuje różnice kursowe z bieżących transakcji kupna i sprzedaży walut, jak i różnice kursowe powstałe w związku z wyceną do średniego kursu ogłoszonego przez NBP na każdy dzień bilansowy pozycji aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych oraz transakcji FX-SPOT.

– *Wynik z wyceny walutowych odpisów z tytułu utraty wartości*

Wynik ten zawiera wycenę do średniego kursu ogłoszonego przez NBP walutowych odpisów z tytułu utraty wartości.

– *Wynik na instrumentach pochodnych przeznaczonych do obrotu*

Wynik ten zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia oraz zmian wartości godziwej aktywów i zobowiązań przeznaczonych do obrotu.

r) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością Banku. Są to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, przychody z tytułu zwrotu nadpłaty składek na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (KNF), przychody z tytułu odzyskanych kosztów windykacji, jak również koszty z tytułu korekty odsetek lat ubiegłych.

s) Podatek dochodowy

Podatek dochodowy składa się z podatku bieżącego oraz odroczonego. Podatek dochodowy ujmuje się w rachunku zysków i strat za wyjątkiem sytuacji, gdy podatek ujmowany jest w kapitale.

Bieżący podatek jest oczekiwanym zobowiązaniem podatkowym odnoszącym się do przychodu do opodatkowania przy użyciu stopy podatkowej obowiązującej w okresie sprawozdawczym, wraz ze wszystkimi korektami zobowiązania podatkowego dotyczącego poprzednich lat.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest kalkulowana przy użyciu metody bilansowej, poprzez wyliczenie przejściowych różnic pomiędzy wartością bilansową aktywów i zobowiązań oraz ich wartością podatkową.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty przyszły dochód do opodatkowania. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazuje się w stopniu, w jakim jest prawdopodobne wykorzystanie nierozliczonych strat podatkowych i niewykorzystanych ulg podatkowych.

Wyliczona rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej netto jako aktywa lub rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

t) Sprawozdawczość dotycząca operacyjnych segmentów działalności

W Banku nie funkcjonują segmenty operacyjne wyodrębnione w celu podejmowania decyzji operacyjnych oraz oceny wyników działalności w rozumieniu wymogów MSSF 8 Segmenty operacyjne; w szczególności koszty refinansowania oraz koszty działalności są zarządzane centralnie i nie są alokowane do poszczególnych linii biznesowych.

u) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Bank klasyfikuje składniki aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Składniki aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się w kwocie niższej z ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży jest ujmowany w pozostałych kosztach operacyjnych.

Działalność zaniechana to element działalności Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży oraz stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności Banku lub jej geograficzny obszar działalności lub też jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży. Kwalifikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie, w którym spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży lub gdy została zbyta.

v) Zmiany do istniejących standardów zastosowane po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym za 2016 rok

Standard/Interpretacja	Opis	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
<p>MSSF 10 (zmiana) „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 (zmiana) „Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 28 (zmiana) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”</p>	<p>Pomniejsze zmiany do MSSF 10, MSSF 12 oraz MSR 28 wprowadzają wyjaśnienia w odniesieniu do rozliczania jednostek inwestycyjnych. Zmiany dostarczają także, w szczególnych okolicznościach, pewne zwolnienia w tym aspekcie.</p>	<p>1 stycznia 2016r.</p>
<p>MSSF 11 (zmiana) „Wspólne ustalenia umowne</p>	<p>Zmiany dostarczają nowe wskazówki w zakresie sposobu rozliczania nabycia udziałów we wspólnych operacjach mającego formę przedsięwzięcia.</p>	<p>1 stycznia 2016r.</p>
<p>MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”</p>	<p>Zmiany do MSR 1 mają na celu zachęcanie jednostek do zastosowania profesjonalnego osądu w celu określenia, jakie informacje podlegają ujawnieniu w sprawozdaniu finansowym jednostki. Na przykład, zmiany określają jasno, że istotność ma zastosowanie do całości sprawozdania finansowego oraz że włączanie nieistotnych informacji może zmniejszyć przydatność ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Ponadto zmiany wyjaśniają, że jednostki powinny korzystać z profesjonalnego osądu w celu ustalenia, gdzie i w jakiej kolejności zaprezentować ujawnienia w sprawozdaniu finansowym.</p>	<p>1 stycznia 2016r.</p>
<p>MSR 16 (zmiana) „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 38 (zmiana) „Aktywa niematerialne”</p>	<p>Zmiany precyzują, że stosowanie metod opartych na przychodach do obliczania amortyzacji środka trwałego nie jest właściwe, ponieważ przychody uzyskane z działalności, która obejmuje wykorzystanie aktywów na ogół odzwierciedla czynniki inne niż konsumowanie korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów. Zmiany precyzują również, że przyjęcie przychodu jako podstawy pomiaru zużycia korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów niematerialnych jest co do zasady uważane za nieodpowiedne. Dopuszczalne są jednak odstępstwa od tej zasady w ściśle określonych okolicznościach.</p>	<p>1 stycznia 2016r.</p>
<p>MSR 16 (zmiana) „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 41 (zmiana) „Rolnictwo”</p>	<p>Zmiany włączają uprawy roślinne, które są wykorzystywane wyłącznie w celu wzrostu produktów, w zakres MSR 16 i w związku z tym rozliczane one są w taki sam sposób jak rzeczowe aktywa trwałe.</p>	<p>1 stycznia 2016r.</p>

Standard/Interpretacja	Opis	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
MSR 19 (zmiana) „Świadczenia pracownicze”	Zmiana dotyczy składek wnoszonych do programów określonych świadczeń przez pracowników lub strony trzecie. Celem zmian jest uproszczenie ujęcia składek, które nie zależą od okresu zatrudnienia, na przykład składki pracownicze ustalone jako stały procent wynagrodzenia.	1 lutego 2015 r.
MSR 27 (zmiana) „Jednostkowe sprawozdania finansowe”	Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych opublikowane przez RMSR w dniu 12 sierpnia 2014 roku. Zmiany mają na celu przywrócenie metody praw własności jako dodatkowej opcji rozliczania inwestycji w jednostkach zależnych, wspólnych przedsięwzięciach i jednostkach stowarzyszonych w jednostkowych sprawozdaniach finansowych jednostek.	1 stycznia 2016 r.
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2010-2012	Dokonano zmian do różnych standardów w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do Standardów (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa. Najważniejsze z nich to nowe lub zmienione wymogi dotyczące: (i) definicji „warunku nabycia uprawnień”; (ii) rozliczania zapłaty warunkowej w połączeniu przedsięwzięć; (iii) agregacji segmentów operacyjnych i uzgodnienia sumy aktywów segmentów sprawozdawczych do aktywów jednostki; (iv) wyceny krótkoterminowych należności i zobowiązań; (v) proporcjonalnego przekształcenia skumulowanego umorzenia w modelu przeszacowania oraz (vi) definicji kluczowych członków kierownictwa.	1 lutego 2015 r.
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2012-2014	Dokonano zmian do różnych standardów w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do Standardów (MSSF 5, MSSF 7, MSR 19 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa. Poprawki zawierają nowe lub zmienione wymogi dotyczące: (i) zmiany w metodach zbycia; (ii) kontraktów usługowych; (iii) zastosowania poprawek do MSSF 7 w skróconych śródrocznych sprawozdaniach finansowych; (iv) Stopa dyskonta: emisje na rynkach regionalnych; (v) ujawniania informacji „w innym miejscu śródrocznego raportu finansowego”.	1 stycznia 2016 r.

- w) Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale jeszcze nie weszły w życie

Standard/Interpretacja	Opis	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
<p>MSSF 9 „Instrumenty finansowe”</p>	<p>Jest standardem zastępującym MSR 39 „Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena”. MSSF 9 określa wymogi w zakresie ujmowania i wyceny, utraty wartości, zaprzestania ujmowania oraz rachunkowości zabezpieczeń.</p> <p>MSSF 9 wprowadza nowe podejście do klasyfikacji aktywów finansowych, która uzależniona jest od charakterystyki przepływów pieniężnych oraz modelu biznesowego związanymi z danymi aktywami. Takie jednolite podejście oparte na zasadach zastępuje istniejące wymagania oparte na regulach zgodnie z MSR 39. Nowy model skutkuje również ujednoczeniem modelu utraty wartości w stosunku do wszystkich instrumentów finansowych.</p> <p>MSSF 9 wprowadza nowy model utraty wartości ustalonej w oparciu o oczekiwane straty, który wymaga bieżącego uznawania oczekiwanych strat kredytowych. W szczególności, nowy standard wymaga, aby jednostki ujmowały oczekiwane straty kredytowe w momencie kiedy instrumenty finansowe są ujmowane po raz pierwszy oraz ujmowały wszelkie oczekiwane straty z całego okresu życia instrumentów w szybszy niż dotychczas sposób.</p> <p>MSSF 9 wprowadza zreformowany model rachunkowości zabezpieczeń, z rozszerzonymi wymaganiami ujawnień o działalności zarządzania ryzykiem. Nowy model stanowi znaczącą zmianę rachunkowości zabezpieczeń, która ma na celu dostosowanie zasad rachunkowości do praktycznej działalności zarządzania ryzykiem.</p> <p>MSSF 9 usuwa zmienność wyniku finansowego, powodowaną przez zmiany ryzyka kredytowego zobowiązań wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej. Ta zmiana oznacza, że zyski na zobowiązaniach spowodowane pogorszeniem własnego ryzyka kredytowego jednostki nie są ujmowane w rachunku zysków i strat.</p>	<p>1 stycznia 2018r.</p>

<p>MSSF 15 <i>„Przychody z umów z klientami”</i></p>	<p>Standard ten określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 „Przychody”, MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów. Standard ma zastosowanie do prawie wszystkich umów z klientami (główne wyjątki dotyczą umów leasingowych, instrumentów finansowych oraz umów ubezpieczeniowych). Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby odzwierciedlić transfer towarów lub usług na rzecz klientów oraz w takiej kwocie, które odzwierciedla wysokość wynagrodzenia (tj. płatność), do którego spółka spodziewa się uzyskać prawo w zamian za towary lub usługi. Standard dostarcza również wytyczne ujmowania transakcji, które nie były szczegółowo regulowane przez dotychczasowe standardy (np. przychody z usług czy modyfikacje umów) jak i dostarcza obszerniejsze wyjaśnienia na temat ujmowania umów wieloelementowych.</p>	<p>1 stycznia 2018r.</p>
--	---	--------------------------

- x) **Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską**

Standard/Interpretacja	Opis	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się w dniu oraz później
<p>MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”</p>	<p>Standard ten ma na celu umożliwienie podmiotom stosującym MSSF po raz pierwszy, a które obecnie ujmują odroczone salda z działalności regulacyjnej zgodnie z ich poprzednimi ogólnie przyjętymi zasad rachunkowości, kontynuację ujmowania tych sald po przejściu na MSSF.</p>	<p>1 stycznia 2016r. Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14.</p>
<p>MSSF 16 „Leasing”</p>	<p>MSSF 16 „Leasing” został wydany przez RMSR w dniu 13 stycznia 2016 roku. Zgodnie z MSSF 16 leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest traktowane podobnie jak inne aktywa niefinansowe i odpowiednio amortyzowane. Zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, zdyskontowanej o stopę zawartą w leasingu, jeżeli jej ustalenie nie jest trudne. Jeżeli nie można łatwo określić tej stopy, leasingobiorca stosuje krańcową stopę procentową. W odniesieniu do klasyfikacji leasingu u leasingodawców, przeprowadza się ją tak samo jak zgodnie z MSR 17 – tj. jako leasing operacyjny lub finansowy. U leasingodawcy leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści z tytułu posiadania odnośnych aktywów. W przeciwnym przypadku leasing jest klasyfikowany jako leasing operacyjny. W leasingu finansowym leasingodawca rozpoznaje przychody finansowe przez okres leasingu, w oparciu o stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji netto. Leasingodawca ujmuje płatności leasingu operacyjnego w przychody liniowo lub w inny systematyczny sposób, jeśli lepiej odzwierciedla wzór otrzymywania korzyści z wykorzystania odnośnych aktywów.</p>	<p>1 stycznia 2019r.</p>

MSSF 2 (zmiana) <i>„Płatności na bazie akcji”</i>	Zmiany wprowadzają wymogi w zakresie ujmowania: (i) skutków warunków nabycia uprawnień i warunków innych niż warunki nabycia uprawnień na wycenę płatności na bazie akcji rozliczanymi w środkach pieniężnych; (ii) płatności na bazie akcji mające funkcję rozliczenia netto z zobowiązaniami podatkowymi; (iii) modyfikacji warunków płatności na bazie akcji, które powodują zmianę klasyfikację transakcji z rozliczanych w środkach pieniężnych do rozliczanych w instrumentach kapitałowych.	1 stycznia 2018r.
MSSF 4 (zmiana) <i>„Umowy ubezpieczeniowe”</i>	Zmiany zostały wprowadzone w celu rozwiązania problemów wynikających z wdrożenia nowego standardu MSSF 9 „Instrumenty finansowe” przed wprowadzeniem nowego standardu zastępującego MSSF 4.	1 stycznia 2018r.
MSSF 10 (zmiana) <i>„Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz</i> MSR 28 (zmiana) <i>„Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”</i>	Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem opublikowane w dniu 11 września 2014 roku. Zmiany mają na celu usunięcie sprzeczności między wymogami MSR 28 a MSSF 10 oraz wyjaśniają, że ujęcie zysku lub straty w transakcjach z udziałem jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia zależy od tego czy sprzedane lub wniesione aktywa stanowią przedsięwzięcie.	Data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności
MSR 7 (zmiana) <i>„Sprawozdanie z przepływów pieniężnych”</i>	Zmiany doprecyzowujące MSR 7 mają na celu poprawę informacji przekazywanych na rzecz użytkowników sprawozdań finansowych o działalności finansowej jednostki. Zmiany wymagają, aby jednostka wystosowała ujawnienia umożliwiające użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian zobowiązań wynikających z działalności finansowej, w tym zarówno zmian wynikających z przepływów pieniężnych jak i niepieniężnych.	1 stycznia 2017r.
MSR 12 (zmiana) <i>„Podatek dochodowy”</i>	Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat zostały wydane przez RMSR w dniu 19 stycznia 2016 roku. Zmiany do MSR 12 wyjaśniają sposób wykazywania aktywów z tytułu odroczonego podatku w związku z instrumentami dłużnymi wycenianymi w wartości godziwej.	1 stycznia 2017r.
MSR 40 (zmiana) <i>„Nieruchomości inwestycyjne”</i>	Zmiany określają, że jednostka dokonuje przeniesienia poszczególnych nieruchomości do lub z nieruchomości inwestycyjnych tylko wówczas, gdy istnieją dowody na zmianę sposobu ich użytkowania. Zmiana sposobu użytkowania występuje wtedy, gdy poszczególna nieruchomość spełnia lub przestała spełniać definicję nieruchomości inwestycyjnych. Zmiana intencji kierownictwa co do sposobu użytkowania nieruchomości sama w sobie nie stanowi przesłanki na zmianę sposobu użytkowania. Zmiany określają również, iż przykłady zawarte w paragrafie 57 nie stanowią zamkniętego katalogu przykładów (przed zmianą wykaz ten stanowi zamknięty katalog przykładów).	1 stycznia 2018r.

<p>Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2014-2016</p>	<p>Dokonano zmian do różnych standardów w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do Standardów (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa. Poprawki zawierają:</p> <p>(i) usunięcie paragrafów E3-E7 z krótkoterminowych zwolnień w MSSF 1 gdyż minął termin ich zastosowania,</p> <p>(ii) wyjaśnienie zakresu MSSF 12, określając, że wymogi dotyczące ujawniania informacji w MSSF 12, z wyjątkiem przypadków określonych w paragrafach B10-B16, dotyczy udziałów wymienionych w paragrafie 5, które zostały zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, jako przeznaczone do dystrybucji lub jako działalność zaniechana zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana”,</p> <p>(iii) wyjaśnienie w zakresie wyboru wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy inwestycji w jednostki stowarzyszone lub wspólne przedsięwzięcia, które znajdują się w posiadaniu organizacji typu venture-capital lub podobny podmiot. Zmiany wyjaśniają, że tego wyboru można dokonać w momencie początkowego ujęcia w odniesieniu do każdej inwestycji w jednostki stowarzyszone lub wspólne przedsięwzięcia (indywidualnie w odniesieniu do każdej inwestycji).</p>	<p>1 stycznia 2018r.</p>
<p>KIMSF 22 <i>„Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”</i></p>	<p>Interpretacja określa, iż w celu ustalenia kursu wymiany datą transakcji jest data początkowego ujęcia przedpłaty jako składnika aktywów niepieniężnych lub zobowiązania z tytułu odroczonej dochodów. Jeśli istnieje wiele płatności lub wpływów zaliczkowych, ustala się datę transakcji w odniesieniu do każdej płatności lub wpływów.</p>	<p>1 stycznia 2018r.</p>

y) Zmiany prezentacyjne w danych finansowych za 2015 rok

Dla okresu porównawczego Bank dokonał przekształceń w rachunku zysków i strat.

Zmiana 1 dotyczyła wykazania w przychodach z tytułu prowizji i opłat przychodów z tytułu zwrotu opłaty BFG przez klientów. Zmiana ta spowodowała zmianę wyniku z tytułu prowizji i opłat.

Zmiana 2 dotyczyła wyłączenia z pozycji pozostałe przychody operacyjne przychodów z tytułu opłaty BFG przez klientów.

Dokonane zmiany zostały zaprezentowane w tabeli poniżej:

Pozycja w Rachunku zysków i strat	2015 rok przed zmianami	Zmiana 1	Zmiana 2	2015 rok po zmianach
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 560	353		1 913
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 126	353		1 479
Pozostałe przychody operacyjne	419		-353	66

Noty do rachunku zysków i strat

1) Wynik z tytułu odsetek

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Przychody z tytułu odsetek od:		
Należności od banków	459	355
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	60 443	60 908
- w tym, kredytów i pożyczek, dla których została stwierdzona utrata wartości	6 085	6 775
Papierów wartościowych	2 159	1 556
Instrumentów zabezpieczających	7 712	7 308
	<u>70 773</u>	<u>70 127</u>
Koszty z tytułu odsetek od:		
Depozytów bankowych i zaciągniętych kredytów	-3 782	-3 896
Wyemitowanych papierów wartościowych	-32 246	-32 455
Depozytów klientów	-64	-73
	<u>-36 092</u>	<u>-36 424</u>
Wynik z tytułu odsetek	<u><u>34 681</u></u>	<u><u>33 703</u></u>

2) Wynik z tytułu prowizji i opłat

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Przychody w tytułu prowizji i opłat		
Prowizje i opłaty od kredytów i pożyczek	2 200	1 913
	<u>2 200</u>	<u>1 913</u>
Koszty z tytułu prowizji i opłat		
Prowizje i opłaty od kredytów i pożyczek	-176	-170
Prowizje za przelewy i inne transakcje płatnicze	-323	-264
	<u>-499</u>	<u>-434</u>
Wynik z tytułu prowizji i opłat	<u><u>1 701</u></u>	<u><u>1 479</u></u>

3) Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Wynik z pozycji wymiany (różnice kursowe)	1 702	1 706
Wynik z wyceny walutowych odpisów z tytułu utraty wartości	-216	-488
Wynik z instrumentów pochodnych	794	2 113
Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	2 280	3 331

4) Pozostałe przychody operacyjne

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	77	0
Przychody z tytułu zwrotu nadpłaty składek na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (KNF)	75	58
Przychody z tytułu odzyskanych kosztów windykacji	25	0
Inne	18	8
	195	66

5) Ogólne koszty administracyjne

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Koszty pracownicze:		
Wynagrodzenia	-10 358	-9 627
Świadczenia pracownicze	-1 557	-1 575
Rezerwa na pracownicze sprawy sporne	-64	-78
Koszty utrzymania i wynajmu budynków	-1 707	-2 444
Pozostałe koszty administracyjne	-6 012	-10 104
- w tym, składki i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny*	-2 061	-1 938
- w tym, składki na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (KNF)	-140	-205
- w tym, rezerwa na Fundusz Wsparcia	0	-4 483
Amortyzacja:		
Rzeczowych aktywów trwałych	-228	-166
Wartości niematerialnych	-41	-19
	-19 967	-24 013

* w tym, w 2016 roku obowiązkowa wpłata na rzecz BFG w wysokości 1 tys. zł przeznaczona na wypłatę środków gwarantowanych deponentom Banku Spółdzielczego w Nadarzynie (w 2015 roku obowiązkowa wpłata na rzecz BFG w wysokości 22 tys. zł przeznaczona na wypłatę środków gwarantowanych deponentom Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa)

6) Odpisy z tytułu utraty wartości

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Utworzenie odpisu na poniesione i zidentyfikowane straty	-13 298	-14 051
Rozwiązanie odpisu na poniesione i zidentyfikowane straty	4 635	6 833
Odpisy na poniesione i niezidentyfikowane straty netto (IBNR)	959	-31
	<u>-7 704</u>	<u>-7 249</u>

7) Pozostałe koszty operacyjne

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Likwidacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	-163	0
Inne	-72	-21
	<u>-235</u>	<u>-21</u>

8) Podatek dochodowy

Ujęty w rachunku zysków i strat

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Bieżący podatek		
Bieżący rok	-1 070	-752
Podatek odroczony		
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	-1 160	-1 499
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	<u>-2 230</u>	<u>-2 251</u>

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Związany z wyceną do wartości godziwej aktywów dostępnych do sprzedaży	45	-30
Związany z wyceną przepływów pieniężnych dot. rachunkowości zabezpieczeń	-674	2
	<u>-629</u>	<u>-28</u>

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Zysk przed opodatkowaniem	10 951	7 296
Obciążenie podatkowe według krajowej stawki podatku	-2 081	-1 386
<i>Obciążenia z tytułu kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania przychodu</i>	992	4 346
<i>Przychody niepodlegające opodatkowaniu</i>	-277	0
<i>Pozostałe</i>	70	207
Efekt podatkowy -- różnica pomiędzy obciążeniem podatkowym wg stawki efektywnej	149	865
Obciążenie podatkowe efektywne	-2 230	-2 251
Krajowa stawka podatkowa	<u>19,0%</u>	<u>19,0%</u>
Efektywna stawka podatkowa	<u>20,4%</u>	<u>30,9%</u>

9) Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Wyliczenie podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję na dzień 31 grudnia 2016 r. oparte było na zysku przypadającym na zwykłych akcjonariuszy w kwocie 8 721 tys. zł (2015: 5 045 tys. zł) oraz średniej ważonej ilości akcji zwykłych występujących na koniec okresu sprawozdawczego tj. 31 grudnia 2016 r. w liczbie 2 230 (2015: 2 230).

Zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy

<i>W tysiącach zł</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Zysk za okres	<u>8 721</u>	<u>5 045</u>
Zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy	<u><u>3,91</u></u>	<u><u>2,26</u></u>

Średnia ważona ilość akcji zwykłych

<i>W szt.</i>	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
Wyemitowane akcje zwykłe na dzień 1 stycznia	2 230	2 230
Zwiększenie kapitału zakładowego	<u>0</u>	<u>0</u>
Średnia ważona ilość akcji zwykłych na dzień 31 grudnia	<u><u>2 230</u></u>	<u><u>2 230</u></u>

Noty do sprawozdania z sytuacji finansowej

10) Kasa i środki w Banku Centralnym

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Środki na rachunkach w Banku Centralnym	1	1
Lokaty	11 563	0
	<u>11 564</u>	<u>1</u>

Środki pieniężne na rachunku w Narodowym Banku Polskim ze względu na brak konieczności utrzymywania rezerwy obowiązkowej służą w całości bieżącej działalności Banku.

11) Należności od banków

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
W rachunku bieżącym	29 109	24 144
Lokaty	0	831
Razem brutto	<u>29 109</u>	<u>24 975</u>
Odsetki	0	0
Należności od banków	<u>29 109</u>	<u>24 975</u>

Należności od banków wg terminów zapadalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
do 1 miesiąca	29 109	24 975
Razem brutto	<u>29 109</u>	<u>24 975</u>
Odsetki	0	0
Należności od banków	<u>29 109</u>	<u>24 975</u>

Należności od banków wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
PLN	21	858
EUR	9 355	4 319
CHF	19 507	19 647
USD	226	151
Razem brutto	<u>29 109</u>	<u>24 975</u>
Odsetki	0	0
Należności od banków	<u>29 109</u>	<u>24 975</u>

12) Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Pochodne instrumenty finansowe (dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych)	604	1 177
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	604	1 177

Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu) wg terminów zapadalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
do 1 miesiąca	604	1 177
Razem aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	604	1 177

Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu) – wartości nominalne i ich wycena

Na dzień 31 grudnia 2016 r. <i>W tysiącach zł</i>	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Razem	Wartości godziwe	
	poniżej 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku		Aktywa	Zobowiązania
Walutowe instrumenty pochodne						
Instrumenty znajdujące się w obrocie pozagiełdowym:						
Kontrakty walutowe (FX)	182	0	0	182	6	0
Swapy walutowe (FX Swap)	74 020	0	0	74 020	598	58
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0
Razem	74 202	0	0	74 202	604	58

Na dzień 31 grudnia 2015 r. <i>W tysiącach zł</i>	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Razem	Wartości godziwe	
	poniżej 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku		Aktywa	Zobowiązania
Walutowe instrumenty pochodne						
Instrumenty znajdujące się w obrocie pozagiełdowym:						
Kontrakty walutowe (FX)	766	0	0	766	23	0
Swapy walutowe (FX Swap)	146 419	0	0	146 419	1 154	362
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0
Razem	147 185	0	0	147 185	1 177	362

Kontrakty walutowe

Pozycje pieniężne denominowane w obcej walucie są zabezpieczane za pomocą walutowych instrumentów pochodnych (swapy walutowe oraz CIRS). Swapy walutowe są instrumentami polegającymi na równoczesnym, natychmiastowym kupnie/sprzedży waluty oraz jej terminowym odkupie/odsprzedaży po kursie ustalonym w dniu zawarcia transakcji. CIRS-y dodatkowo polegają na wymianie płatności odsetkowych w różnej walucie. Zasady wymiany płatności ustalane są z chwilą zawarcia transakcji. Korzyścią z posiadania tych instrumentów jest zabezpieczenie przed ryzykiem kursowym.

Bank nie zawierał kontraktów futures oraz opcji.

Wg stanu na 31 grudnia 2016 r. oraz wg stanu na 31 grudnia 2015 r. Bank nie posiadał wbudowanych instrumentów pochodnych.

Wg stanu na 31 grudnia 2016 r. oraz wg stanu na 31 grudnia 2015 r. nie było dodatkowych warunków dotyczących instrumentów finansowych, które - w przypadku wystąpienia - znacznie zmieniłyby profil płatności/ryzyka.

13) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Osoby fizyczne	937 577	922 585
Podmioty gospodarcze	1 090 973	1 161 280
Sektor publiczny	5 762	6 212
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 034 312	2 090 077
Odsetki	37 519	38 622
Odpisy z tytułu utraty wartości	-47 601	-65 174
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 024 230	2 063 525

Kredyty i pożyczki wg terminów zapadalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
do 1 miesiąca	125 434	149 828
od 1 do 3 miesięcy	18 017	51 451
od 3 miesięcy do 1 roku	128 369	156 897
od 1 roku do 5 lat	737 897	733 877
powyżej 5 lat	1 024 595	998 024
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 034 312	2 090 077
Odsetki	37 519	38 622
Odpisy z tytułu utraty wartości	-47 601	-65 174
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 024 230	2 063 525

Kredyty i pożyczki wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
PLN	812 508	804 751
EUR	606 341	595 692
CHF	609 161	683 398
USD	6 302	6 236
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 034 312	2 090 077
Odsetki	37 519	38 622
Odpisy z tytułu utraty wartości	-47 601	-65 174
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 024 230	2 063 525

14) Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Saldo na 1 stycznia	-65 174	-62 198
Zmiany w wartości odpisów:	17 573	-2 976
Odpisy utworzone w okresie	-22 009	-25 256
Umorzenia i spisania	28 251	4 761
Odwrócenie odpisów	14 305	18 007
Wycena walutowych odpisów z tytułu utraty wartości	-216	-488
Inne	-2 758	0
Saldo na 31 grudnia	-47 601	-65 174

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. na odpisy z tytułu utraty wartości należności z tytułu pożyczek i kredytów składały się następujące kategorie:

- utrata wartości – 43 577 tys. zł
- odpisy na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR) – 4 024 tys. zł.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. na odpisy z tytułu utraty wartości należności z tytułu pożyczek i kredytów składały się następujące kategorie:

- utrata wartości – 60 290 tys. zł
- odpisy na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR) – 4 884 tys. zł.

Metodologia w zakresie odpisów z tytułu utraty wartości oraz odpisów na straty poniesione, lecz nie zidentyfikowane (IBNR) została zaprezentowana w punkcie g istotnych zasad rachunkowości.

15) Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	118 763	88 940
	<u>118 763</u>	<u>88 940</u>

Wycena obligacji skarbowych jest wyliczana w oparciu o notowania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży wyceniane wg wartości godziwej

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Papiery wartościowe Skarbu Państwa:		
Bony skarbowe	0	0
Obligacje	118 763	88 940
	<u>118 763</u>	<u>88 940</u>

Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży wg terminów zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2016 r.	do 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
<i>W tysiącach zł</i>					
Aktywa dostępne do sprzedaży	0	0	84 047	34 716	118 763
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>84 047</u>	<u>34 716</u>	<u>118 763</u>

Na dzień 31 grudnia 2015 r.	do 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
<i>W tysiącach zł</i>					
Aktywa dostępne do sprzedaży	0	0	83 976	4 964	88 940
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>83 976</u>	<u>4 964</u>	<u>88 940</u>

Zmiana stanu papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Stan na początek okresu	88 940	53 663
Zakup	30 000	35 000
Sprzedaż i wykup	0	0
Zmiany wartości godziwej	-239	158
Odsetki naliczone	2 003	1 459
Rozliczone odsetki należne	-1 312	-1 260
Inne zmiany/rozliczenie dyskonta	-629	-80
Stan na koniec okresu	<u>118 763</u>	<u>88 940</u>

16) Rzeczowe aktywa trwałe

W tysiącach zł

	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość w cenie nabycia						
Saldo na dzień 1 stycznia 2015 r.	450	131	495	4 986	2	6 064
Zwiększenia	0	0	0	82	154	236
Zmniejszenia	0	0	0	-1 382	-25	-1 407
Saldo na dzień 31 grudnia 2015 r.	450	131	495	3 686	131	4 893
Saldo na dzień 1 stycznia 2016 r.	450	131	495	3 686	131	4 893
Zwiększenia	556	0	180	267	16	1 019
Zmniejszenia	-450	-66	-176	-349	-131	-1 172
Saldo na dzień 31 grudnia 2016 r.	556	65	499	3 604	16	4 740
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości						
Saldo na dzień 1 stycznia 2015 r.	248	90	358	4 921	0	5 617
Amortyzacja bieżącego okresu	45	10	72	39	0	166
Likwidacja i sprzedaż	0	0	0	-1 382	0	-1 382
Saldo na dzień 31 grudnia 2015 r.	293	100	430	3 578	0	4 401
Saldo na dzień 1 stycznia 2016 r.	293	100	430	3 578	0	4 401
Amortyzacja bieżącego okresu	53	5	61	109	0	228
Likwidacja i sprzedaż	-304	-49	-176	-349	0	-878
Saldo na dzień 31 grudnia 2016 r.	42	56	315	3 338	0	3 751
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2015 r.	202	41	137	65	2	447
Na dzień 31 grudnia 2015 r.	157	31	65	108	131	492
Na dzień 1 stycznia 2016 r.	157	31	65	108	131	492
Na dzień 31 grudnia 2016 r.	514	9	184	266	16	989

17) Wartości niematerialne

<i>W tysiącach zł</i>	Patenty, znaki towarowe i podobne wartości	Oprogramowanie	Nakłady	Razem
Wartość w cenie nabycia				
Saldo na 1 stycznia 2015 r.	2	6 349	0	6 351
Zwiększenia	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	0	0	0
Saldo na 31 grudnia 2015 r.	2	6 349	0	6 351
Saldo na 1 stycznia 2016 r.	2	6 349	0	6 351
Zwiększenia	0	45	0	45
Zmniejszenia	0	0	0	0
Saldo na 31 grudnia 2016 r.	2	6 394	0	6 396
Umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości				
Saldo na 1 stycznia 2015 r.	2	6 300	0	6 302
Amortyzacja bieżącego okresu	0	19	0	19
Likwidacja i sprzedaż	0	0	0	0
Saldo na 31 grudnia 2015 r.	2	6 319	0	6 321
Saldo na 1 stycznia 2016 r.	2	6 319	0	6 321
Amortyzacja bieżącego okresu	0	41	0	41
Likwidacja i sprzedaż	0	0	0	0
Saldo na 31 grudnia 2016 r.	2	6 360	0	6 362
Wartości bilansowe				
Na dzień 1 stycznia 2015 r.	0	49	0	49
Na dzień 31 grudnia 2015 r.	0	30	0	30
Na dzień 1 stycznia 2016 r.	0	30	0	30
Na dzień 31 grudnia 2016 r.	0	34	0	34

18) Inne aktywa

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	605
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	346	2 134
Pozostałe:		
dłużnicy różni	1 244	1 557
koszty do rozliczenia w czasie	221	190
pozostałe	21	15
	1 832	4 501

18 a) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Odsetki naliczone	1 633	1 569
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	7 087	7 112
Pozostałe rezerwy	594	1 432
Odsetki i ujemne różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	191	630
Wycena należności metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	170	601
	9 675	11 344

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związana jest z następującymi pozycjami:

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Odsetki naliczone	7 426	7 566
Odsetki i dodatnie różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	1 340	1 082
Wycena należności metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	563	562
	9 329	9 210

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Odsetki naliczone	-5 793	-5 997
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	7 087	7 112
Pozostałe rezerwy	594	1 432
Odsetki i różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-1 149	-452
Wycena należności metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	-393	39
	346	2 134

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2016 roku

<i>W tysiącach zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2016 r.	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2016 r.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto				
Odsetki naliczone	-5 997	159	45	-5 793
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	7 112	-25	0	7 087
Pozostałe rezerwy	1 432	-838	0	594
Odsetki i różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-452	-23	-674	-1 149
Wycena należności metoda zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	39	-432	0	-393
	2 134	-1 159	-629	346

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2015 roku

<i>W tysiącach zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2015 r.	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2015 r.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto				
Odsetki naliczone	-4 701	-1 266	-30	-5 997
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	7 684	-572	0	7 112
Pozostałe rezerwy	761	671	0	1 432
Odsetki i różnice z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-424	-30	2	-452
Wycena należności metoda zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	342	-303	0	39
	3 662	-1 500	-28	2 134

W ocenie Banku, brak jest przesłanek, aby aktywo z tytułu odroczonego podatku w kwocie 346 tys. zł wykazane na 31 grudnia 2016 roku nie było możliwe w całości do zrealizowania.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku nie występowały nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

19) Zobowiązania wobec banków

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Zobowiązania terminowe	529 158	514 012
Razem brutto	529 158	514 012
Odsetki	71	324
Razem - zobowiązania wobec banków	529 229	514 336

Zobowiązania wobec banków wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
do 1 miesiąca	26 972	55 915
od 1 do 3 miesięcy	0	45 500
od 3 miesięcy do 1 roku	111 042	38 354
od 1 roku do 5 lat	391 144	374 243
Razem brutto	529 158	514 012
Odsetki	71	324
Razem - zobowiązania wobec banków	529 229	514 336

Zobowiązania wobec banków wg walut <i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
PLN	26 972	50 491
EUR	111 042	89 278
CHF	391 144	374 243
Razem brutto	529 158	514 012
Odsetki	71	324
Razem - zobowiązania wobec banków	529 229	514 336

W 2016 roku Bank wywiązywał się ze wszystkich zobowiązań wynikających z umów zawartych z bankami.

20) Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Pochodne instrumenty finansowe (ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych)	58	362
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	58	362

Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu) wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
do 1 miesiąca	58	362
Razem brutto	58	362

Szczegółowe informacje dotyczące instrumentów finansowych zaprezentowano w nocie 12.

21) Zobowiązania wobec klientów

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Kaucje stanowiące zabezpieczenie kredytów		
Osoby fizyczne	136	147
Podmioty gospodarcze	9 830	10 143
Razem brutto	9 966	10 290
Odsetki	319	284
Razem - zobowiązania wobec klientów	10 285	10 574

Zobowiązania wobec klientów wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
do 1 miesiąca	97	13
od 1 do 3 miesięcy	0	0
od 3 miesięcy do 1 roku	94	0
od 1 roku do 5 lat	1 780	1 570
powyżej 5 lat	7 995	8 707
Razem brutto	9 966	10 290
Odsetki	319	284
Razem - zobowiązania wobec klientów	10 285	10 574

Zobowiązania wobec klientów wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
PLN	8 419	8 633
EUR	1 516	1 628
CHF	31	29
Razem brutto	9 966	10 290
Odsetki	319	284
Razem - zobowiązania wobec klientów	10 285	10 574

22) Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Zobowiązania z tytułu hipotecznych listów zastawnych	1 275 406	1 285 829
Razem brutto	1 275 406	1 285 829
Odsetki	7 313	7 207
Razem - zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 282 719	1 293 036

Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
od 3 miesięcy do 1 roku	149 907	74 933
od 1 roku do 5 lat	925 943	513 667
powyżej 5 lat	199 556	697 229
Razem brutto	1 275 406	1 285 829
Odsetki	7 313	7 207
Razem - zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 282 719	1 293 036

Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych wg walut

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
PLN	892 730	917 209
EUR	382 676	368 620
Razem brutto	1 275 406	1 285 829
Odsetki	7 313	7 207
Razem - zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 282 719	1 293 036

Wyemitowane papiery wartościowe wg rodzaju

Na dzień 31 grudnia 2016 r.

<i>W tysiącach</i>	wartość nominalna	warunki oprocentowania	termin wykupu	rynek notowań
Hipoteczne listy zastawne PLN	100 000	Wibor + 1,00%	28-paź-2020	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	250 000	Wibor + 1,18%	14-mar-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,11%	22-lis-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,30%	22-lut-2022	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,30%	9-gru-2017	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	45 200	Wibor + 0,95%	18-mar-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	50 000	Wibor + 0,95%	22-mar-2023	Catalyst*
Hipoteczne listy zastawne EUR	10 000	Euribor + 1,70 %	11-lut-2018	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	4 500	Euribor + 1,25 %	15-maj-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	12 000	Euribor + 1,10 %	10-sty-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	15 000	Stałe 2,45%	12-lut-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	25 000	Euribor + 0,75 %	28-kwi-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	20 000	Euribor + 0,75 %	24-wrz-2021	Catalyst

* notowane od 24 października 2016 r.

Na dzień 31 grudnia 2015 r.

<i>W tysiącach</i>	wartość nominalna	warunki oprocentowania	termin wykupu	rynek notowań
Hipoteczne listy zastawne PLN	100 000	Wibor + 1,00%	28-paź-2020	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	250 000	Wibor + 1,18%	14-mar-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,11%	22-lis-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,30%	22-lut-2022	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	150 000	Wibor + 1,30%	9-gru-2017	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	45 200	Wibor + 0,95%	18-mar-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne PLN	75 000	Wibor + 0,50%	8-gru-2016	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	10 000	Euribor + 1,70 %	11-lut-2018	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	4 500	Euribor + 1,25 %	15-maj-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	12 000	Euribor + 1,10 %	10-sty-2019	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	15 000	Stałe 2,45%	12-lut-2021	Catalyst
Hipoteczne listy zastawne EUR	25 000	Euribor + 0,75 %	28-kwi-2019	Catalyst*
Hipoteczne listy zastawne EUR	20 000	Euribor + 0,75 %	24-wrz-2021	Catalyst**

* notowane od 26 maja 2015 r.

** notowane od 22 października 2015r.

Emisja serii LZ-II-11 o wartości 75 mln PLN została wykupiona w całości z dniem 8 grudnia 2016 r.

Zabezpieczenie emisji hipotecznych listów zastawnych stanowią wierzytelności wpisane do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych. Szczegółowe informacje zaprezentowano w nocie 31.

23) Rezerwy

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Rezerwy na świadczenia emerytalne	241	193
Rezerwy na pracownicze sprawy sporne	442	378
	<u>683</u>	<u>571</u>

Zmiana stanu rezerw

<i>W tysiącach zł</i>	1 stycznia 2016 r.	Utworzenie	Rozwiązanie	Wykorzystanie	31 grudnia 2016 r.
Rezerwy na świadczenia emerytalne	193	48	0	0	241
Rezerwy na pracownicze sprawy sporne	378	64	0	0	442
	<u>571</u>	<u>112</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>683</u>

<i>W tysiącach zł</i>	1 stycznia 2015 r.	Utworzenie	Rozwiązanie	Wykorzystanie	31 grudnia 2015 r.
Rezerwy na świadczenia emerytalne	170	23	0	0	193
Rezerwy na pracownicze sprawy sporne	300	78	0	0	378
	<u>470</u>	<u>101</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>571</u>

24) Inne zobowiązania

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Rezerwa na koszty administracyjne	2 486	7 087
- w tym, rezerwa na Fundusz Wsparcia	0	4 483
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	403	533
Wierzyciele różni	1 260	2 283
Rozliczenia publiczno-prawne	961	379
- w tym, zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	479	0
	<u>5 110</u>	<u>10 282</u>

25) Kapitał własny

Kapitał zakładowy

Akcje	Akcje zwykłe		Akcje zwykłe	
	31.12.2016		31.12.2015	
	Liczba akcji	Wartość nominalna	Liczba akcji	Wartość nominalna
	<i>szt.</i>	<i>tys. zł</i>	<i>szt.</i>	<i>tys. zł</i>
Akcje wyemitowane na dzień 1 stycznia	2 230	223 000	2 230	223 000
Emisja akcji za środki pieniężne	0	0	0	0
Akcje wyemitowane na dzień 31 grudnia – w pełni opłacone	2 230	223 000	2 230	223 000

Zestawienie akcji wg poszczególnych serii/emisji

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji
A	akcje zwykłe imienne	300	30 000	opłacone gotówką	7-wrz-1995
B	akcje zwykłe imienne	555	55 500	opłacone gotówką	1-paź-1996
C	akcje zwykłe imienne	1	100	opłacone gotówką	18-sie-1997
D	akcje zwykłe imienne	11	1 100	opłacone gotówką	1-cze-1999
E	akcje zwykłe imienne	625	62 500	opłacone gotówką	25-kwi-2000
F	akcje zwykłe imienne	206	20 600	opłacone gotówką	16-cze-2005
G	akcje zwykłe imienne	256	25 600	opłacone gotówką	29-wrz-2006
H	akcje zwykłe imienne	276	27 600	opłacone gotówką	11-wrz-2007

Ogółem liczba wyemitowanych akcji wynosi 2 230 sztuk. Wartość nominalna każdej akcji wynosi 100 tys. zł. Każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Akcjonariuszem Banku jest Bank Pekao S.A. w Warszawie, który dysponuje 2 230 akcjami stanowiącymi 100% kapitału zakładowego Banku i uprawniającymi Bank Pekao S.A. do wykonywania prawa głosu ze 100% akcji.

Effekt gospodarki hiperinflacyjnej

Od daty zarejestrowania kapitału emisyjnego we wrześniu 1995 r. do grudnia 1996 r. Bank funkcjonował w warunkach hiperinflacji. MSR 29 „Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji” wymaga przekształcenia każdego składnika kapitału akcjonariuszy (z wyjątkiem niepodzielonych zysków i nadwyżki z przeszacowania) przez ogólną indeksację cen w okresie hiperinflacji. Takie retrospektywne zastosowanie skutkowałooby wzrostem kapitału zakładowego o 7 785 tys. zł oraz spadkiem niepodzielonego zysku z lat ubiegłych w tym okresie w ekwiwalentnej kwocie.

Kapitał zapasowy

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Kapitał zapasowy na dzień 1 stycznia	59 313	49 266
podział wyniku finansowego	5 045	10 047
Kapitał zapasowy na dzień 31 grudnia	<u>64 358</u>	<u>59 313</u>

Kapitał rezerwowy i kapitał z aktualizacji wyceny

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Kapitał rezerwowy		
kapitał rezerwowy	17 222	17 222
fundusz ogólnego ryzyka bankowego	6 100	6 100
	<u>23 322</u>	<u>23 322</u>
Kapitał z aktualizacji wyceny		
wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	67	261
wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających	3 656	784
	<u>3 723</u>	<u>1 045</u>

Podział zysku za rok ubiegły

Zgodnie z decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 04 kwietnia 2016 r. całość zysku netto Banku za 2015 rok w kwocie 5 045 tys. zł została przeznaczona na zwiększenie kapitału zapasowego.

Dywidenda

Zgodnie z decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 04 kwietnia 2016 r. Bank w 2016 roku nie wypłacał dywidendy.

Proponowany podział zysku za bieżący rok obrotowy

Zarząd Banku planuje całość zysku netto Banku za 2016 rok w kwocie 8 721 tys. zł przeznaczyć na zwiększenie kapitału zapasowego.

26) Rachunkowość zabezpieczeń

Bank na dzień 31 grudnia 2016 roku stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. Bank kontynuował rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge) z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych o zmiennym oprocentowaniu, zabezpieczonych instrumentami typu currency interest rate swap (CIRS) oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge) z tytułu aktywów finansowych o zmiennym oprocentowaniu i zobowiązań finansowych o stałym oprocentowaniu, zabezpieczonych instrumentem typu interest rate swap (IRS).

Na dzień 31 grudnia 2016 r.

W tysiącach zł

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe	
	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową					
- walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	90 383	1 415 524	1 505 907	1 579	42 292
- swapy stopy procentowej (IRS)	0	66 360	66 360	4 796	0
Razem	90 383	1 481 884	1 572 267	6 375	42 292

Na dzień 31 grudnia 2015 r.

W tysiącach zł

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe	
	od 3 m-cy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową					
- walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	85 361	845 575	930 936	0	47 010
- swapy stopy procentowej (IRS)	0	63 923	63 923	4 255	0
Razem	85 361	909 498	994 859	4 255	47 010

Dodatkowe informacje dla zabezpieczeń przepływów pieniężnych

W 2016 roku wszystkie powiązania zabezpieczające utrzymywane przez Pekao Bank Hipoteczny S.A. były efektywne. W związku z tym, zamiana wyceny instrumentów zabezpieczających do wartości godziwej była ujmowana w funduszu z aktualizacji wyceny w kwocie 2 872 tys. zł (zwiększenie). Stan funduszu z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosił 3 656 tys. zł.

W 2015 roku wszystkie powiązania zabezpieczające utrzymywane przez Pekao Bank Hipoteczny S.A. były efektywne. W związku z tym, zamiana wyceny instrumentów zabezpieczających do wartości godziwej była ujmowana w funduszu z aktualizacji wyceny w kwocie 8 tys. zł (zmniejszenie). Stan funduszu z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosił 784 tys. zł.

Przychody z tytułu odsetek od instrumentów zabezpieczających zostały zaprezentowane w nocie 1.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych kredytów i emisji hipotecznych listów zastawnych zmiennoprocentowych

Opis relacji zabezpieczającej

Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej wynikające ze zmienności przepływów pieniężnych na aktywach i zobowiązaniach finansowych o zmiennym oprocentowaniu poprzez transakcje CIRS.

Pozycja zabezpieczane

Pozycję zabezpieczaną stanowią przepływy pieniężne z tytułu portfela aktywów (kredyty) i portfela zobowiązań (emisje hipotecznych listów zastawnych) o zmiennej stopie procentowej.

Instrumenty zabezpieczające

Pozycję zabezpieczającą stanowią transakcje CIRS, w których Bank płaci zmiennoprocentowe przepływy walutowe, a otrzymuje zmiennoprocentowe przepływy złotowe.

Sposób ujęcia w sprawozdaniu finansowym

Efektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczanych jest księgowana w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających jest prezentowana w wyniku na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu. Odsetki od transakcji CIRS i pozycji zabezpieczanych są ujmowane w wyniku odsetkowym.

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych

Oczekuje się, że pozycja zabezpieczana przez CIRS będzie generować przepływy pieniężne w okresie do 17 marca 2022 roku.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych kredytów na zmienną stopę i emisji hipotecznych listów zastawnych na stałą stopę

Opis relacji zabezpieczającej

Bank zabezpiecza część ryzyka zmiany przyszłych przepływów pieniężnych na aktywach finansowych o zmiennym oprocentowaniu i zobowiązaniach finansowych o stałym oprocentowaniu poprzez transakcje IRS.

Pozycja zabezpieczana

Pozycję zabezpieczaną stanowią przepływy pieniężne z tytułu portfela aktywów zmiennoprocentowych (kredyty) i portfela pasywów (emisje hipotecznych listów zastawnych) o stałej stopie procentowej.

Instrumenty zabezpieczające

Pozycję zabezpieczającą stanowią transakcje IRS, w których Bank płaci zmiennoprocentowe przepływy walutowe, a otrzymuje stałoprocentowe przepływy walutowe.

Sposób ujęcia w sprawozdaniu finansowym

Efektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczanych jest księgowana w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających jest prezentowana w wyniku na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu. Odsetki od transakcji IRS i pozycji zabezpieczanych są ujmowane w wyniku odsetkowym.

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych

Oczekuje się, że pozycja zabezpieczana będzie generować przepływy pieniężne w okresie do 15 lutego 2021 roku.

Pozostałe noty

27) Wartość godziwa

Wartość godziwa bilansowych i pozabilansowych instrumentów finansowych jest to cena, za którą można sprzedać pozycję aktywów lub zaspokoić zobowiązania na zasadzie transakcji pomiędzy świadomymi i dobrze poinformowanymi stronami na warunkach rynkowych.

Ponieważ dla większości instrumentów finansowych Banku nie istnieje aktywny rynek, szacunki wartości godziwej oparte są o przewidywany przyszły przepływ środków pieniężnych, który jest dyskontowany przy użyciu bieżących stóp procentowych (z uwzględnieniem marż) w celu uzyskania wartości bieżącej netto.

Dla pozycji kasa i środki w Banku Centralnym oraz należności od banków ze względu na ich krótki termin zapadalności Bank przyjął, że szacunkowa wartość godziwa jest zgodna z wartością bilansową.

Do kalkulacji wartości godziwej kredytów udzielonych klientom zastosowano wysokość aktualnie oferowanych marż z uwzględnieniem stosowanej metodologii wyliczania utraty wartości ekspozycji kredytowych (opisanej w notach poświęconych polityce rachunkowości).

Wartość godziwa listów zastawnych w publicznym obrocie, ze względu na brak aktualnych notowań na rynku Catalyst, została wyliczona w oparciu o przewidywane przyszłe przepływy. Przepływy te zostały zdyskontowane przy użyciu rynkowych stóp procentowych uwzględniających wysokość marż dostępnych na rynku.

Do kalkulacji wartości godziwej długoterminowych zobowiązań wobec banków wykorzystano przyszłe przepływy środków pieniężnych wynikające z tych zobowiązań. Przepływy te zostały zdyskontowane przy użyciu rynkowych stóp procentowych uwzględniających wysokość marż dostępnych na rynku międzybankowym. Do określenia wartości godziwej krótkoterminowych zobowiązań wobec banków, ze względu na ich krótki termin zapadalności, Bank przyjął, że szacunkowa wartość godziwa jest zgodna z wartością bilansową.

Dla pozycji zobowiązania wobec klientów Bank przyjął, że szacunkowa wartość godziwa jest na poziomie równym wartości bilansowej.

Na dzień 31 grudnia 2016 r.

<i>W tysiącach zł</i>	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa		
Kasa i środki w Banku Centralnym oraz należności od banków	40 673	40 673
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 024 230	1 966 001
	2 064 903	2 006 674
Zobowiązania		
Zobowiązania wobec banków	529 229	543 563
Zobowiązania wobec klientów	10 285	10 285
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 282 719	1 324 109
	1 822 233	1 877 957

Na dzień 31 grudnia 2015 r.

<i>W tysiącach zł</i>	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa		
Kasa i środki w Banku Centralnym oraz należności od banków	24 976	24 976
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 063 525	1 953 859
	2 088 501	1 978 835
Zobowiązania		
Zobowiązania wobec banków	514 336	531 449
Zobowiązania wobec klientów	10 574	10 574
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 293 036	1 345 924
	1 817 946	1 887 947

Na 31 grudnia 2016 roku i na 31 grudnia 2015 roku Bank dokonywał klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do trzech kategorii:

- kategoria 1 – wyceniane bezpośrednio na podstawie cen z aktywnego rynku
- kategoria 2 – wyceniane modelem na podstawie obserwowanych na rynku stawek i cen
- kategoria 3 – wyceniane modelem na podstawie nieobserwowanych na rynku stawek i cen

Na dzień 31 grudnia 2016 r.

<i>W tysiącach zł</i>	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3
Aktywa			
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	604	0
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	118 763	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	6 375	0
	118 763	6 979	0
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	58	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	42 292	0
	0	42 350	0

Na dzień 31 grudnia 2015 r.

<i>W tysiącach zł</i>	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3
Aktywa			
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	1 177	0
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	88 940	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	4 255	0
	<u>88 940</u>	<u>5 432</u>	<u>0</u>
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	0	362	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	47 010	0
	<u>0</u>	<u>47 372</u>	<u>0</u>

28) Płatności z tytułu umowy najmu

Z dniem 14 marca 2016 roku nastąpiło przeniesienie adresu siedziby Banku w Warszawie z ul. Domaniewskiej 39A na ul. Wołoską 18.

Zgodnie z nowymi umowami najmu zawartymi w pierwszym kwartale 2016 roku Bank zajmuje pomieszczenia biurowe oraz miejsca parkingowe. Umowy najmu zostały zawarte na czas nieoznaczony z trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca.

W 2016 r. i 2015 r. Bank poniósł opłaty z tytułu umowy najmu powierzchni biurowej i miejsc parkingowych w wysokości odpowiednio: 1 422 tys. zł oraz 2 309 tys. zł. Powyższe opłaty zostały ujęte w rachunku zysku i strat w pozycji ogólne koszty administracyjne.

Całkowite zobowiązania z tytułu umów najmu prezentuje poniższa tabela. Zobowiązania z tytułu umów najmu wg stanu na 31 grudnia 2016 roku zostały wyliczone na okres 10 lat licząc od daty zmiany siedziby Banku. Zobowiązania z tytułu umowy najmu na 31 grudnia 2015 roku dotyczą umowy obowiązującej na koniec tego okresu, tj. umowy dotyczącej siedziby Banku na ul. Domaniewskiej 39A.

Zobowiązania wg terminów wymagalności

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
poniżej 1 roku	1 363	600
od 1 roku do 5 lat	5 450	0
powyżej 5 lat	5 791	0
Razem	<u>12 604</u>	<u>600</u>

Dane w tabeli zostały wyliczone na podstawie umowy najmu, powiększone o 23% VAT i przeliczone wg kursów z 31 grudnia 2015 r.

29) Leasing finansowy

Pekao Bank Hipoteczny S.A. zawarł jako leasingobiorca umowy leasingu finansowego, których przedmiotem są samochody osobowe.

Umowy dają Bankowi możliwość zakupu środków po zakończeniu okresu leasingu.

Wartość bilansowa netto aktywów stanowiących przedmiot leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosiła 185 tys. zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosiła 65 tys. zł

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Kwota przyszłych minimalnych opłat leasingowych	197	70
Odsetki z rat niezapadłych	-13	-2
Należności z tytułu leasingu finansowego - wartość bilansowa	184	68

Kwota przyszłych minimalnych opłat leasingowych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
poniżej 1 roku	87	49
od 1 roku do 5 lat	110	21
Razem	197	70

30) Zobowiązania warunkowe

Informacja o wszczętych postępowaniach sądowych

Na dzień 31 grudnia 2016 r. nie występują postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące zobowiązań lub wierzytelności Banku, których wartość stanowiłaby, co najmniej 10 % kapitałów własnych Banku.

Łącznie wartość wszystkich prowadzonych spraw egzekucyjnych i upadłościowych podjętych w celu zaspokojenia wierzytelności z tytułu udzielonych kredytów wynosi 197 470 tys. zł. Na wspomniane wierzytelności Bank utworzył odpisy z tytułu utraty wartości w wysokości 52 778 tys. zł. Część wspomnianych wierzytelności z tytułu udzielonych kredytów jest zaewidencjonowana w ewidencji pozabilansowej.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. Bank jest stroną pozwaną w postępowaniach przed sądem na łączną kwotę 2 055 tys. zł. Na wspomniane postępowania Bank ma utworzoną rezerwę w wysokości 442 tys. zł.

W prezentowanym zakresie, trzy postępowania przeciwko Bankowi mają związek z kredytami denominowanymi tj. umowami, w których kredyt w CHF jest obsługiwanych w PLN, a powód wskazuje w tym kontekście na niedozwolone postanowienia umowne. Łączna wartość przedmiotu sporu w tych sprawach to 1 243 tys. PLN.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie zakończyło się żadne z postępowania sądowych, o których mowa powyżej, stąd też ryzyko prawne jest trudne do oszacowania.

Zobowiązania warunkowe do udzielenia kredytów

Bank posiada zobowiązania do udzielenia kredytów. Na zobowiązania te składają się niewypłacone środki pieniężne z podpisanych umów kredytowych.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Zobowiązania do wypłaty kredytów	<u>5 348</u>	<u>42 144</u>

Zobowiązania z tytułu transakcji pozabilansowych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Zobowiązania z tytułu transakcji pozabilansowych - instrumenty pochodne (CIRS, IRS, FX SWAP, FX)	<u>3 267 894</u>	<u>2 264 345</u>

Otrzymane pozabilansowe zobowiązania

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Finansowe, w tym:	361 958	360 222
<i>od podmiotów finansowych</i>	361 958	360 222
Gwarancyjne, w tym	411 730	394 530
<i>od podmiotów finansowych</i>	411 730	394 530
Razem	<u>773 688</u>	<u>754 752</u>

31) Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Aktywa stanowiące zabezpieczenie emisji listów zastawnych

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Nominalna wartość wierzytelności zabezpieczonych hipoteką oraz środków dodatkowych, wpisanych do rejestru stanowiących zabezpieczenie listów zastawnych	1 762 658	1 743 761
Wartość odsetek od wierzytelności wg stanu na koniec roku	45 536	45 349
Nominalna wartość hipotecznych listów zastawnych wg stanu na koniec roku	1 277 876	1 288 820
Wartość odsetek od wyemitowanych listów zastawnych wg stanu na koniec roku	<u>31 332</u>	<u>31 627</u>
Nadzabezpieczenie kapitału	<u>484 782</u>	<u>454 941</u>
Nadzabezpieczenie odsetek	<u>14 204</u>	<u>13 722</u>

Zasady emisji hipotecznych listów zastawnych, których zabezpieczenie stanowią wierzytelności banku hipotecznego zabezpieczone hipotekami określa Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 roku, poz. 1771 z późn.zm.).

W przypadku ogłoszenia upadłości banku hipotecznego środki uzyskane w wyniku wyegzekwowania wierzytelności wpisanych do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych mogą być wykorzystane wyłącznie dla zaspokojenia roszczeń wynikających z listów zastawnych.

Aktywa stanowiące zabezpieczenie środków gwarantowanych przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Kwota zobowiązań podlegających zabezpieczeniu*	0	0
Kwota aktywów stanowiących zabezpieczenie	202	202

* Środki pieniężne, będące przedmiotem kaucji stanowiących zabezpieczenie kredytów (art. 102 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe) nie są gwarantowane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, natomiast są podstawą do obliczania funduszu ochrony środków gwarantowanych.

32) Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Dla celów sprawozdania przepływów pieniężnych, środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują salda o krótszym niż 3 miesiące terminie zapadalności.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Kasa i środki w Banku Centralnym	11 564	1
Należności od banków	29 109	24 975
	<u>40 673</u>	<u>24 976</u>

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend:

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Odsetki od zaciągniętych długoterminowych kredytów	1 649	2 169
Odsetki od wyemitowanych papierów wartościowych	32 246	39 601
	<u>33 895</u>	<u>41 770</u>

33) Jednostki powiązane

Proces kredytowy w odniesieniu do Kierownictwa Banku oraz podmiotów powiązanych z Bankiem

Zgodnie z ustawą Prawo Bankowe i regulacjami obowiązującymi w Grupie UniCredit, zawieranie transakcji o charakterze kredytowym z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku oraz podmiotami z nimi powiązanymi kapitałowo lub organizacyjnie, a także osobami znajdującymi się na liście „oficerów korporacyjnych” Grupy UniCredit, następuje na podstawie Regulaminu uchwalonego przez Radę Nadzorczą Banku.

Regulamin określa szczególne zasady podejmowania decyzji o zawarciu transakcji z wyżej wymienionymi osobami i podmiotami, w tym szczególnie decyzyjne uprawnienia do podejmowania decyzji oraz przyznane im limity uprawnień. W szczególności zawarcie transakcji z członkiem Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku lub podmiotem z nimi powiązany kapitałowo lub organizacyjnie wymaga podjęcia decyzji przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Członkowie Kierownictwa Banku i podmioty z nimi powiązane kapitałowo lub organizacyjnie mogą korzystać z oferowanych przez Bank produktów kredytowych według zasad i na warunkach standardowo oferowanych przez Bank. W szczególności w odniesieniu do tych osób i podmiotów Bank nie stosuje korzystniejszych stóp oprocentowania kredytów.

Ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest zgodnie z metodologią stosowaną przez Bank, adekwatnie do segmentu klienta i rodzaju transakcji.

W odniesieniu do podmiotów powiązanych z Bankiem stosowany jest standardowy proces kredytowy.

Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Bank przeprowadza transakcje z podmiotem dominującym oraz podmiotami powiązаныmi w ramach Grupy Pekao oraz UCG.

Transakcje z podmiotami powiązаныmi dokonywane są w ramach normalnej działalności biznesowej. Obejmują one głównie kredyty, depozyty, transakcje wymiany walut obcych.

Wartość transakcji z podmiotami powiązаныmi na koniec roku oraz koszty i przychody za rok obrotowy prezentują poniższe tabele.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016		31.12.2015	
	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i UCG	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i UCG
Należności z odsetkami, w tym:				
Lokaty	0	0	831	0
Należności w rachunku bieżącym	29 109	0	24 144	0
Dodatnia wartość godziwa z tyt. instrumentów pochodnych	6 973	0	5 409	0
Pozostałe aktywa	34	16	34	7
Zobowiązania, w tym:				
Zobowiązania wobec banków	138 023	391 206*	140 030	374 306*
Listy zastawne	60 700	0	58 509	0
Ujemna wartość godziwa z tyt. instrumentów pochodnych	42 350	0	47 372	0
Pozostałe zobowiązania	0	160	0	57
Transakcje pochodnymi instrumentami finansowymi, w tym:				
Transakcje wymiany walut				
Forward, swap walutowy	74 020	0	146 419	0
CIRS	1 505 907	0	930 936	0
IRS	66 360	0	63 923	0

* - od UniCredit Bank Ireland plc

Przychody i koszty dotyczące transakcji z podmiotami powiązаныmi

W tysiącach zł	01.01.2016-31.12.2016		01.01.2015-31.12.2015	
	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i UCG	Bank Pekao S.A.	Pozostałe podmioty Grupy Pekao S.A. i UCG
Przychody z tytułu odsetek:	8 161	0	7 662	0
w tym od instrumentów zabezpieczających	7 712	0	7 308	0
Koszty z tytułu odsetek:	3 030	1 652*	2 683	2 173*
w tym od listów zastawnych	901	0	960	0
Koszty z tytułu prowizji	304	0	242	2
Wynik na operacjach instrumentami finansowymi wycenianymi do wartości godziwej przez wynik finansowy	794	0	2 113	0
Pozostałe koszty	768	155	149	16

* - w tym, od UniCredit Bank Ireland plc

34) Wynagrodzenia oraz informacje dotyczące systemu zmiennego wynagradzania

W tysiącach zł	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Zarządu Banku
Płace	1 457	1 456
Pozostałe	106	106
Rezerwa na premie	744	333
	2 307	1 895

Wynagrodzenia Członków Zarządu Banku w 2016 roku obejmują:

- płace – koszty wynagrodzeń
- pozostałe – obejmują składki z tytułu ubezpieczeń społecznych
- rezerwa na premie – obejmuje rezerwę na systemy zmiennego wynagradzania ze składkami z tytułu ubezpieczeń społecznych.

W Banku funkcjonują systemy zmiennego wynagradzania dla Kadry zarządzającej. Od 2016 roku systemami objęty jest Zarząd Banku oraz Funkcje Kluczowe w Banku (pracownicy zidentyfikowani w Banku jako osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku).

W ramach niniejszego systemu uczestnik może otrzymać bonus uzależniony od realizacji indywidualnych celów uczestnika, długoterminowego podjęcia motywacyjnego oraz wyników Banku. Bonus składa się z części gotówkowej i części w postaci akcji fantomowych.

W ramach systemu zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej wprowadzonego w 2012 r. Członkowie Zarządu Banku w 2016 r. otrzymali wynagrodzenie w wysokości 356 tys. zł (wraz ze składkami z tytułu ubezpieczeń społecznych).

W ramach systemu zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej wprowadzonego w 2013 r. Członkowie Zarządu Banku w 2016 r. otrzymali wynagrodzenie w wysokości

150 tys. zł (wraz ze składkami z tytułu ubezpieczeń społecznych).

W ramach systemu zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej wprowadzonego w 2014 r. Członkowie Zarządu Banku w 2016 r. otrzymali wynagrodzenie w wysokości 85 tys. zł (wraz ze składkami z tytułu ubezpieczeń społecznych).

W ramach systemu zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej wprowadzonego w 2015 r. Członkowie Zarządu Banku w 2016 r. otrzymali wynagrodzenie w wysokości 154 tys. zł (wraz ze składkami z tytułu ubezpieczeń społecznych).

W ciągu okresu sprawozdawczego kończącego się 31 grudnia 2016 r. Bank posiadał następujące transakcje płatności w formie akcji fantomowych:

	System 2012, System 2013, System 2014, System 2015, System 2016
Rodzaj transakcji	Transakcje płatne w formie akcji fantomowych w środkach pieniężnych
Data rozpoczęcia okresu oceny	System 2012: 1 stycznia 2012 System 2013: 1 stycznia 2013 System 2014: 1 stycznia 2014 System 2015: 1 stycznia 2015 System 2016: 1 stycznia 2016
Data przyznania programu	System 2012: 1 sierpnia 2012 System 2013: 30 lipca 2013 System 2014: 31 lipca 2014 System 2015: 16 września 2015 System 2016: 19 września 2016
Liczba nabytych akcji fantomowych	System 2012: 4 174 sztuk System 2013: 2 587 sztuk System 2014: 2 011 sztuk System 2015: 2 661 sztuk System 2016: ustalana po ocenie uczestnika systemu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego Banku za rok, którego dotyczy ocena
Data zapadalności	System 2012: 31 lipca 2017 System 2013: 31 lipca 2018 System 2014: 31 lipca 2020 System 2015: 31 lipca 2021 System 2016: 31 lipca 2021 dla Funkcji Kluczowych; 31 lipca 2022 dla Członków Zarządu Banku
Data nabycia praw dla Systemu 2012	40% po 2 latach od daty przyznania 40% po 3 latach od daty przyznania 20% po 4 latach od daty przyznania
Data nabycia praw dla Systemu 2013	40% po 1 roku od daty przyznania 40% po 3 latach od daty przyznania 20% po 4 latach od daty przyznania
Data nabycia praw dla Systemu 2014	40% po 1 roku od daty przyznania 30% po 4 latach od daty przyznania 30% po 5 latach od daty przyznania
Data nabycia praw dla Systemu 2015	40% po 1 roku od daty przyznania 24% po 3 latach od daty przyznania 12% po 4 latach od daty przyznania 24% po 5 latach od daty przyznania
Data nabycia praw dla Systemu 2016 - Zarząd Banku	40% po 1 roku od daty przyznania 24% po 3 latach od daty przyznania 12% po 4 latach od daty przyznania 24% po 5 latach od daty przyznania
Data nabycia praw dla Systemu 2016 - Funkcje Kluczowe	60% po 1 roku od daty przyznania 20% po 3 latach od daty przyznania 20% po 4 latach od daty przyznania

Członkowie Rady Nadzorczej, z wyłączeniem niezależnych Członków Rady Nadzorczej, nie pobierają wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S.A.

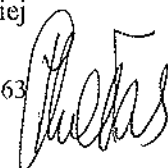
Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej otrzymali w 2016 roku wynagrodzenie łącznie w wysokości 81 tys. zł. Wynagrodzenie niezależnych Członków Rady Nadzorczej obejmuje koszty wynagrodzenia oraz składki z tytułu ubezpieczeń społecznych.

35) Umowy znaczące dla Banku, umowy współpracy, kooperacji

Umowy kredytowe

Pekao Bank Hipoteczny S.A. w roku 2016 zawarł następujące umowy znaczące dla Banku:

- W dniu 18 marca 2016 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przelewu wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego Kredytobiorcy przez Bank Pekao S.A. Łączna kwota zaangażowania Banku w kredycie syndykowanym z Bankiem Pekao S.A. wynosiła 11 979 tys. EUR. Oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę 3M EURIBOR (w przypadku, jeśli EURIBOR jest poniżej zera, wówczas przyjmuje się wartość zero) powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5 lat począwszy od daty pierwszej wypłaty kredytu dla Kredytobiorcy, nie później niż do 31.12.2020 roku.
- W dniu 24 marca 2016 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przelewu wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego Kredytobiorcy przez Bank Pekao S.A. Łączna kwota zaangażowania Banku w kredycie syndykowanym z Bankiem Pekao S.A. wynosiła 5 350 tys. EUR. Oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę 3M EURIBOR (w przypadku, jeśli EURIBOR jest poniżej zera, wówczas przyjmuje się wartość zero) powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5 lat począwszy od daty pierwszej wypłaty kredytu dla Kredytobiorcy, nie później niż do 30.09.2020 roku.
- W dniu 30 maja 2016 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przelewu wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego trzem Kredytobiorcom (w ramach tej samej Grupy Klienta) przez Bank Pekao S.A. Łączna kwota zaangażowania Banku w kredycie syndykowanym z Bankiem Pekao S.A. udzielonym trzem Kredytobiorcom wynosiła 6 000 tys. EUR. Oprocentowanie kredytów dla poszczególnych Kredytobiorców oparte jest o stawkę 3M EURIBOR (w przypadku, jeśli EURIBOR jest poniżej zera, wówczas przyjmuje się wartość zero) powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytów przypada 7 lat począwszy od daty pierwszej wypłaty kredytu dla Kredytobiorcy, nie później niż do 31.12.2022 roku.
- W dniu 25 maja 2016 r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 3 726 tys. EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Zgodnie z zapisami Umowy oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę 1M EURIBOR (w przypadku, jeśli EURIBOR jest poniżej zera, wówczas przyjmuje się wartość zero) powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5 lat począwszy od wypłaty Trzeciej Transzy Kredytu (ostatniej transzy) jednak nie później niż 30.09.2021 roku.
- W dniu 11 października 2016 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przelewu wierzytelności z tyt. kredytu inwestycyjnego udzielonego Kredytobiorcy przez Bank Pekao S.A. Łączna kwota zaangażowania Banku w kredycie syndykowanym z Bankiem Pekao S.A. wynosiła 8 250 tys. EUR. Zgodnie z zapisami Umowy oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę 1M EURIBOR równą zero (w przypadku, jeśli EURIBOR jest poniżej zera, wówczas przyjmuje się wartość zero) powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5 lat począwszy od wypłaty Trzeciej

Transzy Kredytu (ostatniej transzy) jednak nie później niż 30.09.2021 roku.

Umowy dotyczące linii kredytowych

W dniu 26 lutego 2016 r. Bank podpisał aneks do umowy dotyczącej linii kredytowej zawartej z Bankiem Pekao S.A. Aneks dotyczył przedłużenia okresu kredytowania oraz terminu ostatecznego wykorzystania przyznanego limitu kredytowego. Zgodnie z ww. aneksem okres kredytowania ustalono na dzień 28 lutego 2017 r., a termin ostatecznego wykorzystania przyznanego limitu kredytowego na dzień 28 lutego 2023 r. Równocześnie w aneksie doprecyzowano zasady naliczania odsetek od linii kredytowych dla transz dłuższych niż 3 miesiące.

36) Zdarzenia po dacie bilansowej

W dniu 10 stycznia 2017 r. wpłynął do Sejmu rządowy projekt Ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami. Projekt ustawy w zakresie swojej regulacji wdraża postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniającej dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010.

Projekt Ustawy przewiduje kompleksową regulację problematyki kredytów związanych z nieruchomościami.

W projekcie Ustawy przewidziano m. in. zmianę Ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych przewidując możliwość dokonania rozliczenia zobowiązania konsumenta wobec banku hipotecznego z tytułu zaciągniętego kredytu przez przedstawienie bankowi wycemitowanego hipotecznego listu zastawnego.

Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, ustawa wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia

Bank wskazuje, że projekt Ustawy podlega dalszym konsultacjom, w związku z czym na moment podpisania niniejszego sprawozdania finansowego nie jest znany jej finalny kształt. Zgodnie z obowiązującą procedurą ustawodawczą Ustawa wymaga uchwalenia jej przez Sejm oraz przedłożenia do podpisu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

37) Główne wartości szacunkowe stosowane w polityce księgowej

Ustalenie wartości bilansowych niektórych aktywów i zobowiązań wymaga oszacowania na datę bilansową wpływu niepewnych przyszłych zdarzeń na te pozycje.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Bank ocenia czy na koniec okresu sprawozdawczego istnieją obiektywne przesłanki wskazujące na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Aktywa finansowe lub grupa aktywów finansowych utraciła wartość, a straty z tytułu utraty wartości zostały poniesione wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje obiektywna przesłanka utraty wartości jako następstwo jednego lub większej ilości zdarzeń, które pojawiły się po początkowym rozpoznaniu aktywa („zdarzenie powodujące stratę”) i zdarzenie (lub zdarzenia) mają wpływ na szacowane przyszłe przepływy finansowe związane z pojedynczym składnikiem aktywa finansowego lub grupy aktywów finansowych. Przy czym nie jest konieczne zidentyfikowanie pojedynczego zdarzenia, które spowodowało utratę wartości.

W sytuacji, gdy istnieje obiektywna przesłanka, że strata z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek, należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu została poniesiona, wielkość straty ustalana jest jako różnica między wartością księgową aktywów, a bieżącą wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według efektywnej stopy zwrotu z aktywów finansowych w początkowym ujęciu. Szacowany w ten sposób odpis aktualizacyjny pomniejsza wartość bilansową netto należności od klientów i ma wpływ na szacowanie korekty z tytułu odsetek od wartości odzyskiwalnej. Metodologia i założenie wykorzystywane przy szacowaniu zarówno wysokości jak i momentów przyszłych przepływów pieniężnych podlegają okresowym przeglądom.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem

Strategia Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oparta jest o następujące kierunki działania:

- apetyt na ryzyko pozostaje na poziomie zapewniającym bezpieczne zarządzanie ryzykiem i utrzymanie wysokich ocen nadzorczych i ratingowych,
- kontynuowane będą działania w zakresie udzielania kredytów, monitorowania portfela i windykacji ekspozycji mające na celu poprawę jakości portfela kredytowego,
- zasady i procedury zarządzania ryzykiem pozostaną skoordynowane z zasadami i działaniami obowiązującymi w Banku Pekao SA,
- utrzymanie współczynnika wypłacalności i kapitału wewnętrznego na bezpiecznym poziomie przy zachowaniu standardów obowiązujących w grupie Banku Pekao SA,
- utrzymywanie aktywów płynnych w wysokości umożliwiającej efektywne zarządzanie płynnością przy zachowaniu zrównoważonej struktury przepływów określonej przez limity płynności strukturalnej oraz wewnętrzne i zewnętrzne normy płynności.

Kierując się powyższym Pekao Bank Hipoteczny S.A. identyfikuje, mierzy, monitoruje i zarządza wszystkimi rodzajami ryzyk we współpracy z jednostkami kontroli ryzyka i zarządzania ryzykiem podmiotu dominującego.

W 2016 roku Bank aktualizował wewnętrzne zasady, regulacje i procedury działania w celu dostosowania procesu zarządzania ryzykami do nowych wymagań nadzorczych i standardów Grupy Kapitałowej, do której Bank należy przy czym działania te nie miały istotnego wpływu na jakość i zakres procesów zarządzania ryzykami.

38) Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest podstawowym rodzajem ryzyka występującym w Banku mającym istotny wpływ na jego wyniki.

Poniższe zestawienie przedstawia maksymalne narażenie Banku na ryzyko kredytowe dla pozycji bilansowych i pozabilansowych bez uwzględniania posiadanych zabezpieczeń i innych elementów powodujących poprawę warunków kredytowania.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Należności od Banku Centralnego	11 564	1
Należności od banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 053 339	2 088 500
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (do obrotu)	604	1 177
Pochodne instrumenty zabezpieczające	6 375	4 255
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	118 763	88 940
Pozostałe aktywa	2 855	5 023
Ekspozycja bilansowa	2 193 500	2 187 896
Zobowiązania do udzielenia kredytu	5 348	42 144
Ekspozycja pozabilansowa	5 348	42 144
Razem	2 198 848	2 230 040

Pomiar/identyfikacja ryzyka kredytowego jest w pełni scentralizowany. Pomiar ten obejmuje:

- 1) ocenę zdolności klienta do terminowej realizacji zobowiązań wobec Banku na etapie:
 - a) podejmowania decyzji o udzieleniu kredytu,
 - b) monitorowania ekspozycji kredytowej w trakcie jej istnienia, aż do momentu jej wygaśnięcia,
- 2) administrowanie udzielonymi kredytami,
- 3) monitorowanie ekspozycji kredytowych i ich zabezpieczeń,
- 4) realizację ewentualnych procesów restrukturyzacji i windykacji.

Elementem zarządzania ryzykiem kredytowym jest także szacunek odpisów z tytułu utraty wartości na poszczególne ekspozycje kredytowe.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez dostosowywanie zasad działalności do zmieniającego się profilu ryzyka kredytowego i skali działalności Banku, zewnętrznych regulacji i standardów obowiązujących w grupie kapitałowej, a także poprzez kontrolę poziomu ryzyka kredytowego.

Poniższe zestawienie prezentuje jakość portfela kredytowego Banku:

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Ekspozycje nieprzeterminowane*, w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości	1 830 464	1 850 588
Przedsiębiorstwa***	1 015 930	1 058 309
Osoby fizyczne	814 534	792 279
Ekspozycje przeterminowane**, w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości	53 568	72 477
Przedsiębiorstwa***	15 079	27 361
Osoby fizyczne	38 489	45 116
Ekspozycje, w przypadku, których nastąpiła utrata wartości	150 280	167 012
Przedsiębiorstwa***	65 726	81 822
Osoby fizyczne	84 554	85 190
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 034 312	2 090 077
Odsetki	37 519	38 622
Odpisy z tytułu utraty wartości	-47 601	-65 174
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 024 230	2 063 525

*bez opóźnień przekraczających 30 dni w spłacie kredytu

**z opóźnieniami w spłacie kredytu przekraczającymi 30 dni

*** łącznie z jednostkami samorządu terytorialnego

Dla Banku jako banku hipotecznego, istotną rolę spełniają zabezpieczenia na nieruchomościach, co ma odzwierciedlenie w kwocie odpisów. W hipotecznej sytuacji nie uwzględniania w/w zabezpieczeń odpisy z tytułu utraty wartości byłyby wyższe i wynosiłyby 116 271 tys. zł w przypadku kredytów dla osób fizycznych i 117 072 tys. zł w przypadku kredytów dla przedsiębiorstw. Z łącznej kwoty 233 343 tys. zł:

- 1) 211 048 tys. zł stanowiłyby rezerwy dla kredytów z rozpoznaną utratą wartości
- 2) 22 295 tys. zł stanowiłyby rezerwy IBNR.

Wartość ekspozycji bez rozpoznanej utraty wartości dla których wystąpiły przesłanki utraty wartości, a dla których w wyniku indywidualnej wyceny uwzględniającej wartość zabezpieczeń nie ma konieczności tworzenia odpisu indywidualnego z tytułu trwałej utraty wartości wynosi 113 756 tys. zł. na 31 grudnia 2016 r. (110 792 tys. zł na 31 grudnia 2015 r.). Ekspozycje te zostały objęte odpisem IBNR w wysokości 1 033 tys. zł na 31 grudnia 2016 r. (1 426 tys. zł na 31 grudnia 2015 r.).

Wartość bilansowa ekspozycji bez rozpoznanej utraty wartości według okresów przeterminowania prezentuje poniższe zestawienie:

W tysiącach zł	Należności od banków		Przedsiębiorstwa*		Osoby fizyczne	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
- nieprzeterminowane	29 109	24 975	989 080	1 030 065	772 188	752 070
- do 30 dni	0	0	30 278	30 115	44 431	41 298
- powyżej 30 dni do 60 dni	0	0	4 205	9 971	8 487	13 511
- powyżej 60 dni do 90 dni	0	0	2 982	844	5 917	6 898
- powyżej 90 dni**	0	0	9 172	18 542	27 254	28 950
Razem brutto	29 109	24 975	1 035 717	1 089 537	858 277	842 727
Rezerwa IBNR						
- nieprzeterminowane	0	0	-1 011	-1 024	-1 127	-1 007
- do 30 dni	0	0	-49	-147	-227	-344
- powyżej 30 dni do 60 dni	0	0	-100	-29	-344	-388
- powyżej 60 dni do 90 dni	0	0	-7	-3	-355	-742
- powyżej 90 dni	0	0	-226	-485	-577	-715
Razem	0	0	-1 393	-1 688	-2 630	-3 196
Wartość bilansowa netto należności bez rozpoznanej utraty wartości	29 109	24 975	1 034 324	1 087 849	855 647	839 531

* łącznie z jednostkami samorządu terytorialnego

**kredyty, dla których Bank nie stwierdził utraty wartości w drodze analizy indywidualnej.

Poniższe zestawienie prezentuje wartość bilansową ekspozycji, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości w podziale na klasy aktywów.

	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			
	Przedsiębiorstwa		Osoby fizyczne	
	2016	2015	2016	2015
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	81 985	100 911	95 851	95 524
Szacowane kwoty odzysku z wpłat kredytobiorcy i zabezpieczeń	59 569	64 770	75 085	72 292
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	22 654	36 593	20 923	23 697
Wartość bilansowa netto należności ze stwierdzoną utratą wartości	59 331	64 318	74 928	71 827

W 2016 r. (analogicznie do 2015 r.) Bank nie rozpoznał utraty wartości w przypadku ekspozycji wobec banków.

Głównymi czynnikami uwzględnianymi przy analizie utraty wartości poszczególnych ekspozycji są trudności finansowe dłużnika oraz naruszenie umowy (w szczególności opóźnienia w spłatach). Szczegółowe informacje na temat przesłanek utraty wartości oraz ustalania odpisów z tytułu utraty wartości zostały przedstawione w części g istotnych zasad rachunkowości.

Elementem zarządzania ryzykiem kredytowym jest również ograniczanie poziomu koncentracji ekspozycji kredytowych wobec pojedynczych dłużników lub grupy dłużników powiązanych,

a także przeciwdziałanie potencjalnym stratom mogącym powstać w związku z występowaniem w Banku znaczących ekspozycji wobec podmiotów należących do jednego sektora gospodarczego, pochodzących z jednego regionu geograficznego bądź powiązanych w inny sposób.

Bank ogranicza powyższe ryzyko poprzez system limitów wewnętrznych i zewnętrznych. Bank przeprowadza także testy warunków skrajnych na ryzyka koncentracji.

Poniższe zestawienie prezentuje 10 największych ekspozycji kredytowych znajdujących się w portfelu Banku.

W tysiącach zł / %

Rodzaj	31 grudnia 2016 r.		Rodzaj	31 grudnia 2015 r.	
	Ekspozycja całkowita w tysiącach złotych	Udział ekspozycji w portfelu kredytowym		Ekspozycja całkowita w tysiącach złotych	Udział ekspozycji w portfelu kredytowym
Komercja	52 970	2,60%	Komercja	50 991	2,44%
Komercja	52 665	2,59%	Komercja	50 979	2,44%
Komercja	52 467	2,58%	Komercja	50 297	2,41%
Komercja	52 340	2,57%	Komercja	50 258	2,40%
Komercja	50 728	2,49%	Komercja	49 968	2,39%
Komercja	50 059	2,46%	Komercja	49 836	2,38%
Komercja	49 866	2,45%	Komercja	48 647	2,33%
Komercja	48 696	2,39%	Komercja	48 173	2,30%
Komercja	48 105	2,36%	Komercja	34 389	1,65%
Komercja	25 260	1,24%	Komercja	29 698	1,42%

Koncentracja ryzyka kredytowego w ujęciu geograficznym jest przedstawiona w zestawieniu poniżej:

W tysiącach zł / %

	31.12.2016		31.12.2015	
		%		%
mazowieckie	1 031 949	50,8	1 035 253	49,5
dolnośląskie	128 491	6,3	143 712	6,9
kujawsko-pomorskie	51 686	2,5	55 876	2,7
lubelskie	39 951	2,0	35 848	1,7
lubuskie	26 410	1,3	43 056	2,1
łódzkie	22 683	1,1	23 015	1,1
małopolskie	108 287	5,3	147 483	7,1
opolskie	14 930	0,7	13 161	0,6
podkarpackie	14 036	0,7	12 337	0,6
podlaskie	26 493	1,3	25 774	1,2
pomorskie	162 517	8,0	168 754	8,1
śląskie	126 565	6,2	82 566	3,9
świętokrzyskie	9 419	0,5	9 037	0,4
warmińsko-mazurskie	34 939	1,7	35 380	1,7
wielkopolskie	160 843	7,9	163 172	7,8
zachodnio-pomorskie	72 763	3,6	90 982	4,4
nierezydenci	2 350	0,1	4 671	0,2
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 034 312	100	2 090 077	100
Odsetki	37 519		38 622	
Odpisy z tytułu utraty wartości	-47 601		-65 174	
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 024 230		2 063 525	

Koncentracja ryzyka kredytowego w ujęciu branżowym jest przedstawiona w zestawieniu poniżej:

W tysiącach zł/%	31.12.2016		31.12.2015	
		%		%
Osoby fizyczne	937 577	46,1	922 585	44,1
Obsługa nieruchomości	718 878	35,3	765 910	36,6
Handel	60 727	3,0	72 705	3,5
Transport i turystyka	158 796	7,8	172 617	8,3
Budownictwo	4 027	0,2	39 115	1,9
Produkcja	33 917	1,7	37 019	1,8
Edukacja, ochrona zdrowia, kultura i sport	5 167	0,2	15 138	0,7
Inna działalność usługowa	109 346	5,4	58 654	2,8
Rolnictwo	115	0,0	122	0,0
Samorządy lokalne	5 762	0,3	6 212	0,3
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 034 312	100	2 090 077	100
Odsetki	37 519		38 622	
Odpisy z tytułu utraty wartości	-47 601		-65 174	
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 024 230		2 063 525	

Podstawowym elementem ograniczania strat kredytowych związanych z brakiem możliwości klientów do spłaty swoich zobowiązań wobec Banku są zabezpieczenia ustanawiane na etapie udzielania kredytu, a w niektórych przypadkach także w trakcie okresu kredytowania.

Nadrzędnym rodzajem stosowanych zabezpieczeń są hipoteki na kredytowanych nieruchomościach, przy których ustanawianiu Bank kieruje się m.in. następującymi zasadami:

- zabezpieczenia hipoteczne przyjmowane przez Bank muszą spełniać warunki określone w Ustawie o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz regulacjach nadzorczych skierowanych do banków hipotecznych,
- zabezpieczenia są przyjmowane tylko jako wsparcie kredytu i nie mogą być wykorzystane jako substytut zdolności klienta do regulowania swoich zobowiązań,
- wymagana jest poświadczona i dokładna wycena nieruchomości,
- przyjmowana wartość zabezpieczenia powinna odzwierciedlać jego wartość bankowo-hipoteczną oraz wartość rynkową, a częstotliwość wyceny powinna być adekwatna.

Dodatkowe, uzupełniające w stosunku do hipotek zabezpieczenia – w zależności od specyfiki transakcji kredytowej – obejmują m.in.:

- przeniesienie praw do polisy ubezpieczeniowej nieruchomości (ubezpieczenie budowy w okresie realizacji inwestycji i budynku po zakończeniu inwestycji) i deklaracja poddania się egzekucji Kredytobiorcy/Akcjonariuszy/Udziałowców/Poręczycieli,
- weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową,
- przeniesienie wierzytelności z bieżących i przyszłych kontraktów (w tym m.in. Kontraktu z GW, Inwestorem zastępczym, Umowy o zarządzanie)/ z obecnych i przyszłych wierzytelności Kredytobiorcy z umów najmu,
- kaucja/depozyt,
- upoważnienie do rachunku bieżącego Kredytobiorcy (pełnomocnictwo wraz z blokadą warunkową),
- przeniesienie wierzytelności z rachunku czynszowego wraz z upoważnieniem do tego rachunku (jeśli określona nieruchomość jest wynajmowana), zastaw rejestrowy (zwykły do czasu rejestracji) na prawach do wszystkich rachunków bankowych wraz z blokadą i nieodwołalnym pełnomocnictwem (blokada warunkowa do rachunku bieżącego),
- w odniesieniu do Spółek Specjalnego Przeznaczenia:
 - zastaw rejestrowy na wszystkich udziałach/akcjach Spółki,

- poręczenie udziałowców/akcjonariuszy Spółki,
- cesja praw z gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej dobrego wykonania (min. 5% wartości kontraktu z GW), z gwarancji zwrotu zaliczek,
- zastaw rejestrowy na aktywach Kredytobiorcy,
- rachunek „do zatrzymania” części płatności dla wykonawców (kwoty zatrzymane w wysokości min. 5% wartości kontraktu z GW),
- zabezpieczenie przekroczenia budżetu/pokrycie niedoboru gotówki w formie umowy wsparcia lub gwarancji korporacyjnej/poręczenia udziałowców/akcjonariuszy,
- ubezpieczenie od „spadku dochodów”,
- ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej,
- umowa podporządkowania z udziałowcami i pożyczkodawcami,
- cesja praw z wierzytelności z umów pożyczek,
- gwarancja obsługi odsetek/kredytu wystawiona przez udziałowców w fazie budowy/w fazie inwestycji,
- nieodwołalne pełnomocnictwo notarialne do zbycia nieruchomości do czasu prawomocnego wpisu hipoteki do KW.

Istotnym elementem zarządzania ryzykiem kredytowym są również działania mające na celu minimalizowanie potencjalnych strat kredytowych związanych z mniejszą skutecznością przyjętych zabezpieczeń (w tym w wyniku spadku cen rynkowych nieruchomości) w sytuacjach, gdy Bank będzie zmuszony skorzystać z przyjętych zabezpieczeń.

Bank ogranicza to ryzyko m.in. poprzez ograniczenia w zakresie dopuszczalnego poziomu wartości LTV (Loan to Value - stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości zabezpieczenia na nieruchomości) w momencie udzielania kredytu (w szczególności uwzględniając wymagania rekomendacji „S” w tym zakresie). Poziom LTV jest także na bieżąco monitorowany w trakcie całego okresu kredytowania.

Bank przeprowadza także testy warunków skrajnych związanych z ryzykiem spadku cen rynkowych nieruchomości stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych.

Koncentracja ryzyka kredytowego pod względem typów nieruchomości zabezpieczających poszczególne ekspozycje jest przedstawiona w zestawieniu poniżej.

<i>W tysiącach zł / %</i>	31.12.2016		31.12.2015	
		%		%
Biura	223 907	11,0	375 980	18,0
Domy	573 341	28,2	594 780	28,5
Grunty	12 297	0,6	9 575	0,5
Hotele	259 326	12,8	221 912	10,6
Lokale mieszkalne	338 355	16,6	301 713	14,4
Magazyny	139 264	6,8	103 492	5,0
Obiekty gastronomiczne	4 826	0,2	4 866	0,2
Obiekty handlowe	397 799	19,6	383 193	18,3
Obiekty produkcyjne	10 971	0,5	10 832	0,5
Pozostałe	68 464	3,4	77 522	3,7
Administracja samorządowa*)	5 762	0,3	6 212	0,3
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 034 312	100	2 090 077	100
Odsetki	37 519		38 622	
Odpisy z tytułu utraty wartości	-47 601		-65 174	
Razem - kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2 024 230		2 063 525	

*) kredyty udzielone administracji samorządowej nie są zabezpieczone nieruchomościami

Struktura organizacyjna w obszarze ryzyka kredytowego jest adekwatna do zakresu działalności Banku. W jej ramach istotną rolę odgrywa Komitet Kredytowy, który podejmuje decyzje kredytowe w ramach ustalonych kompetencji, opiniuje projekty decyzji kredytowych kierowanych do rozpatrzenia przez Zarząd Banku, wydaje rekomendacje działań, które należy podjąć w celu ograniczenia poziomu narażenia Banku na ryzyko kredytowe oraz monitoruje rzeczywisty poziom ryzyka.

Praktyki forbearance

Bank przez forbearance rozumie renegocjację lub zmianę warunków umowy kredytowej wynikającą z trudności finansowych dłużnika lub emitenta (restrukturyzacja). Przedmiotowe działania zmierzają do przywrócenia klientowi zdolności do obsługi kredytu oraz maksymalizacji efektywności procesów windykacyjnych. Ekspozycja kredytowa, na której zidentyfikowano udzielenie udogodnień forbearance jest uznawana za ekspozycję forborne. Zmiany warunków kredytowania powodujące uznanie ekspozycji kredytowej za ekspozycję forborne mogą dotyczyć m.in. takich warunków kredytowania jak: zmiany harmonogramu, redukcji wierzytelności, rozłożenia zadłużenia wymagalnego na raty, rozłożenia zaległości na raty.

W ramach procesu forbearance przeprowadzana jest analiza możliwości wywiązania się klienta z warunków forbearance (ocena zdolności kredytowej), a jego wyniki zależą od indywidualnej sytuacji klienta i transakcji i mogą polegać w szczególności na zmianie harmonogramu, rozłożeniu zadłużenia na raty oraz redukcji wierzytelności. W wyniku przeprowadzonych działań wierzytelność staje się niewymagalna.

Przeprowadzenie forbearance stanowi jedną z przesłanek utraty wartości i w konsekwencji wiąże się z przeprowadzeniem analizy pod kątem konieczności utworzenia odpisów aktualizacyjnych.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi regulacjami ekspozycja przestaje być uznawana za forborne gdy jednocześnie:

- po dokonaniu oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy uznano, iż nie spełnia ona już przesłanki zdarzenia default „pogorszenie się sytuacji ekonomiczno finansowej kredytobiorcy” (zgodnie z regulacjami Banku),
- od czasu uznania, o którym mowa w punkcie powyżej upłynął co najmniej dwuletni okres warunkowy,
- przez co najmniej połowę okresu warunkowego dokonywane były regularne spłaty kredytu,
- na koniec okresu warunkowego żadna z ekspozycji kredytobiorcy nie była przeterminowana o ponad 30 dni.

Struktura kredytów i pożyczek udzielonych klientom podlegających forbearance jest przedstawiona w zestawieniu poniżej.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki udzielone klientom według wartości brutto	2 071 831	2 128 699
w tym forbearance:	88 804	66 820
Przedsiębiorstwa	41 387	31 830
Osoby fizyczne	47 417	34 990
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom forbearance	-5 184	-3 159
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto forbearance	83 620	63 661

<i>W tysiącach zł</i>	Wartość kredytów		Zabezpieczenia***	
	2016	2015	2016	2015
Ekspozycje nieprzeterminowane*, w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości	28 766	14 564	32 721	16 188
Przedsiębiorstwa	18 077	9 137	20 707	10 273
Osoby fizyczne	10 689	5 427	12 014	5 915
Ekspozycje przeterminowane**, w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości	9 499	15 737	10 315	16 930
Przedsiębiorstwa	3 988	10 867	4 028	11 055
Osoby fizyczne	5 511	4 870	6 287	5 875
Ekspozycje, w przypadku, których nastąpiła utrata wartości	42 943	31 116	45 325	33 323
Przedsiębiorstwa	15 515	9 526	16 652	10 466
Osoby fizyczne	27 428	21 590	28 673	22 857
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	81 208	61 417	88 361	66 441
Odsetki	7 596	5 403	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	-5 184	-3 159	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	83 620	63 661	-	-

*bez opóźnień przekraczających 30 dni w spłacie kredytu

** z opóźnieniami w spłacie kredytu przekraczającymi 30 dni

*** wartość bankowo-hipoteczna nieruchomości ograniczona z góry przez wartość bilansową brutto

Poniższe zestawienie pokazuje zmianę wartości bilansowych kredytów i pożyczek udzielonych klientom podlegających forbearance na początek i na koniec okresu.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Wartość bilansowa netto na początek okresu	63 661	26 846
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-2 024	-1 765
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	-7 981	-4 924
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	31 521	43 928
Inne zmiany/splaty	-1 557	-424
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	83 620	63 661

Zestawienie kredytów i pożyczek udzielonych klientom według wartości brutto według stosowanych zmian warunków spłaty dla forbearance jest przedstawione w zestawieniu poniżej.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Redukcja wierzytelności	2 825	2 713
Rozłożenie zadłużenia wymagalnego na raty	24 229	19 158
Rozłożenie zaległości na raty (wprowadzenie harmonogramu spłaty)	6 352	8 958
Wymóg dokapitalizowania spółki	0	0
Zmiana harmonogramu	30 146	19 618
Zmiana formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące)	1 676	1 792
Inne	15 980	9 178
Razem – kredyty i pożyczki udzielone klientom	81 208	61 417
Odsetki	7 596	5 403
Odpisy z tytułu utraty wartości	-5 184	-3 159
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	83 620	63 661

Kwota ujętych przychodów z tytułu odsetek związanych z kredytami udzielonymi klientom, które podlegały forbearance na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 3 083 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiła odpowiednio 2 685 tys. PLN).

Dodatkowe ujawnienia portfela walutowego

Walutowy portfel kredytowy Banku stanowił na koniec 2016 roku 59 % ogólnej wartości brutto portfela kredytowego (głównie w CHF - 29,4% i w EUR – 29,3%).

Ryzykiem dla Banku, jak również sektora bankowego, są plany w zakresie przewalutowania kredytów hipotecznych denominowanych i indeksowanych w walutach obcych. Ostatni projekt tzw. ustawy frankowej z sierpnia 2016 roku przewiduje zwrot przez banki spreadów walutowych oraz wprowadzenie regulacji zachęcających banki do stopniowego przewalutowania kredytów walutowych i indeksowanych na złotówki. Ze względu na brak ostatecznego kształtu projektu ustawy, trudno jest ocenić wpływ projektowanych rozwiązań na działalność Banku.

Wartość bilansowa portfela kredytowego w podziale na waluty ekspozycji

W tysiącach zł

Na dzień 31.12.2016 r.

	Przedsiębiorstwa	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Instytucje sektora publicznego
Wartość brutto ogółem	1 012 412	99 520	954 128	5 771
w tym zaangażowania w PLN	232 023	53 633	558 026	5 771
w tym zaangażowania w CHF	174 962	45 887	388 504	0
w tym zaangażowania w EUR	600 604	0	6 099	0
w tym zaangażowania w USD	4 823	0	1 499	0
Rezerwa ogółem	-20 632	-3 415	-23 553	-1
w tym zaangażowania w PLN	-19 216	-3 217	-20 601	-1
w tym zaangażowania w CHF	-811	-198	-2 942	0
w tym zaangażowania w EUR	-592	0	-9	0
w tym zaangażowania w USD	-13	0	-1	0
Wartość netto ogółem	991 780	96 105	930 575	5 770

W tysiącach zł

Na dzień 31.12.2015 r.

	Przedsiębiorstwa	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Instytucje sektora publicznego
Wartość brutto ogółem	1 097 740	86 486	938 252	6 221
w tym zaangażowania w PLN	271 018	51 109	514 620	6 221
w tym zaangażowania w CHF	232 574	35 377	415 517	0
w tym zaangażowania w EUR	589 432	0	6 584	0
w tym zaangażowania w USD	4 716	0	1 531	0
Rezerwa ogółem	-32 400	-5 880	-26 893	-1
w tym zaangażowania w PLN	-29 395	-5 837	-24 181	-1
w tym zaangażowania w CHF	-2 429	-43	-2 702	0
w tym zaangażowania w EUR	-566	0	-10	0
w tym zaangażowania w USD	-10	0	0	0
Wartość netto ogółem	1 065 340	80 606	911 359	6 220

Struktura ekspozycji dla istotnych walut według wartości bilansowej netto ze względu na utratę wartości i przeterminowanie

W tysiącach zł

31.12.2016 r.

	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR
Wartość bilansowa netto ekspozycji bez rozpoznanej utraty wartości	578 197	606 102
0 dni	524 362	602 958
1-30 dni	35 317	2 885
31-60 dni	5 464	0
61-90 dni	6 785	0
powyżej 90 dni	6 269	259
Wartość bilansowa netto ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości	27 205	0
0 dni	4 656	0
1-30 dni	5 320	0
31-60 dni	6 961	0
61-90 dni	2 552	0
powyżej 90 dni	7 716	0
Razem wartość bilansowa netto	605 402	606 102

Struktura ekspozycji dla istotnych walut według wartości bilansowej brutto ze względu na LTV

W tysiącach zł

Na dzień 31.12.2016 r.

LTV	Przedsiębiorstwa		Przedsiębiorstwa indywidualne		Osoby fizyczne	
	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR
0-50%	55 900	14 520	12 412	0	103 846	3 403
50%-80%	99 325	585 794	23 704	0	189 192	2 624
80%-100%	20 040	0	9 756	0	73 512	0
100%-120%	0	0	0	0	21 100	0
120%-150%	0	0	0	0	0	0
>150%	0	0	0	0	374	0
Razem	175 265	600 314	45 872	0	388 024	6 027
Odsetki	-303	290	15	0	480	72
Odpisy z tytułu utraty wartości	-811	-592	-198	0	-2 942	-9
Razem netto	174 151	600 012	45 689	0	385 562	6 090

Struktura ekspozycji dla istotnych walut według wartości bilansowej brutto według lat udzielenia kredytu

W tysiącach zł

Na dzień 31.12.2016 r.

Rok udzielenia kredytu	Przedsiębiorstwa		Przedsiębiorstwa indywidualne		Osoby fizyczne	
	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR	Ekspozycje w CHF	Ekspozycje w EUR
2000-2006	175 265	5 848	45 872	0	202 570	3 283
2007	0	0	0	0	36 027	0
2008	0	1 373	0	0	149 427	2 744
2009	0	7 583	0	0	0	0
2010	0	2 266	0	0	0	0
2011	0	0	0	0	0	0
2012	0	48 154	0	0	0	0
2013-2016	0	535 090	0	0	0	0
Razem	175 265	600 314	45 872	0	388 024	6 027
Odsetki	-303	290	15	0	480	72
Odpisy z tytułu utraty wartości	-811	-592	-198	0	-2 942	-9
Razem netto	174 151	600 012	45 689	0	385 562	6 090

39) Ryzyko operacyjne

Bank definiuje ryzyko operacyjne jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych.

System zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego realizowany jest na wszystkich poziomach organizacyjnych Banku i jest stopniowo rozszerzany i rozwijany. W ramach zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego Bank m.in. gromadzi informacje na temat strat wynikających z ryzyka operacyjnego, monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka operacyjnego oraz limity strat, a także przeprowadza okresowo testy warunków skrajnych (analizy scenariuszy) i samoocenę ryzyka operacyjnego. Ponadto w Banku sporządzane są okresowe raporty dotyczące ryzyka operacyjnego. Bank posiada plan utrzymania ciągłości działania, który służy zapewnieniu możliwości prowadzenia bieżącej działalności w sytuacjach kryzysowych.

W 2016 r. w Banku nie wystąpiły zdarzenia operacyjne skutkujące stratami rzeczywistymi. W zakresie zdarzeń przeszłych utworzono w 2016 roku rezerwę w kwocie ok. 64 tys. PLN (w kategorii stosunki pracownicze w ramach rodzaju zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy).

Struktura organizacyjna w obszarze ryzyka operacyjnego jest dostosowana do zakresu działalności Banku. W jej ramach istotną rolę odgrywają Komitet Ryzyka Operacyjnego, który wydaje rekomendacje działań podejmowanych w celu ograniczenia poziomu narażenia Banku na ryzyko operacyjne oraz monitoruje poziom ryzyka, Oficer Ryzyka Operacyjnego (ORO) koordynujący proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz Oficerowie Linii Biznesowych wspierający ORO w ramach określonych obszarów działalności Banku.

W 2016 r. Bank kontynuował proces rozwoju systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w przy czym działania te nie miały istotnego wpływu na jakość i zakres procesów zarządzania przedmiotowym ryzykiem.

40) Ryzyko rynkowe

Bank definiuje ryzyko walutowe jako ryzyko poniesienia strat w pozycjach bilansowych i pozabilansowych spowodowanych zmianami kursów walutowych.

Bank dokonuje pomiaru i monitoruje ryzyko walutowe poprzez kalkulację pozycji pierwotnych w walutach obcych i pozycji walutowej całkowitej Banku oraz obliczanie wartości narażonej na ryzyko walutowe (VaR FX) przy założeniu 99-proc. poziomu ufności oraz 1-dniowego okresu utrzymania pozycji w walutach obcych.

Bank w oparciu o rzeczywiste wahania kursów walutowych dokonuje weryfikacji poprawności modelu VaR FX zgodnie z metodologią przeprowadzania back-testów.

Bank kwartalnie dokonuje oceny wpływu gwałtownych zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku zgodnie z wewnętrzną metodologią przeprowadzania stres-testów. Wyniki analiz prezentowane są Komitetowi ALCO, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku.

W celu ograniczenia ryzyka walutowego Bank wyznacza wewnętrzne limity otwartych pozycji walutowych oraz limit VaR FX nałożony na miarę wartości zagrożonej oraz monitoruje ich przestrzeganie.

Rodzaj limitu	Limit 2016 (w tys. PLN)	31.12.2016*	Limit 2015 (w tys. PLN)	31.12.2015
otwarta pozycja w CHF	2 000	12%	2 000	54%
otwarta pozycja w EUR	1 200	16%	1 200	38%
otwarta pozycja w USD	800	73%	800	32%
otwarta pozycja całkowita	4 000	21%	4 000	33%
VaR FX	75(dla VaR1d)	18%	75(dla VaR1d)	17%

* dane na temat otwartych pozycji walutowych oraz VaR FX prezentowane są wg stanu na ostatni dzień roboczy miesiąca tj. wg stanu na 30.12.2016 r.

Bank stosuje instrumenty pochodne CIRS, SWAP, FX zabezpieczające ryzyko walutowe.

W 2016 r. nie wystąpiły istotne zmiany w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym.

41) Ryzyko stopy procentowej

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako ryzyko zmniejszenia przychodów/zwiększenia kosztów finansowych (odsetkowych) lub/i zmniejszenie wartości ekonomicznej kapitału spowodowane niekorzystnymi zmianami rynkowych stóp procentowych (przesunięcie/zmiana nachylenia krzywej dochodowości) lub istotnej zmiany struktury terminowej (zapadalności/wymagalności/przeszacowania) pozycji wrażliwych.

Bank dokonuje pomiaru i monitoruje ryzyko stopy procentowej poprzez kalkulację luki stopy procentowej, kalkulację wrażliwości wyniku odsetkowego (NI) na zmiany stóp procentowych o +/- 100 p.b., wrażliwości wartości ekonomicznej kapitału (WEK) na zmiany stóp procentowych o 200 p.b. oraz poprzez obliczanie wartości narażonej na ryzyko stopy procentowej (VaR IR) przy założeniu 99-proc. poziomu ufności oraz 1-dniowego okresu utrzymania aktualnej struktury terminowej przepływów podlegających przeszacowaniu.

Bank w oparciu o rzeczywiste wahania rynkowych stóp procentowych dokonuje weryfikacji poprawności modelu VaR IR zgodnie z metodologią przeprowadzania back-testów.

Ponadto w okresach kwartalnych Bank przeprowadza stres-testy ryzyka stopy procentowej polegające na szacowaniu wpływu gwałtownych zmian rynkowych stóp procentowych na wynik finansowy i wartość portfela Banku. Wyniki obliczeń prezentowane są Komitetowi ALCO, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku.

Bank określa lukę stopy procentowej w celu zobrazowania niedopasowania terminów przeszacowania (zmiany oprocentowania) aktywów z terminami przeszacowania zobowiązań. Luka stopy procentowej określana jest na podstawie pozycji netto (bez uwzględnienia wartości odsetek).

Zaprezentowane poniżej raporty luki na stopę procentową (daty raportów: 31 grudnia 2016 r. oraz 31 grudnia 2015 r.) obejmują aktywa i zobowiązania odsetkowe (wartości nominalne czyli kwoty stanowiące podstawę naliczania odsetek), nie ujęto w nich transakcji pozabilansowych oraz funduszy własnych Banku.

W tysiącach zł

	31.12.2016						Razem
	Poniżej 1 m-ca	Od 1 do 3 m-cy	Od 3 m-cy do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	
Aktywa odsetkowe złotowe							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	300 899	224 193	302 714	102	0	72 823	900 731
Papiery wartościowe	171 115	224 193	302 714	102	0	72 823	770 947
Pasywa odsetkowe złotowe	118 200	0	0	0	0	0	118 200
- wartość	35 380	495 200	400 000	0	0	0	930 580
Luka PLN	265 519	-271 007	-97 286	102	0	72 823	-29 849
Aktywa odsetkowe w USD							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	255	5 507	769	0	0	0	6 531
Papiery wartościowe	29	5 507	769	0	0	0	6 305
Pasywa odsetkowe w USD	0	0	0	0	0	0	0
- wartość	0	0	0	0	0	0	0
Luka USD	255	5 507	769	0	0	0	6 531
Aktywa odsetkowe w EUR							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	239 112	374 060	2 355	0	0	0	615 527
Papiery wartościowe	229 757	374 060	2 355	0	0	0	606 172
Pasywa odsetkowe w EUR	0	0	0	0	0	0	0
- wartość	53 088	243 762	130 508	0	66 360	0	493 718
Luka EUR	186 024	130 298	-128 153	0	-66 360	0	121 809
Aktywa odsetkowe w CHF							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	102 200	227 232	275 967	0	0	0	605 399
Papiery wartościowe	102 200	227 232	275 967	0	0	0	605 399
Pasywa odsetkowe w CHF	0	0	0	0	0	0	0
- wartość	0	391 144	0	0	0	0	391 144
Luka CHF	102 200	-163 912	275 967	0	0	0	214 255
Luka w oprocentowaniu między aktywami, a pasywami	553 998	-299 114	51 297	102	-66 360	72 823	312 746

Luka na stopę procentową wskazuje na brak dopasowania kwot przeszacowywanych aktywów i zobowiązań w okresach do 1 roku ze względu na różnice w podstawie oprocentowania kredytów (stawki 6-miesięczne) i finansowania pomostowego (stawki do 3 miesięcy) oraz różnice w datach, w których następuje przeszacowanie. W okresach od 1 roku do 2 lat luka przeszacowania identyfikowana jest z powodu występowania aktywów (ekspozycji kredytowej) o stałej stopie procentowej (przeszacowywane co 5 lat). W ostatnim okresie tj. powyżej 5 lat wykazywane są ekspozycje kredytowe znajdujące się w stanie wymagalności, w przypadku których nie dochodzi do zmiany oprocentowania na skutek zmian rynkowych stóp procentowych.

W tysiącach zł

	31.12.2015						Razem
	Poniżej 1 m-ca	Od 1 do 3 m-cy	Od 3 m-cy do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	
Aktywa odsetkowe złotowe							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	271 690	212 927	271 557	393	102	83 669	840 338
Papiery wartościowe	182 462	212 927	271 557	393	102	83 669	751 110
Pasywa odsetkowe złotowe							
- wartość	88 200	0	0	0	0	0	88 200
Luka PLN	13 620	490 700	475 000	0	0	0	979 320
Luka PLN	258 070	-277 773	-203 443	393	102	83 669	-138 982
Aktywa odsetkowe w USD							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	182	5 419	787	0	0	0	6 388
Papiery wartościowe	32	5 419	787	0	0	0	6 238
Pasywa odsetkowe w USD							
- wartość	0	0	0	0	0	0	0
Luka USD	182	5 419	787	0	0	0	6 388
Aktywa odsetkowe w EUR							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	317 490	279 744	2 607	0	0	0	599 841
Papiery wartościowe	313 171	279 744	2 607	0	0	0	595 522
Pasywa odsetkowe w EUR							
- wartość	0	0	0	0	0	0	0
Luka EUR	102 063	127 845	164 068	0	0	63 923	457 899
Luka EUR	215 427	151 899	-161 461	0	0	-63 923	141 942
Aktywa odsetkowe w CHF							
- wartość, w tym:							
Portfel kredytowy ogółem	106 459	254 691	318 906	0	0	0	680 056
Papiery wartościowe	106 459	254 691	318 906	0	0	0	680 056
Pasywa odsetkowe w CHF							
- wartość	0	374 243	0	0	0	0	374 243
Luka CHF	106 459	-119 552	318 906	0	0	0	305 813
Luka w oprocentowaniu między aktywami, a pasywami	580 138	-240 007	-45 211	393	102	19 746	315 161

Bank w oparciu o rzeczywiste wahania rynkowych stóp procentowych dokonuje weryfikacji poprawności modelu VaR IR zgodnie z metodologią przeprowadzania back-testów.

Bank kwartalnie dokonuje oceny wpływu gwałtownych zmian stóp procentowych na wartość portfela Banku zgodnie z wewnętrzną metodologią przeprowadzania stres-testów. Ocena otrzymanych wyników odbywa się poprzez odniesienie oszacowanej straty do aktualnej wysokości funduszy własnych Banku oraz określenie jej istotności z punktu widzenia potencjalnego zagrożenia płynności Banku. Wyniki analiz prezentowane są Komitetowi ALCO, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku.

W celu ograniczenia ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wyznacza wewnętrzne limity nałożone na: miarę wartości zagrożonej (VaR IR), wrażliwość wyniku odsetkowego (NII) na zmiany stóp procentowych, wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału (WEK) na zmiany stóp procentowych oraz monitoruje ich przestrzeganie.

Wykorzystanie limitu VaR IR

Rodzaj limitu	Limit VaR 1d (w tys. zł)	31.12.2016	Limit VaR 1d (w tys. zł)	31.12.2015
VaR IR	400	25%	400	23%

Wykorzystanie limitu NII

Rodzaj limitu	Limit* 2016 (w tys. zł)	31.12.2016	Limit 2015 (w tys. zł)	31.12.2015
NII	3 370	66%	3 370	73%

* limit wyznaczany jako 10% wyniku odsetkowego Banku za rok poprzedni

Wykorzystanie limitu WEK

Rodzaj limitu	Limit* 2016 (w tys. zł)	31.12.2016	Limit 2015 (w tys. zł)	31.12.2015
WEK	6 212	10% (limitu)	6 114	17% (limitu)

* limit wyznaczany jako 2% Funduszy Własnych Banku

W 2016 r. nie wystąpiły istotne zmiany w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

42) Ryzyko płynności

Bank definiuje ryzyko płynności jako ryzyko związane z tym, iż Bank może okazać się niezdolny do wywiązywania się ze swych zobowiązań płatniczych (w formie wypłaty środków pieniężnych lub dostawy instrumentu finansowego), niezależnie od tego czy były one oczekiwane czy nieoczekiwane, bez narażenia wyników bieżącej działalności lub swej kondycji finansowej.

Odpowiedzialność za proces zarządzania ryzykiem płynności spoczywa na Zarządzie Banku wspieranym przez Komitet Aktywów i Pasywów (ALCO), którego zadaniem jest wspieranie Zarządu Banku w zarządzaniu ryzykiem płynności. Bank wyodrębnił w strukturze organizacyjnej funkcje zarządzania i kontroli ryzyka przez podział kompetencji:

- Departament Emisji i Zarządzania Aktywami i Pasywami odpowiedzialny jest za zarządzanie ryzykiem płynności, dokonywanie transakcji, analizowanie płynności Banku,
- Departament Kontroli Ryzyka odpowiada za kontrolę ryzyka płynności oraz raportowanie o poziomie wykorzystania limitów i przekroczeniach limitów płynności.

Bank dokonuje pomiaru i monitoruje ryzyko płynności poprzez:

- kalkulację i analizę wskaźników płynności krótkoterminowej w odniesieniu do wyznaczonych limitów,
- analizę luki skumulowanej w poszczególnych przedziałach czasowych w odniesieniu do limitu płynności bieżącej,
- szczegółową analizę przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z terminów zapadalności aktywów i zobowiązań pozabilansowych otrzymanych oraz terminów wymagalności zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych udzielonych.

W celu ograniczenia ryzyka płynności Bank określa wewnętrzne miary ryzyka płynności krótkoterminowej, które stanowią: luka płynności bieżącej oraz wskaźniki płynności

krótkoterminowej (1 miesięczny i 12 miesięczny) wyliczane dla poszczególnych przedziałów czasowych. Na ww. miary płynności Bank nakłada limity.

Bank analizuje płynność długoterminową poddając ocenie m.in. założone wolumeny poszczególnych pozycji bilansowych (w szczególności długoterminowych kredytów na finansowanie nieruchomości) wynikające z planów sprzedażowych, ich faktycznej realizacji i Planu Finansowego Banku oraz bieżącą i prognozowaną dostępność instrumentów refinansowania.

Wewnętrzną miarą ryzyka płynności długoterminowej jest wskaźnik pokrycia, który wskazuje stopień finansowania kredytów długoterminowymi zobowiązaniami. Bank wylicza wskaźnik pokrycia dla wszystkich walut łącznie, dla walut obcych łącznie oraz dla poszczególnych walut w pasmach czasowych powyżej 1, 2, 3, 4 oraz powyżej 5 lat.

Na wskaźniki pokrycia Bank nakłada limity.

	Wskaźniki pokrycia na 31 grudnia 2016 r.					najwyższy niedobór w walucie oryginalnej (w tys.)	dopuszczalna kwota niedoborów w walucie oryginalnej* (w tys.)
	pow 1 Y	pow 2Y	pow 3Y	pow 4Y	pow 5Y		
LIMIT	0,90	0,90	0,90	0,90	*	-	-
Łącznie	1,12	1,21	1,25	1,14	0,75 (0,60)	-	-
FCY***	1,00	1,01	0,96	1,11	0,99 (0,85)	-	-
CHF	0,98	0,98	0,98	0,97	0,97 (0,85)	-	-
EUR	1,07	1,08	0,92	1,72	1,05 (0,85)	-	-
USD**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00 (0,85)	1 301	5 000
PLN	1,15	1,24	1,31	1,07	0,73 (0,50)	-	-

* limity ustalone w zależności od wskaźnika, wartości limitów dla poszczególnych wskaźników zostały wykazane w nawiasach

** dla USD obowiązuje dopuszczalny maksymalny niedobór zobowiązań w stosunku do wyznaczonych limitów dla wszystkich okresów; poziom dopuszczalnego maksymalnego niedoboru w USD został uzgodniony z Pionem Zarządzania Ryzykiem podmiotu dominującego

*** dla FCY (waluty obce łącznie) dopuszczalne jest utrzymywanie wskaźników poniżej wyznaczonych limitów, jeżeli faktyczny poziom tych wskaźników wynika z dopuszczalnego niedoboru zobowiązań określonych w USD

Zgodnie z wymaganiami wynikającymi z Uchwały 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności Bank dokonuje codziennej kalkulacji nadzorczych miar płynności. Na nadzorcze miary płynności nałożone są limity / normy nadzorcze. W roku 2016 wszystkie nadzorcze miary płynności krótkoterminowej i długoterminowej kalkulowane w Banku osiągały wartości powyżej wyznaczonych norm.

Bank dokonuje codziennej kalkulacji wskaźnika LCR – dla każdego dnia wartość wskaźnika kształtowała się powyżej obowiązujących limitów nadzorczych i wewnętrznych. Na dzień 31 grudnia 2016 roku wskaźnik ten, przy założeniu zerowej wagi dla pozabilansowych zobowiązań kredytowych (zgodnie z pismem KNF z dnia 19 stycznia 2016 roku) wynosił 431% (na dzień 31 grudnia 2015 wartość wskaźnika LCR przy analogicznym założeniu wynosiła 138%) .

Uzupełnieniem pomiaru płynności są testy warunków skrajnych, służące do oceny narażenia na ryzyko płynności oraz maksymalnego zapotrzebowania na źródła finansowania przy wystąpieniu założonych scenariuszy. Testy warunków skrajnych obejmują scenariusze kryzysu wewnętrznego, kryzysu rynkowego oraz scenariusze łączone i uwzględniają w szczególności zmiany kursów walutowych, pogorszenie jakości portfela kredytowego Banku oraz wpływ scenariuszy na aktywa i pasywa Banku.

Najistotniejsze źródła finansowania aktywów Banku stanowią, emisje własnych dłużnych papierów wartościowych (listów zastawnych). Agencja ratingowa Fitch Ratings w 2016 roku utrzymała rating „A” dla hipotecznych listów zastawnych wyemitowanych przez Bank, który został nadany w dniu 2 grudnia 2010 r. Rating Banku został natomiast utrzymany na poziomie A-.

Zapadalność finansowych aktywów i wymagalność finansowych zobowiązań według czasu pozostającego na dzień bilansowy do umownej zapadalności/wymagalności

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2016 r.

	Do 1 m-ca	Powyżej 1 m-ca do 3 miesięcy	Powyżej 3 m-cy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Odsetki/ Utrata wartości
Aktywa						
Kasa i środki w Banku Centralnym	11 564	0	0	0	0	0
Należności od banków	29 109	0	0	0	0	0
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	604	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	0	0	4 842	1 533	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	125 434	18 017	128 369	737 897	1 024 595	-10 082
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	0	0	0	84 047	34 716	0
Pozostałe aktywa	1 832	0	0	0	1 023	0
Razem aktywa	168 543	18 017	128 369	826 786	1 061 867	-10 082
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec banków	26 972	0	111 042	391 144	0	71
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	58	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	0	20 937	21 355	0	0
Zobowiązania wobec klientów	97	0	94	1 780	7 995	319
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	0	149 907	925 943	199 556	7 313
Pozostałe zobowiązania i kapitały	5 793	0	0	0	323 124	0
Razem zobowiązania i kapitały	32 920	0	281 980	1 340 222	530 675	7 703
Luka okresowa	135 623	18 017	-153 611	-513 436	531 192	-17 785
Luka skumulowana		153 640	29	-513 407	17 785	

Zobowiązania pozabilansowe	Do 1 m-ca	Powyżej 1 m-ca do 3 miesięcy	Powyżej 3 m-cy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Odsetki/ Utrata wartości
Zobowiązania do udzielenia kredytów	282	2 322	1 162	1 582	0	0
Pochodne transakcje pozabilansowe - wpływ	74 202	0	90 383	821 282	594 242	0
Pochodne transakcje pozabilansowe - wypływ	73 641	0	111 167	842 375	594 242	0

W powyższej tabeli zaprezentowano przepływy z tytułu instrumentów pochodnych rozliczanych w kwotach brutto (CIRS, FX swap i FX forward).

Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i zobowiązań wynika w głównej mierze z długoterminowego charakteru działalności kredytowej Banku. W celu minimalizacji ryzyka z tym związanego Bank pozyskuje zobowiązania długoterminowe w postaci zobowiązań kredytowych wobec podmiotów finansowych Grupy Kapitałowej oraz poprzez emisje hipotecznych listów zastawnych, wykonuje analizy i dokonuje pomiaru płynności długoterminowej oraz monitoruje możliwości odnowienia posiadanych zobowiązań.

Za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2015 r.

	Do 1 m-ca	Powyżej 1 m-ca do 3 miesięcy	Powyżej 3 m-cy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Odsetki/ Utrata wartości
Aktywa						
Kasa i środki w Banku Centralnym	1	0	0	0	0	0
Należności od banków	24 975	0	0	0	0	0
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	1 177	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	0	0	0	4 255	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	149 828	51 451	156 897	733 877	998 024	-26 552
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	0	0	0	83 976	4 964	0
Pozostałe aktywa	4 501	0	0	0	522	0
Razem aktywa	180 482	51 451	156 897	817 853	1 007 765	-26 552
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec banków	55 915	45 500	38 354	374 243	0	324
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych (przeznaczone do obrotu)	362	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	0	0	15 054	30 833	1 123	0
Zobowiązania wobec klientów	13	0	0	1 570	8 707	284
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	0	74 933	513 667	697 229	7 207
Pozostałe zobowiązania i kapitały	10 853	0	0	0	311 725	0
Razem zobowiązania i kapitały	67 143	45 500	128 341	920 313	1 018 784	7 815
Luka okresowa	113 339	5 951	28 556	-102 460	-11 019	-34 367
Luka skumulowana		119 290	147 846	45 386	34 367	

Zobowiązania pozabilansowe	Do 1 m-ca	Powyżej 1 m-ca do 3 miesięcy	Powyżej 3 m-cy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Odsetki/ Utrata wartości
Zobowiązania do udzielenia kredytów	408	16 233	12 059	13 444	0	0
Pochodne transakcje pozabilansowe - wpływ	147 185	0	85 361	194 573	651 002	0
Pochodne transakcje pozabilansowe - wypływ	146 300	0	100 455	224 546	651 002	0

Bank utrzymuje nadwyżkę nieobciążonych, wysokiej jakości łatwo zbywalnych aktywów płynnych. Wartość nadwyżki powiązana jest z kwotą bieżącej ekspozycji kredytowej Banku i obejmowała według stanu na 31.12.2016 obligacje skarbowe w łącznej kwocie nominalnej 118,2 mln PLN (88,2 mln PLN wg stanu na 31.12.2015), z których 35 mln PLN znajdowało się w rejestrze zabezpieczenia listów zastawnych (z czego 20 mln PLN stanowiło bufor płynności na pokrycie odsetek od listów zastawnych przypadających do wypłaty w okresie kolejnych 6 miesięcy i nie wchodziło do podstawy emisji listów zastawnych), zaś 0,2 mln PLN zostało zablokowane pod Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Bank posiada program emisji hipotecznych listów zastawnych do łącznej wartości nominalnej 2 mld zł. Prospekt programu został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 24 sierpnia 2010 r. W ramach programu Bank przeprowadził dotychczas 8 emisji hipotecznych listów zastawnych w PLN na łączną kwotę 970,2 mln zł oraz 6 emisji hipotecznych listów zastawnych w EUR na łączną kwotę 86,5 mln EUR, z których na rok 2016 przypadła 1 emisja listów zastawnych w PLN na łączną kwotę 50 mln PLN oraz wykup jednej emisji listów zastawnych w PLN na łączną kwotę 75 mln PLN. Według stanu na 31.12.2016 łączna wartość nominalna wycemitowanych w ramach programu listów zastawnych wynosi 895,2 mln PLN oraz 86,5 mln EUR.

Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie, iż poziom ryzyka podejmowanego przez Bank (mierzony za pośrednictwem wymogów kapitałowych) może zostać pokryty posiadanym kapitałem (mierzonym przez fundusze własne) w określonym horyzoncie czasowym.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności:

- określanie ryzyka (wymogów kapitałowych) i zapotrzebowania na kapitał,
- określanie i monitoring aktualnych bieżących wymogów odnośnie minimalnych wskaźników i buforów kapitałowych, narzucanych przez regulacje prawne oraz rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego,
- określanie i monitoring wysokości funduszy własnych pokrywających zapotrzebowanie na kapitał,
- przeprowadzanie cyklicznych testów warunków skrajnych dla wymogów kapitałowych,
- prowadzenie polityki dywidendowej w oparciu o przepisy ustawowe i prognozy wskaźników kapitałowych,
- określanie planów awaryjnych oraz planów ochrony kapitału.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku miary adekwatności kapitałowej zostały wyliczone zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych obowiązującym począwszy od 1 stycznia 2014 r. (dalej: Rozporządzenie CRR).

Z dniem 1 stycznia 2016 roku zaczęły obowiązywać przepisy Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1513) wprowadzające w życie dodatkowe bufory kapitałowe, które banki zobowiązane są utrzymywać zachowując poziom funduszy własnych na poziomie odpowiednio wyższym niż wynika to z regulacji CRR oraz rekomendacji i domiarów kapitałowych narzuconych przez KNF.

Ustawa przewiduje cztery dodatkowe bufory kapitałowe:

- **bufor zabezpieczający** (artykuł 19 Ustawy, z uwzgl. okresów przejściowych w art. 84 Ustawy) który dla okresu od 1 stycznia 2016 do 31 grudnia 2017 wynosi dla wszystkich banków 1,25%, po czym po roku 2017 bufor ten będzie stopniowo powiększany aż do poziomu maksymalnie 2,5%,
- **bufor antycykliczny** (określany przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia publikowanego na stronie internetowej NBP – zgodnie z art.21 Ustawy) z założenia mający za zadanie niwelować ryzyko cyklu kredytowego i nadmiernego wzrostu akcji kredytowej w gospodarce narodowej, z uwzględnieniem specyfiki polskiej gospodarki i systemu finansowego, który w chwili obecnej wynosi 0% natomiast może zostać podniesiony przez MF maksymalnie do progu 2,5%,
- **bufor instytucji o znaczeniu systemowym** (określany przez KNF - zgodnie z art.33 i 34 Ustawy) który nie ma zastosowania wobec spółek zależnych a jedynie wobec większych instytucji skupiających pod sobą mniejsze spółki, i którego stosowanie opiera się na takich kryteriach jak wielkość grupy kapitałowej, wzajemne powiązania danej grupy z systemem finansowym, zastępowalność usług lub infrastruktury finansowej zapewnianych przez daną grupę, złożoność danej grupy oraz transgraniczność działalności danej grupy; w chwili obecnej bufor ten wynosi 0% natomiast w momencie jego ustanowienia może przyjąć wartość nie mniejszą niż 1% i nie większą niż 3,5%,
- **bufor ryzyka systemowego** (określany przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia publikowanego na stronie internetowej NBP - zgodnie z art.47 Ustawy) z założenia mający za zadanie niwelować ryzyko zakłóceń w funkcjonowaniu systemu finansowego i gospodarki narodowej, który w chwili obecnej wynosi 0%, ale w momencie jego ustanowienia może przyjąć wartość nie mniejszą niż 1% oraz nie większą niż 5%.

Ponadto KNF nałożył na Bank dodatkowy indywidualny wymóg kapitałowy wynoszący wg stanu na 31.12.2016 roku 0,54% (w tym 0,41% dla kapitału Tier I).

Bank analizuje zależności pomiędzy bazą kapitałową, a ponoszonym ryzykiem, w taki sposób, aby zapewnić wystarczający poziom kapitałów własnych w celu pokrycia ponoszonego przez Bank istotnego ryzyka działalności z uwzględnieniem sytuacji obecnej oraz oczekiwań dotyczących przyszłości.

Kapitał własny Banku nie może być niższy:

- od regulacyjnego wymogu kapitałowego
- od kapitału wewnętrznego wyliczonego według własnej metodologii

Procesy wewnętrzne Banku zapewniają przestrzeganie tej zasady.

W 2016 roku oraz na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku Bank spełniał wszystkie wymogi regulacyjne w zakresie adekwatności kapitałowej.

43) Fundusze własne

Fundusze własne Banku składają się z funduszy podstawowych Tier I. W Banku nie są identyfikowane elementy dodatkowego kapitału Tier I oraz funduszy uzupełniających Tier II.

W skład funduszy podstawowych Tier I wchodzi:

- 1) **instrumenty kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I** – dotyczą jedynie kapitału zakładowego Banku i ich wartość wykazana jest zgodnie ze statutem według wartości nominalnej. Liczba akcji razem wynosi 2 230 sztuk, wszystkie akcje są akcjami zwykłymi w całości opłacone, o wartości nominalnej jednej akcji wynoszącej 100 tys. zł.,
- 2) **skumulowane inne całkowite dochody** – definiowane zgodnie z MSR, prezentowane są po odliczeniu wszelkich obciążeń podatkowych dających się przewidzieć w chwili wyliczania tej kwoty, a przed zastosowaniem filtrów ostrożnościowych,
- 3) **kapitały rezerwowy i zapasowy** - w rozumieniu standardów rachunkowości kapitał rezerwowy oraz kapitał zapasowy stanowiące dodatkowy składnik kapitału na pokrycie nieprzewidywanych strat, utworzony na bazie części zatrzymanego wyniku finansowego, osiągniętego w latach ubiegłych,
- 4) **fundusze ogólnego ryzyka bankowego** - stanowiący wydzieloną część kapitału rezerwowego.

Fundusze podstawowe Tier I pomniejszane są o:

- 1) **wartości niematerialne i prawne** - odpowiadające ich wartości wykazanej w aktywach Banku oraz uwzględniające przewidywane dla nich na podstawie regulacji CRR i rekomendacji KNF wagi i okresy przejściowe oraz wartość rezydualną wynikającą z zapisów regulacji CRR,
- 2) **rezerwa odzwierciedlająca wartość godziwą związaną z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne z tytułu instrumentów finansowych, które nie zostały wycenione według wartości godziwej, w tym przewidywanych przepływów pieniężnych** – nie są włączane do żadnego elementu funduszy własnych, zgodnie z art. 33 lit. a) Rozporządzenia CRR,
- 3) **niezrealizowane zyski lub straty na instrumentach wycenianych według wartości godziwej** - wraz z zastosowaniem przewidywanych dla nich na podstawie regulacji CRR i rekomendacji KNF wag i okresów przejściowych,
- 4) **aktywa z tytułu podatku odroczonego oparte na przyszłej rentowności** - z zastrzeżeniem uwzględnienia progowych wyłączeń dotyczących odliczeń od pozycji kapitału podstawowego Tier I, zgodnych z zapisami CRR.

Poniższe zestawienie przedstawia fundusze własne Banku wraz z poszczególnymi elementami składowymi wg stanu na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku. Dodatkowo w poniższym zestawieniu zostały zaprezentowane referencje do not w sprawozdaniu finansowym.

<i>W tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	31.12.2016	31.12.2015
Fundusze Własne			
I. Kapitał Tier I, w tym:		310 619	305 708
1. Kapitał Podstawowy Tier I, w tym:		310 619	305 708
- instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	25	223 000	223 000
- skumulowane inne całkowite dochody	25	3 723	1 045
- kapitał zapasowy	25	64 358	59 313
- kapitał rezerwowy	25	17 222	17 222
- fundusze ogólne ryzyka bankowego	25	6 100	6 100
- korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	25	-3 656	-784
- inne wartości niematerialne i prawne	17	-34	-30
- inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	25	-94	-158
2. Kapitał Dodatkowy Tier I		0	0
II. Kapitał Tier II		0	0
Fundusze własne (I + II)		310 619	305 708

44) Wymogi kapitałowe

Wg stanu na 31.12.2016 r. Bank wyliczał wymogi kapitałowe dla następujących rodzajów ryzyka:

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka rynkowego – metodą podstawową.

Poniższe zestawienie przedstawia wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych ryzyk wg stanu na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Wymogi kapitałowe		
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	142 123	152 480
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego	0	0
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	5 276	5 317
Całkowity wymóg kapitałowy	147 399	157 797
Łączne fundusze (Tier I + Tier II)	310 619	305 708
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	16,86%	15,50%
Współczynnik kapitału Tier I (%)	16,86%	15,50%
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	16,86%	15,50%

Na dzień 31 grudnia 2016 roku największą część całkowitego wymogu kapitałowego Banku stanowił wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego na który składały się następujące pozycje:

- wymóg kapitałowy z tytułu ekspozycji bilansowych podlegających ryzyku kredytowemu w kwocie 141 996 tys. zł,
- wymóg kapitałowy z tytułu udzielonych pozabilansowych zobowiązań warunkowych oraz transakcji pozabilansowych podlegających ryzyku kredytowemu w kwocie 126 tys. zł,
- wymóg kapitałowy z tytułu instrumentów pochodnych w kwocie 1 tys. zł.

Poniższe zestawienie przedstawia strukturę ekspozycji ważonych ryzykiem z tytułu według klas ekspozycji na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku.

Klasa ekspozycji	31.12.2016		31.12.2015	
	Ekspozycje ważone ryzykiem	%	Ekspozycje ważone ryzykiem	%
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków				
1 centralnych	864	0,1	0	0,0
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz				
2 lokalnych	1 154	0,1	1 244	0,1
Ekspozycje wobec podmiotów				
3 sektora publicznego	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje wobec				
4 wielostronnych banków	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje wobec organizacji				
5 międzynarodowych	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje wobec instytucji				
6 przedsiębiorstw	0	0,0	70 146	3,7
Ekspozycje wobec				
7 przedsiębiorstw	38 934	2,2	28 676	1,5
Ekspozycje detaliczne				
8 zabezpieczone	220 849	12,4	225 558	11,8
Ekspozycje zabezpieczone				
9 hipotekami na	1 178 393	66,3	1 243 256	65,2
Ekspozycje, których dotyczy				
10 niewykonanie zobowiązań	333 899	18,8	329 539	17,3
Ekspozycje związane ze				
11 szczególnie wysokim ryzykiem	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje w postaci obligacji				
12 zabezpieczonych	0	0,0	0	0,0
Pozycje stanowiące pozycje				
13 sekurytyzacyjne	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje wobec instytucji i				
14 przedsiębiorstw posiadających	0	0,0	0	0,0
krótkoterminową ocenę				
15 kredytową	0	0,0	0	0,0
Ekspozycje w postaci jednostek				
16 uczestnictwa lub udziałów w	0	0,0	0	0,0
przedsiębiorstwach zbiorowego				
17 inwestowania	0	0,0	0	0,0
18 Ekspozycje kapitałowe	0	0,0	0	0,0
19 Inne pozycje	2 449	0,1	7 583	0,4
Razem	1 776 542	100,0	1 906 002	100,0

Decyzją z dnia 13 stycznia 2016 r. Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na niestosowanie wymogów określonych w art. 113 ust. 1q rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 w odniesieniu do ekspozycji Pekao Banku Hipotecznego S.A. wobec Banku Pekao Polska Kasa Opieki S.A., który jest wobec Banku jednostką dominującą.

45) Kapitał wewnętrzny

Dla potrzeb zarządzania kapitałem Bank dokonuje identyfikacji wszystkich ryzyk występujących w jego działalności, sporządza ocenę ich istotności, a także wylicza i utrzymuje kapitały ekonomiczne lub buforów kapitałowe na ich pokrycie zgodnie z wewnętrznymi obowiązującymi regulacjami zatwierdzonymi przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Wg stanu na dzień 31.12.2016 roku Bank utrzymywał kapitał wewnętrzny na pokrycie następujących rodzajów ryzyk:

- ryzyko kredytowe FILARA I
- ryzyko rezydualne
- ryzyko walutowe
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej
- ryzyko operacyjne
- ryzyko zmian warunków makroekonomicznych

a ogólna wartość kapitału wewnętrznego – stanowiącego sumę kapitałów ekonomicznych i buforów kapitałowych wyniosła 167 333 tys. zł na 31 grudnia 2016 roku (na 31.12.2015 roku wartość ta wynosiła 178 958 tys. zł).

46) Dźwignia finansowa

Wskaźnik dźwigni finansowej został skalkulowany jako miara kapitału Tier I podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej. Miara ekspozycji całkowitej jest sumą wartości ekspozycji określonych zgodnie z Rozporządzeniem CRR z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału Tier I.

Poniższe zestawienie przedstawia kalkulację wskaźnika dźwigni finansowej na 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku.

<i>W tysiącach zł</i>	31.12.2016	31.12.2015
Pozycje pozabilansowe	2 674	42 144
Instrumenty pochodne	94 589	67 270
Inne ekspozycje z księgi bankowej	<u>2 191 668</u>	<u>2 190 987</u>
Razem ekspozycje	<u>2 288 931</u>	<u>2 300 401</u>
Fundusze własne: w pełni wprowadzona definicja	310 712	305 865
Fundusze własne: definicja przejściowa	<u>310 619</u>	<u>305 708</u>
Wskaźnik dźwigni finansowej: definicja w pełni wprowadzona	<u>13,60%</u>	<u>13,30%</u>
Wskaźnik dźwigni finansowej: definicja przejściowa	<u>13,59%</u>	<u>13,29%</u>

W celu pomiaru ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej Bank regularnie oblicza poziom wskaźnika dźwigni finansowej.

Przy zarządzaniu ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej Bank wykorzystuje narzędzia planowania (budżetowania) i zarządzania aktywami i pasywami takie jak:

- przygotowywanie planów rocznych i długoterminowych,
- bieżące monitorowanie i kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

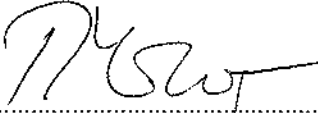
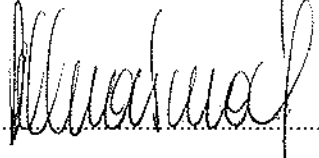

Bank ogranicza ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez:

- planowanie odpowiedniej struktury kapitałów,
- planowanie rozwoju aktywów i pasywów (w tym na podstawie analiz niedopasowania aktywów i pasywów),
- analizę negatywnych scenariuszy w ramach testów warunków skrajnych,
- system limitów wskaźnika nadmiernej dźwigni finansowej.

W 2017 roku Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego będzie monitorował wskaźnik dźwigni w celu ustalenia minimalnego wymogu, który obowiązywałby od roku 2018. Wstępne minimum wymogu jest ustalone na poziomie 3%, co oznacza, że Bank ma wskaźnik dźwigni ponad 4-krotnie powyżej wymaganego aktualnie minimum.

PODPISY

Zarząd Banku

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
02-02-2017	Tomasz Mozer	Prezes Zarządu	
02-02-2017	Agata Kwaśniak	Członek Zarządu	
02-02-2017	Krzysztof Puchalski	Członek Zarządu	

Osoba sporządzająca sprawozdanie

02-02-2017	Ilona Chałas-Głąb	Główny Księgowy	
------------	-------------------	-----------------	---

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku

*w okresie sprawozdawczym
od 01 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku*

Warszawa, dnia 02 lutego 2017 roku

AKW

Spis treści

1.	Wybrane dane finansowe Banku za rok 2016.....	3
2.	Sytuacja makroekonomiczna w roku 2016, w tym sektor bankowy.....	4
3.	Działalność Pekao Banku Hipotecznego S.A.....	6
◆	Działalność kredytowa.....	6
◆	Działalność emisyjna.....	7
4.	Informacje podlegające badaniu przez biegłego rewidenta.....	7
5.	Wyniki finansowe za rok 2016.....	8
◆	Główne wskaźniki efektywności i ich zmiana.....	8
◆	Zmiany głównych pozycji Sprawozdania z sytuacji finansowej.....	9
6.	Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia.....	10
7.	Kierunki rozwoju i najważniejsze elementy Strategii Banku na lata 2015-2018.....	16
8.	Struktura własnościowa, władze Banku, powiązania organizacyjne lub kapitałowe w ramach Grupy.....	17
◆	Struktura własnościowa kapitału zakładowego Banku w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku.....	17
9.	Informacje dotyczące Polityki zmiennych składników wynagrodzeń.....	17
10.	Władze Spółki.....	20
◆	Powiązania organizacyjne lub kapitałowe w ramach Grupy.....	24
11.	Dodatkowe informacje.....	26
12.	Oświadczenia Zarządu.....	31
◆	Zasady ładu korporacyjnego i społecznej odpowiedzialności.....	31
◆	Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań.....	33

1. Wybrane dane finansowe Banku za rok 2016.

Wyszczególnienie	31.12.2016	31.12.2015	Dynamika (%)
Rachunek zysków i strat w tysiącach zł			
Wynik z tytułu odsetek	34 681	33 703	102,9%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 701	1 479	115,0%
Wynik na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	2 280	3 331	68,4%
Odписy z tytułu utraty wartości	-7 704	-7 249	106,3%
Ogólne koszty administracyjne	-19 967	-24 013	83,2%
Pozostałe koszty i przychody operacyjne	-40	45	-188,9%
Wynik na działalności operacyjnej	10 951	7 296	150,1%
Zysk przed opodatkowaniem	10 951	7 296	150,1%
Podatek dochodowy	-2 230	-2 251	99,1%
Zysk za okres	8 721	5 045	172,9%
Sprawozdanie z całkowitych dochodów w tysiącach zł			
Aktywa razem	2 193 500	2 187 896	100,3%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 024 230	2 063 525	98,1%
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 282 719	1 293 036	99,2%
Zobowiązania wobec banków	529 229	514 336	102,9%
Kapitał własny	323 124	311 725	103,7%
Kapitał zakładowy	223 000	223 000	100,0%
Liczba akcji (w szt.)	2 230	2 230	100,0%
Wartość księgowa na jedną akcję	145	140	103,6%
Zysk na jedną akcję*	3,91	2,26	173,0%
Wskaźniki (%)			
Rentowność kapitału brutto (ROE brutto)	3,45%	2,36%	146,2%
Rentowność kapitału netto (ROE netto)	2,75%	1,63%	168,7%
Rentowność aktywów (ROA) netto	0,40%	0,25%	160,0%
Marża odsetkowa na aktywach ogółem	1,58%	1,68%	94,0%
Wskaźnik koszty/dochody	51,99%	62,30%	83,5%
Współczynnik wypłacalności	16,86%	15,50%	108,8%

* Zysk na jedną akcję wyliczony na podstawie średniej ważonej liczby akcji

Jedynym akcjonariuszem Pekao Banku Hipotecznego S.A. jest Bank Pekao S.A., posiadający 100 kapitału zakładowego i 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

W związku z powyższym Bank należy do Grupy Kapitałowej Banku Pekao S.A. i jego sprawozdania finansowe są konsolidowane ze sprawozdaniami finansowymi Banku Pekao S.A.

Grupa Kapitałowa Banku Pekao S.A. stanowi część Grupy Kapitałowej Banku UniCredit (UCG).

W dniu 8 grudnia 2016 r. Grupa UniCredit ogłosiła, iż zamierza zbyć cały posiadany pakiet akcji Banku Pekao S.A. poprzez zawarcie umowy sprzedaży 32,8% akcji Banku Pekao na rzecz Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń (20%) i Polskiego Funduszu Rozwoju (12,8%) oraz poprzez zaplanowaną transakcję rynkową na pozostałe 7,3%.

Osiągnięte przez Bank wyniki za 2016 r. zostały opisane w rozdziale nr 4 „Wyniki finansowe za rok 2016” niniejszego sprawozdania.

2. Sytuacja makroekonomiczna w roku 2016, w tym sektor bankowy

Szacowane tempo wzrostu gospodarczego w Polsce w 2016 roku wyniosło 2,7%, wobec wzrostu PKB o 3,9% w 2015 roku. Tempo wzrostu gospodarczego wyhamowało wyraźnie, obniżając się w II połowie roku 2016 w okolice 2,3% r/r za sprawą pogłębiających się spadków inwestycji. Głównym źródłem wzrostu gospodarczego w ubiegłym roku był wzrost konsumpcji gospodarstw domowych o około 3,6%, czemu sprzyjała kontynuacja poprawy sytuacji na rynku pracy, co pozytywnie wpływało na dochody do dyspozycji gospodarstw domowych. Rada Polityki Pieniężnej (RPP) utrzymywała stopy procentowe bez zmian przez cały 2016 roku. Stopa referencyjna wynosiła 1,50%, stopa lombardowa 2,50%, a stopa depozytowa 0,50%.

W 2016 roku wyniki finansowe banków uległy poprawie, co było jednak pochodną wpływu czynnika o charakterze jednorazowym oraz efektu bazy. Według danych Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) w okresie styczeń-listopad 2016 roku sektor bankowy wypracował łączny zysk netto w wielkości 13,1 mld zł (+20,5% r/r). Zgodnie z danymi KNF tempo wzrostu aktywów sektora bankowego ukształtowało się na umiarkowanym poziomie – na koniec listopada 2016 roku wyniosło 6,1% r/r (wobec 6,7% r/r w listopadzie 2015 roku).

W zakresie jakości portfela kredytowego w 2016 roku nastąpiły:

- dalszy spadek udziału kredytów z utratą wartości w portfelu kredytów dla przedsiębiorstw. W listopadzie 2016 roku kredyty z utratą wartości stanowiły 9,2% portfela, podczas gdy na koniec 2015 roku 10,0%. Spadek udziału kredytów z utratą wartości w podobnym stopniu dotyczył kredytów dla firm dużych (7,0% w listopadzie 2016 roku w porównaniu do 7,7% na koniec 2015 roku), jak i kredytów dla firm małych i średnich (10,9% w listopadzie 2016 roku wobec 11,7% na koniec 2015 roku),
- stabilizacja udziału kredytów z utratą wartości w portfelu kredytów dla gospodarstw domowych – wyniósł on 6,2% po listopadzie 2016 roku, a więc podobnie jak na koniec 2015 roku. Na tym samym poziomie pozostał wskaźnik w przypadku kredytów mieszkaniowych (2,9% zarówno po listopadzie 2016, jak i na koniec 2015 roku), minimalnie obniżył się natomiast w przypadku kredytów konsumpcyjnych (z 12,3% na koniec 2015 roku do 12,2% na koniec listopada 2016 roku).

W zakresie otoczenia regulacyjnego ważnymi wydarzeniami w 2016 roku było wprowadzenie – od lutego 2016 roku – podatku od niektórych instytucji finansowych. W przypadku banków podstawą naliczania tego podatku są aktywa (po wyłączeniu niektórych pozycji).

Na działalność banków wpływ miały także rosnące wymogi kapitałowe oraz konieczność wsparcia Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) w związku z upadkiem jednego z banków spółdzielczych.

W 2017 roku oczekiwane jest niewielkie przyspieszenie tempa wzrostu PKB do około 3,0%.

W 2017 roku nadal duży wpływ na działalność i wyniki banków będzie miało otoczenie podatkowo-regulacyjne, w tym w szczególności:

- obowiązywanie podatku od niektórych instytucji finansowych – podatek ten został wprowadzony od lutego 2016 roku. W przypadku banków podstawą wymiaru podatku jest wielkość aktywów (pomniejszonych o wybrane pozycje),
- rosnące wymagania w zakresie poziomu kapitałów własnych,
- obciążenia na rzecz BFG (w 2017 roku zmianie ulegną niektóre zasady naliczenia składek. W efekcie w większym stopniu niż dotychczas obciążenie poszczególnych banków uzależnione będzie od profilu ryzyka. Ponadto, poza z góry ustalonymi składkami może, podobnie jak to miało miejsce w poprzednich latach, pojawić się potrzeba dofinansowania BFG w związku z problemami któregoś z banków).

Utrzymanie restrykcyjnego otoczenia podatkowo-regulacyjnego nadal przekładać się będzie na ograniczoną zdolność rozwijania akcji kredytowej.

W odniesieniu do kredytów należy w 2017 roku oczekiwać ograniczonego wzrostu zarówno w przypadku portfela kredytów dla firm jak i kredytów gospodarstw domowych. W przypadku firm widoczna jest niska skłonność do inwestowania (związania z niepewnością generowaną na poziomie globalnym i lokalnym). Z kolei w przypadku gospodarstw domowych na niskie tempo wzrostu portfela kredytowego wpływ mają m.in. rosnące wymogi w zakresie wkładu własnego przy zakupie mieszkania na kredyt (od 2017 roku wymóg wynosi 20%) oraz rosnąca skala spłat rat kapitałowych od zaciągniętych w przeszłości kredytów.

W Parlamencie trwają obecnie prace nad projektem **Ustawy o zasadach zwrotu niektórych należności wynikających z umów kredytu i pożyczki**. Zakłada ona, że w przypadku kredytów walutowych banki będą musiały zwrócić klientom różnicę między dopuszczalnym spreadem (ustaloną przez ustawę różnicą między kursem kupna i sprzedaży waluty), a tym, który faktycznie został pobrany. Szacunki wskazują, że w przypadku przyjęcia tego rozwiązania koszt dla sektora bankowego może wynieść kilka miliardów złotych. Nowa ustawa pozostawiła ponadto miejsce do prowadzenia działań nadzorczych, które mają skłonić banki do zaproponowania klientom przewalutowania na korzystnych dla nich warunkach. Obecnie trwają prace nad konkretnymi działaniami w tej sprawie, a wypracowane rozwiązania mogą mieć silne – negatywne – przełożenie na wyniki finansowe banków w 2017 roku.

3. Działalność Pekao Banku Hipotecznego S.A.

Pekao Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna działa na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o listach zastawnych i bankach hipotecznych, (tekst jednolity: DZ. U. z 2016 r., poz. 1771 z późn. zm.) oraz Uchwały Komisji Nadzoru Bankowego (obecnie: Komisji Nadzoru Finansowego) z dnia 1 grudnia 1999 roku nr 244/KNB/99.

♦ Działalność kredytowa

W 2016 roku Bank prowadził działalność kredytową zgodnie z obowiązującymi zasadami prawa, zaleceniami nadzorczymi oraz standardami obowiązującymi w Grupie Pekao. Bank kontynuował budowanie bezpiecznego portfela kredytowego oraz dążył do utrzymania pozycji konkurencyjnej na rynku finansowania nieruchomości komercyjnych i mieszkaniowych, przy jednoczesnym utrzymaniu dochodowości portfela kredytowego.

W 2016 r. Bank osiągnął przychody w kwocie 38,86 mln zł, tj. o 0,28 mln zł więcej niż w 2015 r. Spółka wypracowała przy tym zysk netto w wysokości 8,72 mln zł, wyższy o 3,68 mln zł w stosunku do ub. roku. Według stanu na 31 grudnia 2016 roku wskaźnik kosztów do przychodów (C/I) wyniósł 51,99% natomiast współczynnik kapitałowy 16,86%.

Wartość netto portfela kredytowego Banku ukształtowała się na koniec 2016 roku na poziomie 2 024,23 mln zł, tj. o 39,30 mln zł niższym w porównaniu do poprzedniego roku. Należności od klientów indywidualnych stanowiły 45,97% portfela (z czego 42,25% w walucie), a należności od przedsiębiorców i jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 54,03% (w tym 75,40% - kredyty walutowe).

Bank prowadzi działalność zarówno na rynku nieruchomości komercyjnych, jak i kredytów mieszkaniowych dla klientów indywidualnych. W przypadku kredytów na nieruchomości komercyjne aktywność Banku opiera się przede wszystkim na ścisłej współpracy z siecią dystrybucji Banku Pekao S.A w zakresie akwizycji klientów. Bank bierze udział w kredytach konsorcjalnych organizowanych przez Bank Pekao, w przypadku których jesteśmy w stanie zapewnić Grupie Pekao długoterminowe finansowanie jako emitent listów zastawnych.

Bank oferuje kredyty mieszkaniowe za pośrednictwem sieci partnerów sprzedaży. W 2016 roku sprzedaż kredytów mieszkaniowych w 99,3% zrealizowana została przez zewnętrzną sieć sprzedaży.

Według stanu na dzień 31.12.2016 roku Bank współpracował z 26 przedsiębiorcami, w tym z 3 największymi sieciami pośrednictwa kredytowego, tj. z: ANG Spółdzielnią Doradców Kredytowych (z którą Bank współpracuje już od 2013 roku) oraz Domem Kredytowym NOTUS S.A. i Expander Advisors Sp. z o.o. – z którymi współpraca została nawiązana w II kwartale 2016 roku. Bank planuje rozszerzać sieć dystrybucji poprzez współpracę z kolejnymi sieciowymi partnerami sprzedaży na terenie całego kraju ze szczególnym uwzględnieniem aglomeracji warszawskiej.

♦ Działalność emisyjna

Listy zastawne emitowane przez Pekao Bank Hipoteczny S.A., spółkę w 100% zależną od Banku Pekao S.A., posiadają rating „A” przyznany przez międzynarodową agencję ratingową Fitch Ratings. W uzasadnieniu oceny agencja wskazała na wysoki rating Pekao Banku Hipotecznego S.A. na poziomie „A-”, regulacje prawne dotyczące rejestru zabezpieczenia listów zastawnych oraz zadeklarowany przez Bank poziom nadwyżki zabezpieczenia nad wolumenem wyemitowanych listów zastawnych. Wysoka ocena listów oznacza, że Pekao Bank Hipoteczny S.A. ma możliwość emitowania papierów wartościowych o bardzo wysokim poziomie bezpieczeństwa i pozyskiwania długoterminowych środków na działalność kredytową. Przy okazji ostatniej aktualizacji ratingu listów zastawnych miała miejsce zmiana perspektywy ratingu z negatywnej na ewoluującą.

W okresie od grudnia 2015 do grudnia 2016 roku w ramach kontynuacji drugiego Programu Hipotecznych Listów Zastawnych na Okaziciela Pekao Bank Hipoteczny S.A. przeprowadził jedną publiczną emisję listów zastawnych w wysokości 50 mln PLN, z pierwotnym okresem zapadalności przekraczającym 5 lat.

Łączna wartość zobowiązań spółki z tytułu listów zastawnych na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła 1 282,72 mln zł. Zobowiązania z tytułu listów zastawnych z terminem wymagalności do 1 roku stanowią 11,74%, od 1 roku do 3 lat 21,37%, od 3 lat do 5 lat 51,24% a od 5 lat do 10 lat 15,65% wartości nominalnej ogółem.

Ogólna kwota wartości bankowo-hipotecznej nieruchomości przyjętych przez Bank jako zabezpieczenie kredytów hipotecznych według stanu na dzień 31.12.2016 r. wyniosła 3 369 709 tys. złotych, natomiast wartość wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie, wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych, według stanu na dzień 31.12.2016 r. wyniosła 1 747 658 tys. złotych.

4. Informacje podlegające badaniu przez biegłego rewidenta.

Do podstawowych czynności Pekao Banku Hipotecznego S.A. należy udzielanie kredytów hipotecznych i innych kredytów dopuszczonych Ustawą o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz emisja hipotecznych i publicznych listów zastawnych.

Siedziba Banku znajduje się w Warszawie przy ulicy Wołoskiej 18. Z dniem 14 marca 2016 roku nastąpiło przeniesienie adresu siedziby Banku w Warszawie z ul. Domaniewskiej 39A na ul. Wołoską 18.

Pekao Bank Hipoteczny S.A. nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W Pekao Banku Hipotecznym S.A. na koniec grudnia 2016 roku było zatrudnionych 95 osób stanowiących 94,475 etatów. Na koniec grudnia 2015 roku zatrudnienie wyniosło 99 osób, stanowiących 96,535 etatów.

Na koniec 2016 roku Bank osiągnął zysk przed opodatkowaniem na poziomie 10 951 tys. zł wobec poziomu 7 296 tys. zł osiągniętego w analogicznym okresie 2015 roku.

Podatek dochodowy na koniec 2016 roku wyniósł 2 230 tys. zł w porównaniu do 2 251 tys. zł na koniec 2015 r.

Obrót w 2016 roku wyniósł 75 448 tys. zł, natomiast w 2015 roku 75 437 tys. zł

Bank nie otrzymał w 2016 roku finansowego wsparcia pochodzącego ze środków publicznych.

5. Wyniki finansowe za rok 2016.

Na koniec 2016 roku Bank osiągnął zysk na poziomie 8 721 tys. zł, wobec poziomu 5 045 tys. zł osiągniętego w analogicznym okresie ubiegłego roku.

W dalszym ciągu utrzymuje się mocna struktura kapitałowa Banku, potwierdzona wysokim współczynnikiem wypłacalności na poziomie 16,86% według stanu na koniec grudnia 2016 roku.

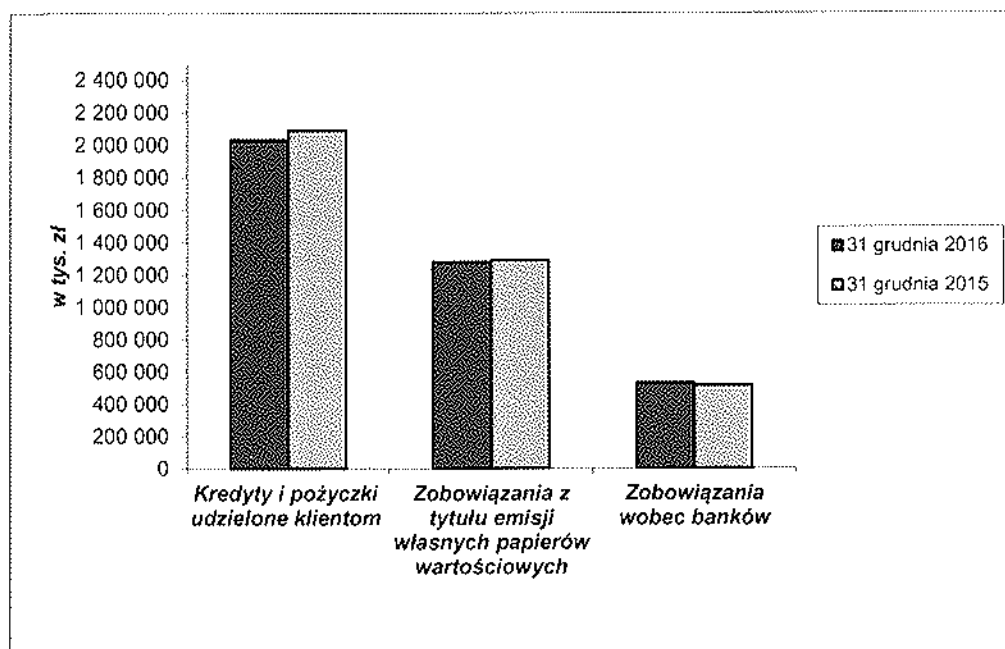
Stopa zwrotu z aktywów obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej wynosi na koniec 2016 roku 0,40%.

◆ Główne wskaźniki efektywności i ich zmiana

- ✓ Wskaźnik ROE brutto na koniec grudnia 2016 roku wyniósł 3,45% wobec 2,36% według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.
- ✓ Wskaźnik ROE netto według stanu na koniec 2016 roku wyniósł 2,75%, natomiast na dzień 31 grudnia 2015 r. osiągnął poziom 1,63%.
- ✓ Wskaźnik ROA netto według stanu na koniec 2016 r. wyniósł 0,40%, w porównaniu do poziomu 0,25% na koniec 2015 roku.
- ✓ Marża odsetkowa na aktywach ogółem według stanu na koniec grudnia 2016 r. wyniosła 1,58%, w porównaniu do poziomu 1,68% wg stanu na dzień 31.12.2015 roku.
- ✓ Wskaźnik koszty/dochody osiągnął na koniec grudnia 2016 roku poziom 51,99% wobec poziomu 62,30% w analogicznym okresie 2015 r.
- ✓ Współczynnik wypłacalności na koniec grudnia 2016 roku wyniósł 16,86% wobec poziomu 15,50% w analogicznym okresie 2015 r.
- ✓ Wynik na działalności operacyjnej na koniec grudnia 2016 roku wyniósł 10 951 tys. zł wobec 7 296 tys. zł według stanu na koniec grudnia 2015 roku.
- ✓ Ogólne koszty administracyjne w 2016 roku wyniosły 19 967 tys. zł wobec poziomu 24 013 tys. zł według stanu na koniec 2015 roku.

◆ Zmiany głównych pozycji Sprawozdania z sytuacji finansowej

Wartość nominalna portfela kredytów hipotecznych na koniec grudnia 2016 r. wyniosła 2 033 184 tys. zł, w porównaniu do wysokości 2 091 632 tys. zł w analogicznym okresie 2015 roku. Wartość nominalna wyemitowanych własnych papierów wartościowych na koniec grudnia 2016 roku wyniosła 1 277 876 tys. zł wobec wartości 1 288 820 tys. zł na koniec grudnia 2015 roku. Wartość nominalna zobowiązań wobec banków na koniec 2016 roku wyniosła 529 186 tys. zł wobec poziomu 514 021 tys. zł, na koniec grudnia 2015 roku.

Struktura udzielonych kredytów oraz źródeł finansowania jest zamieszczona w Sprawozdaniu finansowym.

Główne pozycje Sprawozdania z sytuacji finansowej za rok 2016 i za rok 2015 przedstawiają się następująco:

	2016		2015	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Aktywa				
Kredyty i pożyczki zabezpieczone hipoteką	2 018 460	92,0%	2 057 305	94,0%
Kredyty i pożyczki niezabezpieczone hipoteką	5 770	0,3%	6 220	0,3%
Pozostałe aktywa finansowe	118 763	5,4%	88 940	4,1%
Inne	50 507	2,3%	35 431	1,6%
Aktywa razem	2 193 500	100,0%	2 187 896	100,0%
Pasywa				
Zobowiązania wobec banków	529 229	24,1%	514 336	23,5%
Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	1 282 719	58,5%	1 293 036	59,1%
Kapitał własny	323 124	14,7%	311 725	14,2%
Inne	58 428	2,7%	68 799	3,2%
Pasywa razem	2 193 500	100,0%	2 187 896	100,0%

Ze względu na specyfikę Banku, dominującą pozycję w aktywach stanowią kredyty. Działalność kredytowa Banku opisana została w rozdziale 3.

Głównym źródłem finansowania działalności operacyjnej Banku w 2016 roku były emisje hipotecznych listów zastawnych oraz otrzymane linie kredytowe.

6. Istotne czynniki ryzyka i zagrożenia

Pekao Bank Hipoteczny S.A. identyfikował, mierzył, monitorował i zarządzał wszystkimi rodzajami ryzyk we współpracy z jednostkami kontroli ryzyka i zarządzania ryzykiem podmiotu dominującego.

Głównym czynnikiem mającym wpływ na poziom ryzyka występującego w Banku w 2016 roku była sytuacja rynkowa mająca wpływ głównie na ryzyko kredytowe i na ryzyko rynkowe. Pomimo powyższego nie stwierdzono wzrostu poziomu narażenia Banku na ryzyko.

W roku 2016 Bank nie zidentyfikował nowych rodzajów ryzyka w swojej działalności, a lista ryzyk identyfikowanych przez Bank jako trwale istotne lub potencjalnie istotne prezentuje się jak poniżej:

- **Ryzyko kredytowe**, w skład którego wchodziły następujące rodzaje ryzyka:
 - a. **Ryzyko kredytowe Filara I** tj. ryzyko wynikające z nieoczekiwanej zmiany wiarygodności kredytowej kredytobiorcy, która mogłaby spowodować zmianę wartości ekspozycji kredytowej wobec tego kredytobiorcy. Zmiana wartości ekspozycji może wynikać z:
 - niewypłacalności kredytobiorcy, który nie jest w stanie regulować zobowiązań umownych,
 - spadku wiarygodności kredytowej kredytobiorcy.
 - b. **Ryzyko koncentracji** rozumiane jako ryzyko wynikające z zaangażowań wobec:
 - pojedynczych klientów lub grupy powiązanych klientów,
 - sektora gospodarki,
 - regionu gospodarczego,
 - specyficznych produktów,
 - technik redukcji ryzyka kredytowego.

Ryzyko koncentracji obejmuje zarówno zaangażowania bilansowe, jak i pozabilansowe.

- c. **Ryzyko rezydualne** tj. ryzyko związane ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego, które mogą okazać się mniej efektywne niż oczekiwano.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka kredytowego Bank posiada zdefiniowane procedury i procesy zarządzania zarówno ryzykiem poszczególnego kredytobiorcy, jak i ryzykiem grup kredytobiorców o zbliżonej charakterystyce. W Banku funkcjonują również wewnętrzne limity ekspozycji kredytowych, a kompetencje i proces podejmowania decyzji kredytowych jest uzależniony od oceny poziomu ryzyka. Bank przeprowadza także testy warunków skrajnych, oceniając wpływ tych sytuacji na jakość portfela kredytowego i poziom rezerw tworzonych na ekspozycje kredytowe.

- **Ryzyko rynkowe**, w skład którego wchodziły:
 - a. **Ryzyko walutowe**, które jest definiowane jako ryzyko poniesienia strat w pozycjach bilansowych i pozabilansowych spowodowanych zmianami kursów walutowych.

- b. **Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej** definiowane jako ryzyko zmniejszenia przychodów/zwiększenia kosztów finansowych (odsetkowych) lub/i zmniejszenie wartości ekonomicznej kapitału spowodowane:
- niekorzystnymi zmianami rynkowych stóp procentowych (przesunięcie/zmiana nachylenia krzywej dochodowości) lub
 - istotnej zmiany struktury terminowej (zapadalności/ wymagalności/ przeszacowania) pozycji wrażliwych.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka rynkowego Bank dostosowuje działalność do zewnętrznych i wewnętrznych norm ostrożnościowych, a ekspozycja na ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej wyznaczana poprzez kalkulację pozycji pierwotnych w instrumentach bazowych jest monitorowana m.in. z zastosowaniem metody VaR (Value at Risk).

- **Ryzyko płynności** rozumiane jako ryzyko związane z tym, iż Bank może okazać się niezdolny do wywiązywania się ze swych zobowiązań płatniczych (w formie wypłaty środków pieniężnych lub dostawy instrumentu finansowego), niezależnie od tego, czy były one oczekiwane czy nieoczekiwane, bez narażenia wyników bieżącej działalności lub swej kondycji finansowej.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka płynności Bank dostosowuje działalność do zewnętrznych i wewnętrznych norm ostrożnościowych i na potrzeby zarządzania i monitorowania płynnością sporządza raporty płynności. W obszarze płynności długoterminowej Bank przeprowadza analizy stabilności źródeł finansowania oraz dokonuje pomiaru płynności strukturalnej w oparciu o wskaźniki pokrycia określające stopień finansowania kredytów długoterminowymi pasywami. Bank dokonuje również codziennej kalkulacji nadzorczych miar płynności krótko- i długoterminowej.

- **Ryzyko operacyjne** to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych.

System zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego realizowany jest na wszystkich poziomach organizacyjnych Banku i jest stopniowo rozszerzany i rozwijany. W ramach zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego Bank m.in. gromadzi informacje na temat strat wynikających z ryzyka operacyjnego, monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka operacyjnego oraz limity strat, a także przeprowadza okresowo testy warunków skrajnych (analizy scenariuszy).

- **Ryzyko braku zgodności** jest to ryzyko sankcji prawnych bądź regulacyjnych, strat finansowych lub utraty reputacji, na jakie narażony jest Bank w wyniku nieprzestrzegania przepisów prawa, zaleceń Regulatorów lub przyjętych przez Bank standardów postępowania mających zastosowanie w jego działalności.

Bank ogranicza ryzyko braku zgodności m.in. poprzez analizę regulacji zewnętrznych mających zastosowanie w działalności Banku, identyfikację obszarów działalności Banku narażonych na ryzyko braku zgodności, organizacyjne rozdzielanie zadań związanych z bieżącym zarządzaniem ryzykiem braku zgodności od zadań związanych z jego kontrolą. W ramach zarządzania przedmiotowym ryzykiem Bank wykorzystuje także wiedzę i doświadczenie, jakim dysponuje cała Grupa Pekao SA, wzorując się na rozwiązaniach wykorzystywanych w tej grupie po ich wcześniejszym dostosowaniu do skali i specyfiki działalności Banku.

- **Ryzyko reputacji** rozumiane jako obecne lub przewidywane ryzyko dla przychodów i kapitału wynikające z negatywnego odbioru wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów, akcjonariuszy/inwestorów lub regulatorów. Ryzyko to należy postrzegać – ze względu na skalę i zakres działalności Banku – w kontekście ryzyka reputacji całej Grupy Pekao SA.

Ryzyko powyższe ograniczane jest poprzez obowiązek przeprowadzania wewnętrznych konsultacji w zakresie nowo wprowadzanych produktów i nowych rodzajów działalności pod kątem oceny ryzyk, które produkty/działania te mogą generować oraz wprowadzania metod ograniczania tych ryzyk.

- **Ryzyko biznesowe (w tym ryzyko strategiczne)** definiowane przez Bank jako niekorzystne, niespodziewane zmiany w wolumenie działalności Banku i/lub poziomie marż, które nie są spowodowane ryzykiem kredytowym, rynkowym ani operacyjnym. Może ono doprowadzić do poważnych strat w dochodach i w konsekwencji do spadku wartości firmy. Ryzyko biznesowe może wynikać przede wszystkim z poważnego pogorszenia się sytuacji rynkowej, zmian u konkurencji lub zmian zachowania klientów, ale może również wynikać ze zmian w otoczeniu prawnym.

Elementem ryzyka biznesowego jest ryzyko strategiczne, czyli ryzyko poniesienia strat z tytułu decyzji lub radykalnych zmian w otoczeniu biznesowym, niewłaściwej realizacji decyzji, braku reakcji na zmiany w otoczeniu biznesowym, na przykład zmianę trendu w cyklu ekonomicznym. Ma ono wpływ na profil ryzyka Banku i w konsekwencji może mieć negatywny wpływ na kapitał, dochody Banku, jak też na jego kierunek rozwoju i zakres działalności w długim terminie.

Ryzyko biznesowe ograniczane jest m.in. poprzez monitorowanie i odpowiednio szybkie reagowanie na zmieniającą się sytuację rynkową, kontrolę skutków ekonomicznych działań podejmowanych przez Bank, podejmowanie działań mających na celu ograniczanie kosztów i inne działania mające na celu optymalizację przychodów i kosztów.

- **Ryzyko zmian warunków makroekonomicznych**, które definiowane jest jako ryzyko zmian otoczenia makroekonomicznego, które może mieć wpływ na przyszłe wymogi kapitałowe, bądź poziom dostępnych zasobów finansowych.

Bank ogranicza ryzyko zmian warunków makroekonomicznych poprzez monitorowanie sytuacji rynkowej i ekonomicznej oraz innych zmian zachodzących w otoczeniu gospodarczym Banku w celu podjęcia adekwatnych działań niezwłocznie po stwierdzeniu wystąpienia niekorzystnych dla Banku zjawisk i tendencji zagrażających utrzymaniu kapitałowych miar nadzorczych na wymaganym poziomie.

- **Ryzyko modeli** jest to ryzyko wdrożenia nieprawidłowo zbudowanych (zdefiniowanych) modeli, niewłaściwego zastosowania modeli lub braku niezbędnej ich aktualizacji. Jest to również ryzyko nienależytej kontroli i monitoringu w trakcie funkcjonowania modelu w Banku.

Ryzyko modeli obejmuje ryzyko danych, założeń, metodologiczne oraz administrowania modelami.

Bank ogranicza ryzyko modeli głównie poprzez wprowadzone procedury mające na celu zapewnienie odpowiedniej jakości modeli oraz zarządzanie nimi.

- **Ryzyko emisji listów zastawnych** jest to ryzyko poniesienia przez Bank strat związanych z koniecznością wykupu przed terminem wymagalności, wyemitowanych listów zastawnych w wyniku przekroczenia limitów ustawowych.

W celu ograniczenia ryzyka emisji listów zastawnych, Bank wprowadził wewnętrzne limity emisji listów zastawnych mające na celu zapewnienie „nadzabezpieczenia” emisji w stopniu zapewniającym zachowanie limitów ustawowych.

- **Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej** jest to ryzyko nadmiernego wzrostu ekspozycji kredytowych w stosunku do funduszy własnych Banku (Tier 1). W przypadku kryzysu finansowego, któremu towarzyszy duża zmienność cen aktywów, wysoka dźwignia finansowa może spowodować problemy płynnościowe lub straty Banku.

Bank ogranicza ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez:

- planowanie odpowiedniej struktury kapitałów,
- planowanie rozwoju aktywów i pasywów (w tym na podstawie analiz niedopasowania aktywów i pasywów),
- analizę negatywnych scenariuszy w ramach testów warunków skrajnych,
- system limitów wskaźnika nadmiernej dźwigni finansowej.

- **Ryzyko działalności bancassurance** jest to ryzyko strat poniesionych w związku z oferowaniem ubezpieczeń przez banki na podstawie umów zawartych pomiędzy bankiem a zakładem ubezpieczeń, w tym także ubezpieczeniowych produktów o charakterze inwestycyjnym lub oszczędnościowym.

Bank ogranicza ryzyko bancassurance poprzez analogiczne działania jak działania realizowane w celu ograniczenia

- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko kredytowe,
- ryzyko reputacji,
- ryzyko operacyjne.

W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu zarządzania ryzykiem występującymi w działalności Banku powołano następujące Komitety wspierające działalność Zarządu Banku:

- Komitet Kredytowy – którego przedmiotem działania jest ryzyko kredytowe;
- Komitet Ryzyka Operacyjnego – którego działalność dotyczy ryzyka operacyjnego, ryzyka braku zgodności i ryzyka bancassurance;
- Komitet Aktywów i Pasywów (ALCO) – którego przedmiotem działania są pozostałe ryzyka występujące w Banku, w tym w szczególności ryzyka rynkowe i ryzyko płynności.

Według stanu na koniec roku 2016 żaden z zewnętrznych i wewnętrznych limitów nie został przekroczony, a poziom ich wykorzystania wskazuje na bezpieczne zasady prowadzenia działalności przez Bank.

Zarząd Banku zgodnie z wewnętrznymi regulacjami informowany jest o istotnych aspektach dotyczących każdego z identyfikowanych ryzyk.

W Banku działa Biznesowy Komitet Kontroli Wewnętrznej (BKKW), który wspiera Zarząd Banku w określaniu działań naprawczych i priorytetów ich realizacji, mając na uwadze konieczność zabezpieczenia potrzeb komórek organizacyjnych Banku i Klientów oraz zapewnienia zgodności działania Banku z przepisami wewnętrznymi Banku i przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Działając w ramach Ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, Bank szczególną uwagę przykładła do zachowania bezpiecznych poziomów wykorzystania limitów związanych z emisją listów zastawnych określonych w ww. Ustawie.

Limity ustawowe związane z emisją listów zastawnych i poziom wykorzystania według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku:

Limit	Opis limitu	Limit bieżący	Limit ustawowy
art. 13 ust. 1	Stosunek ogólnej kwoty wierzytelności z tytułu kredytów zabezpieczonych hipoteką i nabytych wierzytelności innych banków z tytułu takich kredytów, w części przekraczającej 60% bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości do ogólnej kwoty wierzytelności zabezpieczonych hipoteką.	18,30%	30,00%
art. 14	Stosunek wartości hipotecznych listów zastawnych znajdujących się w obrocie do 60% WBH nieruchomości niemieszkalnych lub 80% WBH nieruchomości mieszkalnych, stanowiących przedmiot zabezpieczenia wierzytelności wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych oraz środków dodatkowych, wpisanych do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych (minus nadwyżka na odsetki od listów zastawnych w okresie 6 miesięcy).	82,39%	100,00%
art. 15 ust. 1 pkt. 5	Stosunek ogólnej wartości nabytych akcji i udziałów innych podmiotów do funduszy własnych Banku.	0,00%	10,00%
art. 15 ust. 2	Stosunek ogólnej wartości przyjętych lokat terminowych, zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji do funduszy własnych Banku.	173,58%	600,00%
art. 15 ust. 3	Stosunek ogólnej wartości przyjętych lokat terminowych, zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji do ogólnej kwoty wierzytelności z tytułu kredytów zabezpieczonych hipoteką i nie zabezpieczonych hipoteką, jeżeli kredytobiorcą, gwarantem lub poręczycielem spłaty są podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 pkt. 1 ustawy oraz nabytych wierzytelności innych banków z tytułu takich kredytów.	26,52%	100,00%
art. 17	Stosunek ogólnej wartości listów zastawnych znajdujących się w obrocie do sumy funduszy własnych Banku i rezerwy na zabezpieczenie listów zastawnych.	411,40%	4000,00%
art. 18 ust. 1 cz. 1	Stosunek nominalnej wartości wierzytelności zabezpieczonych hipoteką oraz środków dodatkowych, wpisanych do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych (minus nadwyżka na odsetki od listów zastawnych w okresie 6 miesięcy) do nominalnej wartości hipotecznych listów zastawnych znajdujących się w obrocie.	137,94%	nie mniej niż 110,00%

art. 18 ust. 1 cz. 2	Stosunek nominalnej wartości wierzytelności zabezpieczonych hipoteką do nominalnej wartości hipotecznych listów zastawnych znajdujących się w obrocie.	136,77%	nie mniej niż 85,00%
art. 18 ust. 2	Stosunek kosztów z tytułu odsetek od hipotecznych listów zastawnych znajdujących się w obrocie do przychodów z tytułu odsetek od wierzytelności zabezpieczonych hipoteką oraz środków dodatkowych, wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych (minus odsetki od środków przeznaczonych na nadwyżkę).	68,81%	100,00%
art. 23 zd. 1	Stosunek wartości wierzytelności zabezpieczonych hipotekami ustanowionymi w trakcie realizacji inwestycji budowlanych do ogólnej wartości wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie, wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych.	3,97%	10,00%
art. 23 zd. 2	Stosunek wartości wierzytelności zabezpieczonych hipotekami ustanowionymi na nieruchomościach przeznaczonych pod zabudowę, zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego do ogólnej wartości wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie, wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych.	0,65%	1,00%

Żaden z ustawowych limitów w roku 2016 nie został przekroczony, a poziom ich wykorzystania wskazuje na bezpieczne zasady prowadzenia działalności w tym zakresie.

Obowiązująca od 1 stycznia 2016 roku nowelizacja Ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych wprowadziła obowiązek utrzymywania nadzabezpieczenia w wysokości 10%. Ponadto, w związku ze zmianą ograniczenia bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości z 60% do 80% dla nieruchomości detalicznych zostały uwolnione możliwości emisyjne.

Pekao Bank Hipoteczny S.A. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania rachunku zabezpieczenia listów zastawnych oraz testu równowagi pokrycia i testu płynności, począwszy od 2016 roku przeprowadza testy płynności w okresach kwartalnych oraz test równowagi pokrycia raz na pół roku.

7. Kierunki rozwoju i najważniejsze elementy Strategii Banku na lata 2015-2018

W Pekao Banku Hipotecznym S.A. obowiązuje Strategia Banku opracowana na lata 2015-2018, zatwierdzona Uchwałą Rady Nadzorczej nr 23/2015. Misją Banku jest przede wszystkim budowanie trwałej wartości dla Klientów i Akcjonariuszy poprzez dbałość o zachowanie najwyższych standardów w każdym przejawie jego działalności.

Strategicznym celem Banku jest budowa silnej pozycji w Grupie Banku Pekao SA jako podmiotu zapewniającego długoterminowe finansowanie hipotecznej działalności kredytowej poprzez:

- maksymalne wykorzystanie możliwości emisyjnych Banku wynikających z wielkości portfela kredytowego zbudowanego w oparciu o współpracę z Bankiem Pekao SA,
- utrzymanie bezpiecznego poziomu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego oraz pozostałych rodzajów ryzyk identyfikowanych w działalności Banku,
- utrzymanie ratingu emitowanych listów zastawnych na poziomie inwestycyjnym.

W kwestii zarządzania ryzykiem Bank przyjął m.in. następujące kierunki działania:

- apetyt na ryzyko pozostaje na poziomie zapewniającym bezpieczne zarządzanie Bankiem,
- kontynuowane będą działania w zakresie udzielania kredytów, monitorowania portfela i windykacji ekspozycji mające na celu utrzymanie jakości aktywów,
- utrzymanie współczynnika wypłacalności na poziomie wymaganym przez KNF, a kapitału wewnętrznego na bezpiecznym poziomie,
- utrzymywanie aktywów płynnych w wysokości umożliwiającej efektywne zarządzanie płynnością przy zachowaniu zrównoważonej struktury przepływów określonej przez limity płynności strukturalnej oraz wewnętrzne i zewnętrzne normy płynności.

W przedmiocie źródeł finansowania Bank przyjął m.in. następujące założenia:

- maksymalne wykorzystanie możliwości emisyjnych Banku i osiągnięcie udziału w finansowaniu listami zastawnymi na poziomie powyżej 60% źródeł finansowania,
- finansowanie pomostowe poprzez udostępnienie linii kredytowej w Banku Pekao SA.

Wraz ze Strategią Banku zatwierdzono „Strategię rozwoju w zakresie technologii informatycznej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego – 2015-2018”.

Głównymi celami strategii jest:

- zapewnienie bezpieczeństwa w środowisku teleinformatycznym zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi, zawartymi umowami i przyjętymi w banku standardami;
- zapewnienie infrastruktury aplikacyjnej wspierającej obecne i przyszłe procesy biznesowe oraz
- zapewnienie infrastruktury teleinformatycznej spełniającej standardy rynkowe w zakresie bezpieczeństwa, jakości i dostępności świadczonych usług IT.

Głównym założeniem tejże strategii jest współpraca z podmiotem dominującym w obszarze rozwoju i eksploatacji infrastruktury teleinformatycznej w celu osiągnięcia efektu synergii. Strategia IT jest zgodna z aktualnymi i przyszłymi oczekiwaniami biznesowymi ujętymi w Strategii Banku.

8. Struktura własnościowa, władze Banku, powiązania organizacyjne lub kapitałowe w ramach Grupy

• Struktura własnościowa kapitału zakładowego Banku w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku.

Bank Pekao S.A. posiada 2.230 imiennych akcji zwykłych serii „A”, „B”, „C”, „D”, „E”, „F”, „G” i „H”, o wartości nominalnej 100.000,- złotych każda, o łącznej wartości nominalnej 223.000.000 złotych, stanowiących 100% kapitału zakładowego Pekao Banku Hipotecznego S.A. i uprawniających Bank Pekao S.A. do wykonywania prawa głosu ze 100% akcji.

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Akcje		Głosy na WZA	
		Liczba	%	Liczba	%
1	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	2.230	100	2.230	100

Zgodnie ze Statutem Banku wszystkie istniejące akcje są akcjami zwykłymi imiennymi. Prawa i obowiązki związane z akcjami są określone przepisami Kodeksu spółek handlowych oraz innymi przepisami prawa. Papiery wartościowe emitowane przez Bank nie dają ich posiadaczom specjalnych uprawnień kontrolnych.

Ograniczenia odnośnie wykonywania prawa głosu

Statut Banku nie przewiduje żadnych ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu z akcji Banku.

Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Banku

Nie istnieją ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności akcji oraz prawa własności papierów wartościowych emitowanych przez Bank.

Do zmiany Statutu Banku wymagana jest Uchwała Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku, zgoda Komisji Nadzoru Finansowego oraz zarejestrowanie zmiany w Krajowym Rejestrze Sądowym.

9. Informacje dotyczące Polityki zmiennych składników wynagrodzeń

„Polityka wynagradzania w Pekao Banku Hipotecznym S.A.” (dalej: Polityka wynagradzania) oraz Zasady systemu zmiennego wynagradzania dla kadry zarządzającej w Pekao Banku Hipotecznym S.A. (dalej: System zmiennych składników wynagrodzeń) przyjęte przez Zarząd Banku i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, stanowią zachętę dla Uczestników do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku. Regulacje szczegółowo określają zasady przyznawania, nabywania i wypłaty wynagrodzenia zmiennego dla pracowników, których Bank zidentyfikował jako stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Z uwzględnieniem skali, specyfiki i zakresu działalności Banku, przedmiotowe regulacje są zgodne z zasadami obowiązującymi w Grupie Kapitałowej Banku Pekao S.A. w zakresie polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Z uwagi na to, że Bank nie jest Bankiem istotnym w rozumieniu Ustawy Prawo Bankowe, w Banku nie został powołany Komitet ds. Wynagrodzeń. Ustalanie zasad i sposobu realizacji polityki kadrowej należy do kompetencji Zarządu Banku. Do kompetencji Rady Nadzorczej Banku należy ustalanie warunków umów regulujących stosunek pracy łączący członków Zarządu Banku z Bankiem, w szczególności w zakresie wynagrodzeń. W 2016 roku odbyło się cztery posiedzenia Rady Nadzorczej Banku.

Stały element wynagrodzenia ustalany jest z tytułu zajmowanego stanowiska i zakresu odpowiedzialności, odzwierciedla poziom doświadczenia i umiejętności wymaganych na danym stanowisku, jak również ogólną jakość zaangażowania i wpływ na wyniki Banku. Stały element wynagrodzenia pozwala zredukować ryzykowne zachowania, zniechęca do podejmowania działań skoncentrowanych na wynikach krótkoterminowych, które mogą zagrażać stabilności Banku w długim okresie, a jednocześnie umożliwia prowadzenie elastycznej Polityki wynagrodzeń.

Wynagrodzenie zmienne płacone jest na podstawie osiągnięć i jest bezpośrednio uzależnione od wyników krótko-, średnio- i długoterminowych osiąganych przez Bank i dostosowanych do ryzyka. Elementy systemu wynagradzania, obejmujące wskaźniki realizacji wyników oraz mechanizmy płacowe, mają na celu wyeliminowanie nastawienia na krótkoterminowe zyski oraz koncentrują się na parametrach rentowności i zarządzania ryzykiem, co gwarantuje zrównoważone wyniki w krótkim i długim okresie.

Bank określił maksymalne ograniczenie proporcji na poziomie 1:1 pomiędzy zmiennymi i stałymi składnikami wynagrodzenia. Przyjęcie takie proporcji pozwoli na prowadzenie elastycznej polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie wysokości tych składników lub na ich nieprzyznawanie, a także zwiększenie bazy kapitałowej Banku w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

System zmiennych składników wynagrodzeń jest zgodny z zasadami długoterminowej dochodowości na skalę całego Banku, dostarczając właściwy podział premii powiązanej z wynikami na gotówkę i instrumenty finansowe, elementy wypłacone natychmiastowo i odroczone. Premie powiązane są bezpośrednio z osiąganymi wynikami a łączne wynagrodzenie zmienne nie ogranicza zdolności Banku do zwiększenia jego bazy kapitałowej.

W przypadku wynagrodzenia zmiennego zależnego od wyników, podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena efektów pracy pracowników j oraz wyników całego Banku. Przy ocenie indywidualnych efektów pracy brane są pod uwagę kryteria finansowe i niefinansowe. Wynagrodzenie zmienne wypracowane w danym roku, wypłacane jest w ciągu 5-6 lat, w sposób pozwalający uwzględnić 3-letni cykl koniunkturalny Banku oraz ryzyko związane z prowadzoną działalnością. Odzwierciedlenie cyklu koniunkturalnego oraz ryzyka związanego z prowadzoną działalnością odbywa się poprzez zastosowanie zdefiniowanych wskaźników, które łączą naliczone indywidualne wynagrodzenie zmienne z wynikami Banku oraz weryfikację zgodności, która eliminuje niepożądane zachowania pracownika mające wpływ na działalność Banku teraz i w przyszłości.

Wskaźniki determinują całą kwotę premii, ratę płatną z góry oraz wypłatę rat odroczonej i uwzględniają zwrot z kapitału w relacji z kosztem kapitału, horyzont gotówkowy oraz stopień wypłacalności Banku.

Dodatkowo, w każdym roku zachowanie pracownika podlega weryfikacji zgodności z obowiązującymi przepisami i zasadami uwzględniając jego ewentualne szkodliwe działania lub też poważne błędy, które mają istotny wpływ na ryzyko Banku i jego wyniki finansowe.

Nabycie premii, przyznanej zgodnie z przyjętymi zasadami i warunkami następuje w formie gotówki i w formie akcji fantomowych. Liczba akcji fantomowych, które mogą być nabyte przez Uczestnika w ramach systemu jest wynikiem podzielenia 50% przyznanej premii, przez wartość jednej akcji, która wynosi 0,001 wartości księgowej Banku na jedną akcję, wskazanej w sprawozdaniu finansowym za dany rok, zatwierdzonym przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku. Nabywanie premii składa się z części premii płatnej z góry oraz z części premii odroczonej.

Tab. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia wypłaconego w 2016 roku w podziale na obszary działalności Banku (w zł)

	Obszar Prezesa Zarządu	Obszar Operacji i Finansów	Obszar Ryzyka
Wynagrodzenie stałe i wynagrodzenie zmienne	967 096	627 524	583 530

Tab. Wysokość wynagrodzenia wypłaconego w 2016 r. z podziałem na wynagrodzenie stałe i zmienne (w zł)

	Liczba osób	Wynagrodzenie stałe	Wypłacone wynagrodzenie zmienne w 2016 roku	
			Gotówka	Akcje fantomowe
Członkowie Zarządu	3	1 456 787	342 663	378 700

Tab. Wysokość wynagrodzenia zmiennego w ramach Systemów z lat 2012, 2013, 2014, 2015, z odroczoną wypłatą, z podziałem na część przysługującą i jeszcze nieprzysługującą oraz gotówkę i instrumenty finansowe (w zł)

	Liczba osób	Wynagrodzenie zmienne			
		Gotówka		Akcje fantomowe	
		przysługujące	nieprzysługujące	przysługujące	nieprzysługujące
Członkowie Zarządu	3	-	377 540	421 080	602 475

W roku 2016 Bank nie dokonał żadnych płatności związanych z podjęciem i zakończeniem stosunku pracy.

10. Władze Spółki

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających w Pekao Banku Hipotecznym S.A. oraz uprawnienia osób zarządzających w 2016 roku nie uległy zmianie w stosunku do stanu prawnego, jaki obowiązywał w okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2015 roku.

Zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz Statutem Pekao Banku Hipotecznego S.A. organem zarządzającym Banku jest Zarząd. Członkowie Zarządu powoływani są w liczbie od trzech do pięciu osób przez Radę Nadzorczą, która ustala liczbę członków Zarządu.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 13 Zasad Ładu Korporacyjnego członkowie Zarządu Banku objęci są oceną w zakresie reputacji, wiedzy, doświadczenia i umiejętności, niezbędnych do wykonywania pełnionych funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania obowiązków, dokonywaną przez Radę Nadzorczą. Oceny dokonuje się w odniesieniu do każdego członka Zarządu (ocena indywidualna) oraz w stosunku do całego składu Zarządu (ocena kolektywna). Ocenę odpowiedności przeprowadza się na etapie powoływania oraz w toku wykonywania obowiązków w ściśle określonych sytuacjach.

Członkowie Zarządu powinni posiadać kompetencje do prowadzenia spraw Banku wynikające z: wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych lub stopni naukowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej), doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk), umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonej funkcji. Indywidualne kompetencje poszczególnych członków Zarządu powinny uzupełniać się w taki sposób, aby umożliwiać zapewnienie odpowiedniego poziomu kolegiального zarządzania Bankiem.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 15 Zasad Ładu Korporacyjnego wewnętrzny podział odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności Banku pomiędzy członków Zarządu został dokonany w sposób przejrzysty i jednoznaczny oraz znajduje odzwierciedlenie w regulacjach wewnętrznych.

Członek Zarządu powinien dawać rękojmię należytego wykonywania powierzonych mu obowiązków. Co najmniej połowa członków Zarządu, w tym Prezes Zarządu, powinna mieć obywatelstwo polskie. Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Członkowie Zarządu powoływani są na trzy lata i mogą być odwołani w każdym czasie. Zarząd reprezentuje Pekao Bank Hipoteczny S.A. na zewnątrz oraz kieruje jego działalnością. Zarząd jest odpowiedzialny za bieżące prowadzenie spraw Banku, zapewnia pełną realizację celów Banku wynikających z planów strategicznych oraz rocznych planów finansowych. Zarząd działa na podstawie Regulaminu uchwalonego przez Radę Nadzorczą.

Do kompetencji Zarządu Banku należy w szczególności:

- sporządzanie i przedkładanie Radzie Nadzorczej sprawozdań z działalności Banku oraz sporządzanie i przedkładanie Radzie Nadzorczej oraz Walnemu Zgromadzeniu sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- podejmowanie decyzji o emisji hipotecznych listów zastawnych i publicznych listów zastawnych oraz określanie warunków i formy emisji,

- podejmowanie decyzji o zaciąganiu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych Banku, chyba że prawo do podejmowania decyzji w tych sprawach Zarząd powierzy stałym lub doraźnym Komitetom działającym w Banku.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 19 Zasad Ładu Korporacyjnego **członkowie Rady Nadzorczej** Banku objęci są oceną w zakresie reputacji, wiedzy, doświadczenia i umiejętności, niezbędnych do wykonywania pełnionych funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania obowiązków, dokonywaną przez Radę Nadzorczą. Oceny dokonuje się w odniesieniu do każdego członka Rady Nadzorczej (ocena indywidualna) oraz w stosunku do całego składu Rady Nadzorczej (ocena kolektywna). Ocenę odpowiedności przeprowadza się na etapie powoływania oraz w toku wykonywania obowiązków w ściśle określonych sytuacjach.

W celu wzmocnienia realizacji wytycznych wynikających z Zasad Ładu Korporacyjnego Bank wprowadził do wewnętrznych regulacji prawnych stosowne postanowienia odzwierciedlające przedmiotowe wytyczne, w tym m. in. wprowadził zmiany w Statucie Banku dotyczące kryteriów niezależności członków Rady Nadzorczej i ich liczby.

W odniesieniu do organu nadzorującego Bank przyjął następujące regulacje wewnętrzne:

- „Politykę dotyczącą oceny odpowiedności proponowanych i mianowanych członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Pekao Banku Hipotecznym Spółka Akcyjna”;
- „Politykę różnorodności w odniesieniu do członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Pekao Banku Hipotecznym S.A.”

Do kompetencji Rady Nadzorczej Banku należy, m.in.:

- zawieszanie z ważnych powodów w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu, jak również delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu nie mogących sprawować swoich funkcji,
- wyrażanie zgody lub odmowa udzielenia zezwolenia na zbycie akcji,
- wyrażanie opinii w sprawach wymagających decyzji kredytowych Banku, jeśli maksymalna kwota zaangażowania Banku wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie przekroczy lub przekracza kwotę 12.000.000,-zł (słownie: dwanaście milionów złotych) lub równowartość tej kwoty wyrażoną w walutach wymiennalnych.

Walne Zgromadzenie Banku zwoływane jest przez Zarząd. Walne Zgromadzenie może być zwyczajne lub nadzwyczajne. Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego Banku. Rada Nadzorcza może zwołać zwyczajne Walne Zgromadzenie - jeżeli Zarząd nie zwoła tegoż w odpowiednim terminie - oraz nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, ilekroć zwołanie tegoż uzna za wskazane, a Zarząd nie zwoła Walnego Zgromadzenia w terminie dwóch tygodni od zgłoszenia odpowiedniego żądania przez Radę Nadzorczą.

Akcjonariusz lub akcjonariusze przedstawiający przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału zakładowego mogą domagać się od Zarządu zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, jak również umieszczenia poszczególnych spraw na porządku obrad Walnego Zgromadzenia.

Przedmiotem zwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno być w szczególności:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,

- powzięcie uchwały w sprawie podziału zysku netto lub o pokryciu strat netto,
- udzielenie członkom Rady Nadzorczej i Zarządu Banku absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia Banku należy m.in.:

- uchwalanie Regulaminu Rady Nadzorczej,
- powołanie i odwołanie członków Rady Nadzorczej,
- dokonywanie zmian Statutu Banku,
- podejmowanie uchwał w sprawie podwyższenia lub obniżania kapitału zakładowego,
- podejmowanie uchwał w sprawie emisji obligacji,
- ustalanie terminu wypłaty dywidendy,
- podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych do kompetencji Walnego Zgromadzenia przepisami prawa lub postanowieniami Statutu oraz przedstawionych Walnemu Zgromadzeniu przez Zarząd lub Radę Nadzorczą Banku.

Poniżej zawarte są informacje dotyczące składu osobowego Zarządu i Rady Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S.A. oraz informacje dotyczące łącznej wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych przez Bank dla osób zarządzających i nadzorujących.

◆ Zarząd

W okresie od 01 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku Zarząd Pekao Banku Hipotecznego S.A. działał w następującym składzie:

- Pan Tomasz Mozer – Prezes Zarządu;
- Pani Agata Kwaśniak – Członek Zarządu;
- Pan Krzysztof Puchalski – Członek Zarządu.

Rada Nadzorcza Banku, na mocy Uchwały nr 22/2015 z dnia 16 czerwca 2015 roku, powołała – z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Banku za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014 roku – Zarząd Banku w dotychczasowym składzie, na nową trzyletnią kadencję.

W 2016 roku Zarząd Banku uzyskał roczne wynagrodzenie w wysokości:

Imię i nazwisko	Pełniona funkcja	Wynagrodzenie 2016 r. (zł), w tym składki ZUS	Zmienne wynagrodzenie za 2012, 2013, 2014 r. i 2015 r. (zł), wypłacone w 2016 roku, w tym składki ZUS
Tomasz Mozer	Prezes Zarządu	639 565	378 725
Agata Kwaśniak	Członek Zarządu	484 735	183 049
Krzysztof Puchalski	Członek Zarządu	439 382	182 817

Wynagrodzenia wykazane w powyższej tabeli nie obejmują rezerw w wysokości 744 tys. zł z tytułu systemu zmiennego wynagradzania.

Zasady wynagradzania członków Zarządu, wysokość wynagrodzenia tych osób, a także inne świadczenia wynikające z tytułu pełnionych funkcji są ustalane w tajnym głosowaniu zwykłą większością głosów przez Przewodniczącą Rady Nadzorczej, Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej oraz członka Rady Nadzorczej wskazanego przez Przewodniczącą Rady Nadzorczej niezwłocznie po powołaniu Zarządu lub jednego z jego członków.

W razie nieobecności Przewodniczącego lub Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, odpowiednio Wiceprzewodniczący lub Przewodniczący Rady Nadzorczej wskazuje do udziału w głosowaniu spośród pozostałych członków Rady odpowiednią liczbę osób dla zachowania trzyosobowego quorum. Powyższy tryb stosuje się odpowiednio w przypadku zmiany zasad wynagradzania członków Zarządu, wysokości wynagrodzenia tych osób, a także innych świadczeń wynikających z tytułu pełnionych funkcji.

◆ Rada Nadzorcza

W okresie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku Rada Nadzorcza Pekao Banku Hipotecznego S.A. działała w następującym składzie:

Imię / nazwisko	Pełniona funkcja
Grzegorz Piwowar	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Diego Biondo	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Luigi Lovaglio	Członek Rady Nadzorczej
Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska	Członek Rady Nadzorczej
Elżbieta Żuchaj	Członek Rady Nadzorczej
Janina Harasim	Niezależny Członek Rady Nadzorczej
Zofia Barbara Liberda	Niezależny Członek Rady Nadzorczej

Członkowie Rady Nadzorczej, z wyłączeniem niezależnych Członków Rady Nadzorczej, nie pobierają wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej Pekao Banku Hipotecznego S.A.

Niezależnym Członkom Rady Nadzorczej, powołanym Uchwałą Nr 21/2015 Walnego Zgromadzenia Banku, przysługuje wynagrodzenie w wysokości: 5 tys. zł brutto za każdy udział w posiedzeniu Rady Nadzorczej Banku oraz 5 tys. zł za każdy udział w posiedzeniu Komitetu Audytu Banku, w którym niezależny członek Rady Nadzorczej będzie brał udział.

Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej otrzymali w 2016 roku wynagrodzenie łącznie w wysokości 81 tys. zł. Powyższe wynagrodzenie obejmuje koszty wynagrodzenia oraz składki z tytułu ubezpieczeń społecznych.

▪ KOMITET AUDYTU

W okresie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku Komitet Audytu Rady Nadzorczej pracował w składzie:

- Pani Zofia Barbara Liberda – Przewodniczący Komitetu Audytu,
- Pani Janina Harasim oraz
- Pani Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska.

- **KOMITET KREDYTOWY**

W okresie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku działał Komitet Kredytowy Rady Nadzorczej w składzie:

- Pan Diego Biondo – Przewodniczący Komitetu Kredytowego,
- Pan Grzegorz Piwowar,
- Pani Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska.

- ◆ **Powiązania organizacyjne lub kapitałowe w ramach Grupy**

Podmiotem dominującym bezpośrednio wobec Pekao Banku Hipotecznego S.A. jest Bank Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie, posiadający 100% akcji Banku. W związku z tym, że Bank Pekao S.A. jest spółką zależną Grupy UniCredit, UCG jest podmiotem dysponującym pośrednio 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu Pekao Banku Hipotecznego S.A. za pośrednictwem Banku Pekao S.A.

- **Transakcje z jednostkami powiązаныmi**

Bank przeprowadza transakcje z podmiotem dominującym oraz podmiotami powiązаныmi w ramach Grupy.

Transakcje z jednostkami powiązаныmi obejmują także transakcje z personelem zarządczym podmiotów Grupy Pekao oraz z pracownikami Pekao Banku Hipotecznego S.A.

Transakcje z jednostkami powiązаныmi dokonywane są w ramach normalnej działalności biznesowej. Obejmują one głównie kredyty, depozyty, transakcje wymiany walut obcych. Wartość transakcji z jednostkami powiązаныmi na koniec grudnia 2016 roku oraz koszty i przychody za rok 2016 roku są zaprezentowane w nocie 33 Sprawozdania finansowego.

- **Umowy znaczące zawarte w ramach jednostek powiązanych**

- **Umowy o udzielenie kredytu**

- W dniu 18 marca 2016 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przelewu wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego Kredytobiorcy przez Bank Pekao S.A. Łączna kwota zaangażowania Banku w kredycie syndykowanym z Bankiem Pekao S.A. wynosiła 11 979 tys. EUR. Oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę 3M EURIBOR (w przypadku, jeśli EURIBOR jest poniżej zera, wówczas przyjmuje się wartość zero) powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5 lat począwszy od daty pierwszej wypłaty kredytu dla Kredytobiorcy, nie później niż do dnia 31.12.2020 roku.
- W dniu 24 marca 2016 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przelewu wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego Kredytobiorcy przez Bank Pekao S.A. Łączna kwota zaangażowania Banku w kredycie syndykowanym z Bankiem Pekao S.A. wynosiła 5 350 tys. EUR. Oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę 3M EURIBOR (w przypadku, jeśli EURIBOR jest poniżej zera, wówczas przyjmuje się wartość zero) powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5 lat

począwszy od daty pierwszej wypłaty kredytu dla Kredytobiorcy, nie później niż do dnia 30.09.2020 roku.

- W dniu 30 maja 2016 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przelewu wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego trzem Kredytobiorcom (w ramach tej samej Grupy Klienta) przez Bank Pekao S.A. Łączna kwota zaangażowania Banku w kredycie syndykowanym z Bankiem Pekao S.A. udzielonym trzem Kredytobiorcom wynosiła 6 000 tys. EUR. Oprocentowanie kredytów dla poszczególnych Kredytobiorców oparte jest o stawkę 3M EURIBOR (w przypadku, jeśli EURIBOR jest poniżej zera, wówczas przyjmuje się wartość zero) powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytów przypada 7 lat począwszy od daty pierwszej wypłaty kredytu dla Kredytobiorcy, nie później niż do 31.12.2022 roku.
- W dniu 25 maja 2016 r. Bank zawarł z Klientem umowę kredytową na łączną kwotę zaangażowania Banku w wysokości 3 726 tys. EUR. Jest to kredyt syndykowany z Bankiem Pekao S.A. Zgodnie z zapisami Umowy oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę 1M EURIBOR (w przypadku, jeśli EURIBOR jest poniżej zera, wówczas przyjmuje się wartość zero) powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5 lat począwszy od wypłaty Trzeciej Transzy Kredytu (ostatniej transzy), jednak nie później niż do 30.09.2021 roku.
- W dniu 11 października 2016 r. Bank zawarł z Bankiem Pekao S.A. umowę przelewu wierzytelności z tytułu kredytu inwestycyjnego udzielonego Kredytobiorcy przez Bank Pekao S.A. Łączna kwota zaangażowania Banku w kredycie syndykowanym z Bankiem Pekao S.A. wynosiła 8 250 tys. EUR. Zgodnie z zapisami Umowy oprocentowanie kredytu oparte jest o stawkę 1M EURIBOR równą zero (w przypadku, jeśli EURIBOR jest poniżej zera, wówczas przyjmuje się wartość zero) powiększoną o marżę Banku. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada 5 lat począwszy od wypłaty Trzeciej Transzy Kredytu (ostatniej transzy) jednak nie później niż do 30.09.2021 roku.

• Umowy dotyczące linii kredytowych

W dniu 26 lutego 2016 roku Bank podpisał aneks do umowy dotyczącej linii kredytowej zawartej z Bankiem Pekao S.A. Aneks dotyczył przedłużenia okresu kredytowania oraz terminu ostatecznego wykorzystania przyznanego limitu kredytowego. Zgodnie z ww. aneksem okres kredytowania ustalono na dzień 28 lutego 2017 r., a termin ostatecznego wykorzystania przyznanego limitu kredytowego na dzień 28 lutego 2023 r. Równocześnie w aneksie doprecyzowano zasady naliczania odsetek od linii kredytowych dla transz dłuższych niż 3 miesiące.

11. Dodatkowe informacje

- Zdarzenia znaczące dla Banku po dacie bilansowej

W dniu 10 stycznia 2017 r. wpłynął do Sejmu rządowy projekt Ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami. Projekt ustawy w zakresie swojej regulacji wdraża postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniającej dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010.

Projekt Ustawy przewiduje kompleksową regulację problematyki kredytów związanych z nieruchomościami.

Zgodnie z art. 1 projektu Ustawy, Ustawa określa:

- zasady i tryb zawierania umów o kredyt hipoteczny;
- prawa i obowiązki kredytodawcy, pośrednika kredytu hipotecznego i agenta w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt hipoteczny oraz prawa i obowiązki konsumenta, kredytodawcy, pośrednika kredytu hipotecznego i agenta w związku z zawartą umową o kredyt hipoteczny;
- skutki uchybienia przez kredytodawcę, pośrednika kredytu hipotecznego i agenta obowiązkowi, o których mowa powyżej;
- zasady i tryb sprawowania nadzoru nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami.

W projekcie Ustawy przewidziano m. in. zmianę **Ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych** przewidując możliwość dokonania rozliczenia zobowiązania konsumenta wobec banku hipotecznego z tytułu zaciągniętego kredytu przez przedstawienie bankowi wyemitowanego hipotecznego listu zastawnego.

Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, ustawa wejdzie w życie **po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia**.

Bank wskazuje, że projekt Ustawy podlega dalszym konsultacjom, w związku z czym na moment podpisania niniejszego sprawozdania finansowego nie jest znany jej finalny kształt.

Zgodnie z obowiązującą procedurą ustawodawczą Ustawa wymaga uchwalenia jej przez Sejm oraz przedłożenia do podpisu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

- Zobowiązania warunkowe
 - Wszczęte postępowania sądowe

Na dzień 31 grudnia 2016 r. nie występują postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące zobowiązań lub wierzytelności Banku, których wartość stanowiłaby, co najmniej 10% kapitałów własnych Banku.

Łącznie wartość wszystkich prowadzonych spraw egzekucyjnych i upadłościowych podjętych w celu zaspokojenia wierzytelności z tytułu udzielonych kredytów wynosi 197 470 tys. zł. Na wspomniane wierzytelności Bank utworzył odpisy z tytułu utraty wartości w wysokości 52 778 tys. zł. Część wspomnianych wierzytelności z tytułu udzielonych kredytów jest zaewidencjonowana w ewidencji pozabilansowej.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank jest stroną pozwaną w postępowaniach przed sądem na łączną kwotę 2 055 459 tys. zł. Na wspomniane postępowania Bank ma utworzoną rezerwę w wysokości 442 tys. zł.

W prezentowanym zakresie, 3 postępowania przeciwko Bankowi mają związek z kredytami denominowanymi, tj. umowami, w których kredyt w CHF jest obsługiwany w PLN, a powód wskazuje w tym kontekście na niedozwolone postanowienia umowne. Łączna wartość przedmiotu sporu w tych sprawach to: 1.243 tys. zł.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie zakończyło się żadne z postępowań sądowych, o których mowa powyżej, stąd też ryzyko prawne jest trudne do oszacowania.

- **Zobowiązania warunkowe do udzielenia kredytów**

Wartość zobowiązań Banku z tytułu udzielenia kredytów wg stanu na koniec grudnia 2016 roku wynosi 5 348 tys. złotych.

- **Inne zobowiązania związane z transakcjami pozabilansowymi**

Wartość zobowiązań z tytułu transakcji pozabilansowych – instrumenty pochodne (CIRS, IRS, FX SWAP, FX) według stanu na koniec grudnia 2016 r. wynosi 3 267 894 tys. złotych.

- **Pozostałe informacje**

Bank posiada przejrzystą oraz adekwatną do skali i charakteru prowadzonej działalności oraz podejmowanego ryzyka strukturę organizacyjną, w której podległość służbowa, zadania oraz zakres obowiązków i odpowiedzialności są wyraźnie przypisane i odpowiednio podzielone.

Struktura została określona w taki sposób, aby nie zachodziły wątpliwości co do zakresu obowiązków i odpowiedzialności poszczególnych stanowisk. Wprowadzona przez Zarząd i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą struktura organizacyjna Banku dostosowana jest do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka. Podziały realizowanych zadań zapewniają niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej. Alokacja odpowiedzialności jest określona w przejrzysty sposób w wewnętrznych regulacjach Banku.

W celu realizacji zasad wynikających z Zasad Ładu Korporacyjnego, w Pekao Banku Hipotecznym S.A. obowiązuje - wprowadzona w Banku Uchwałą Zarządu nr 210/2015, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku na mocy Uchwały nr 54/2015 - Polityka określająca kryteria oceny odpowiedniości proponowanych i mianowanych członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Pekao Banku Hipotecznym S.A.

Przedmiotowa Polityka określa kryteria oceny odpowiedniości członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Banku na etapie powoływania i w toku sprawowania funkcji, reguluje przebieg procesu oceny odpowiedniości, zadania Rady Nadzorczej w procesie oceny odpowiedniości oraz środki naprawcze mające zastosowanie odpowiednio do członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Banku, w celu zapewnienia spełnienia wymogów odpowiedniości.

W dniu 23 maja 2016 r. Uchwałą Rady Nadzorczej Banku nr 19/2016 wprowadzono w Pekao Banku Hipotecznym S.A. **Politykę różnorodności w odniesieniu do Członków Rady Nadzorczej, Członków Zarządu oraz osób pełniących kluczowe funkcje w Pekao Banku Hipotecznym S.A.**

Niniejsza Polityka określa strategię w zakresie zarządzania różnorodnością, rozumianą jako różnice pomiędzy osobami wynikającymi z płci, kierunku, wykształcenia, wieku, doświadczenia zawodowego i innych cech, której celem jest zapewnienie wysokiej jakości realizacji zadań poprzez wybór kompetentnych osób do pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej, Zarządzie oraz Kluczowych funkcji, stosują w pierwszej kolejności obiektywne kryteria merytoryczne i uwzględniając korzyści wynikające z różnorodności. Przedmiotowa regulacja jest spójna ze wzorcami Ładu Korporacyjnego obowiązującymi w Grupie Kapitałowej Banku Pekao S.A.

W dniu 19 września 2016 r. Uchwałą Rady Nadzorczej Banku nr 32/2016 wprowadzono w Pekao Banku Hipotecznym S.A. „**Politykę doboru kandydatów do pełnienia funkcji członka Zarządu oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Pekao Banku Hipotecznym S.A.**”. Celem Polityki jest zagwarantowanie optymalnego i jednolitego procesu Doboru Kandydatów do pełnienia funkcji członka Zarządu oraz osób pełniących Kluczowe Funkcje w Banku, tak aby zapewnić wykonywanie zadań związanych z realizacją planów i strategii biznesowej Banku, przez osoby posiadające niezbędną wiedzę, doświadczenie oraz umiejętności, a także cieszące się dobrą reputacją.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 6 Zasad Ładu Korporacyjnego w Banku obowiązuje **Polityka zgłaszania Naruszeń (whistleblowing)**, której celem jest stworzenie Pracownikom bezpiecznych kanałów sygnalizowania zaobserwowanych w Banku praktyk niezgodnych z obowiązującym prawem, nieuczciwych lub nieetycznych (tj. „Naruszeń”) lub uzasadnionych podejrzeń ich zaistnienia oraz zapewnienie, że zgłoszone problemy zostaną poddane analizie i właściwie zarządzane, a zgłaszający je w dobrej wierze będzie chroniony przed działaniami odwetowymi.

W Banku obowiązuje, zatwierdzona Uchwałą Rady Nadzorczej nr 11/2015 z dnia 18 lutego 2015 roku, **Polityka bancassurance w Pekao Banku Hipotecznym S.A.**

Politykę wdrożono w związku z wydaniem w dniu 24 czerwca 2014 r. przez Komisję Nadzoru Finansowego (dalej: „KNF”) Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance. Zgodnie z Rekomendacją U:

Rekomendacja 1: Zarząd banku jest odpowiedzialny za opracowanie, zatwierdzenie oraz wprowadzenie w życie – w formie pisemnej – polityki w zakresie bancassurance. Polityka ta powinna wynikać z zatwierdzonej przez radę nadzorczą strategii prowadzenia działalności. (...).

Rekomendacja 4: Rada nadzorcza, w ramach wypełniania swoich funkcji i odpowiedzialności za system zarządzania ryzykiem w banku, powinna monitorować realizację polityki banku w zakresie bancassurance oraz zasad polityki rachunkowości w tym obszarze (...).

W celu zapewnienia spójnego systemu zarządzania ryzykiem działalności bancassurance w ramach Grupy Banku Pekao, przy opracowaniu niniejszego dokumentu uwzględnione zostały rozwiązania przewidziane w „Polityce bancassurance w Banku Polska Kasa Opieki Spółka Akcyjna”, mając na uwadze specyfikę Banku.

Bank posiada system zarządzania dostosowany do skali i złożoności jego działania. W ramach systemu zarządzania w szczególności wyróżnia się:

- system zarządzania ryzykiem oraz
- system kontroli wewnętrznej.

Celem systemu zarządzania ryzykiem jest identyfikacja, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez Bank działalności.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie procesów decyzyjnych zapewniających:

- 1) skuteczność i efektywność działania Banku,
- 2) wiarygodność sprawozdawczości finansowej,
- 3) zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami nadzorczymi i regulacjami wewnętrznymi.

Bank prowadzi przejrzystą **politykę informacyjną** dotyczącą działalności Banku, uwzględniającą potrzeby wszystkich interesariuszy i zapewniającą równy dostęp do informacji. W szczególności istotną platformą komunikacyjną jest strona internetowa Banku, na której zamieszczane są m. in. informacje dotyczące ładu korporacyjnego w Banku, raportów rocznych, okresowych i bieżących, programu emisji hipotecznych listów zastawnych, sposobu składania i rozpatrywania reklamacji Klientów.

W dniu 4 listopada 2016 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał Ustawę z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz.U. z 2016 r. poz. 1823)

Przyjęta ustawa ma na celu dokonanie implementacji do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie *alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich)* (Dz. Urz. UE L 165 z 18.06.2013 str. 63).

Uchwalona ustawa określa zasady pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich, w tym:

- zasady prowadzenia postępowania w sprawach pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich,
- obowiązki podmiotów uprawnionych do prowadzenia postępowania w sprawach pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich,
- obowiązki przedsiębiorców związane z pozasądowym rozwiązywaniem sporów konsumenckich,
- zasady prowadzenia rejestru podmiotów uprawnionych do prowadzenia postępowania w sprawach pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich,
- zadania Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) w zakresie pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich.

Uchwalenie przedmiotowej ustawy spowodowało zmianę regulacji kilku innych ustaw, w tym m. in. ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o *rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym*, w zakresie mającym je dostosować do nowo przyjmowanych rozwiązań, poprzez wprowadzenie regulacji dotyczących pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich.

Celem zmian w ustawie o *rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym* jest umocowanie Rzecznika Finansowego jako jeden z obligatoryjnych elementów nowego systemu ADR i dostosowanie przepisów do nowych wymagań wynikających z dyrektywy ADR, podobnie jak w przypadku innych publicznych podmiotów ADR. Rzecznik Finansowy zastąpił dotychczasową instytucję Rzecznika Ubezpieczonego. Ustawa przewiduje, że Rzecznik Finansowy prowadzi postępowania pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich w obszarze sektora finansowego.

W zakresie przepisów przejściowych Ustawa generalnie wprowadza zasadę, iż do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie obecnie uchwalonej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w art. 72 Ustawy, Ustawa weszła w życie w dniu 10 stycznia 2017 r.

W dniu 2 sierpnia 2016 r. wpłynął do Sejmu przedstawiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zasadach zwrotu niektórych należności wynikających z umów kredytu i pożyczki.

Regulacja dotyczy umów o kredyt indeksowany i denominowany oraz umów o pożyczkę indeksowaną denominowaną, dla których ustanowiono zabezpieczenie w postaci hipoteki na nieruchomości.

Zakresem regulacji są objęte umowy kredytu zawarte od 1 lipca 2000 roku do dnia 26 sierpnia 2011 roku. Regulacja przewiduje obowiązek zwrotu świadczeń pobranych przy uruchamianiu i spłacie kredytu z tytułu spreadu wyższego niż dopuszczalny. Zwrot może przybrać formę pomniejszania kapitału pozostałego do spłaty (w przypadku kredytów czynnych) lub wypłaty (w przypadku kredytów z umów wygasłych). Zgodnie z projektem regulacja wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Bank wskazuje, że projekt ustawy podlega dalszym konsultacjom, w związku z czym na moment podpisania niniejszego sprawozdania finansowego nie jest znany jej finalny kształt. Zgodnie z obowiązującą procedurą ustawodawczą ustawa wymaga uchwalenia jej przez Sejm oraz przedłożenia do podpisu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

12. Oświadczenia Zarządu

◆ Zasady ładu korporacyjnego i społecznej odpowiedzialności

Pekao Bank Hipoteczny S.A. oświadcza, że przyjął do stosowania Zasady Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych wydane na podstawie uchwały Komisji Nadzoru Finansowego Nr 218/2014 z dnia 22 lipca 2014 roku (Dz. Urz. KNF poz. 17), z uwzględnieniem zasady proporcjonalności w zakresie:

- § 28 ust. 3 i 4 dot. przygotowania i przedstawiania organowi stanowiącemu przez organ nadzorujący raz w roku raportu z oceny funkcjonowania polityki wynagradzania w instytucji nadzorowanej oraz dokonywania przez organ stanowiący oceny, czy ustalona polityka wynagradzania sprzyja rozwojowi i bezpieczeństwu działania instytucji nadzorowanej,
- § 31 ust. 4 dot. określenia w Polityce informacyjnej zasad i terminów udzielania odpowiedzi udziałowcom,
- § 45 ust. 2 i 3 dot. szacowania ryzyka nieosiągnięcia celów określonych w § 45 ust. 1 Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych oraz dokumentowania procesu zapewnienia realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej.

Zasady Ładu Korporacyjnego mają za zadanie zwiększyć przejrzystość działania instytucji finansowych, poprawić skuteczność funkcjonowania ich organów statutowych oraz ograniczyć występowanie konfliktów interesów. Mają one przede wszystkim służyć dalszemu odpowiedzialnemu działaniu Banku z poszanowaniem interesu interesariuszy, a także odpowiedzialnemu i lojalnemu postępowaniu udziałowców.

Bank powołuje się na zasadę proporcjonalności wynikającą ze skali, charakteru działalności oraz specyfiki działalności prowadzonej przez Bank (Bank jest bankiem specjalistycznym działającym w oparciu o ustawę o listach zastawnych i bankach hipotecznych).

W szczególności Bank posiada wyłącznie jednego akcjonariusza, a obowiązujące w Banku zasady funkcjonowania systemu informacji zarządczej w sposób należyty zabezpieczają interesy udziałowca.

Tekst Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych publikowany jest na stronie internetowej Pekao Banku Hipotecznego S.A. w zakładce: O Banku/Zasady Ładu Korporacyjnego".

W dniu 16 lutego 2016 roku na mocy Uchwały nr 4/2016 Rada Nadzorcza, zgodnie z postanowieniem § 27 Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych, dokonała pozytywnej oceny stosowania w 2015 roku przyjętych przez Pekao Bank Hipoteczny S.A. Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych, której wyniki zostały udostępnione na stronie internetowej Banku oraz przekazane pozostałym organom Banku.

Pekao Bank Hipoteczny S.A. kieruje się w swej działalności zasadami społecznej odpowiedzialności i jest wrażliwy na potrzeby klientów i akcjonariuszy.

Bank w pełni stosuje zasady zawarte, w przyjętych przez Zarząd Banku obowiązujących regulacjach, tj.:

- „Regulamin udzielania kredytów oraz podejmowania innych zobowiązań pozabilansowych wobec Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku i podmiotów z nimi powiązanych oraz podmiotów będących na Liście Oficerów Korporacyjnych”;
- "Polityka zarządzania ryzykiem braku zgodności",
- „Karta Zasad” oraz
- Zasady Ładu Korporacyjnego.

Zarząd Banku podejmuje czynności mające na celu zapewnienie zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa i ładu korporacyjnego obowiązującego w Grupie Pekao S.A. i UCG. Wprowadzona przez Zarząd i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą struktura organizacyjna Banku dostosowana jest do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka. Podziały realizowanych zadań zapewniają niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej. Alokacja odpowiedzialności jest określona w przejrzysty sposób w wewnętrznych regulacjach Banku.

Bank posiada opracowane w formie pisemnej zasady sprawowania kontroli wewnętrznej, dostosowane do specyfiki, wielkości i profilu ryzyka Banku i obejmujące m.in. zasady, limity i procedury dotyczące prowadzonej przez Bank działalności, mające charakter kontrolny. System kontroli wewnętrznej obejmuje: mechanizmy kontroli ryzyka, badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi, audyt wewnętrzny. Wyodrębniona jednostka kontroli ryzyka niezależna od jednostek biznesowych odpowiada za pomiar i kontrolę identyfikowanych ryzyk.

Powołany w Banku Biznesowy Komitet Kontroli Wewnętrznej wspiera Zarząd Banku poprzez wydawanie opinii i zaleceń mających wpływ na efektywność i skuteczność działania systemu kontroli wewnętrznej.

Bank promuje zachowania zgodne z najlepszymi praktykami bankowymi i zasadami obowiązującymi w Grupie.

• **Podmiot uprawniony do badania rocznego sprawozdania finansowego**

Na mocy uchwały Rady Nadzorczej nr 19/2013 z dnia 13 czerwca 2013 roku w sprawie wyboru biegłego rewidenta Banku dokonano wyboru audytora uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Banku za lata 2013-2017.

Z uwagi na powyższe Pekao Bank Hipoteczny S.A. zawarł w dniu 17 czerwca 2013 roku z firmą Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. umowę o badanie sprawozdania finansowego oraz o przegląd i badanie pakietu konsolidacyjnego za lata 2013-2017.

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznych sprawozdań finansowych został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot oraz biegli rewidenci przeprowadzający badanie rocznego sprawozdania finansowego Banku spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Zgodnie z wyżej wymienioną uchwałą podmiotem uprawnionym do badania rocznego sprawozdania finansowego za 2016 r. jest firma Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k., podmiot badający sprawozdanie finansowe podmiotu dominującego Banku.

Łączna wysokość wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego:

W tysiącach zł	2016
Badanie rocznego sprawozdania finansowego*	72,7
Przegląd pakietów konsolidacyjnych za pierwsze półrocze	37,5
Badanie pakietów konsolidacyjnych za rok 2016*	47,3

* Kwoty oszacowane na podstawie otrzymanych faktur za rok 2015.

Wyżej wymienione kwoty zawierają podatek od towarów i usług w wysokości 23%.

♦ Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań

Wedle najlepszej wiedzy Zarząd Pekao Banku Hipotecznego S.A. prezentuje sprawozdanie z działalności Zarządu Banku za 2016 rok wraz z danymi porównywalnymi. Sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Banku oraz osiągnięty wynik finansowy. Zawarte w niniejszym dokumencie sprawozdanie Zarządu z działalności Banku zawiera prawdziwy obraz rozwoju, osiągnięć oraz sytuacji Banku, w tym opis istotnych ryzyk i zagrożeń.

PODPISY

Zarząd Banku

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
02-02-2017	Tomasz Mozer	Prezes Zarządu	
02-02-2017	Agata Kwaśniak	Członek Zarządu	
02-02-2017	Krzysztof Puchalski	Członek Zarządu	

